

УКРАЇНА
ОДЕСЬКА ОБЛАСНА РАДА

Р І Ш Е Н Н Я

**Про звіт Одеської обласної державної (військової) адміністрації
щодо виконання Програми соціально-економічного
та культурного розвитку Одеської області за 2022 рік**

Відповідно до пункту 16 частини першої статті 43 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» та Закону України «Про державне прогнозування та розроблення програм економічного і соціального розвитку України», розглянувши внесений обласною державною (військовою) адміністрацією проект звіту щодо виконання Програми соціально-економічного та культурного розвитку Одеської області за 2022 рік, обласна рада

ВИРІШИЛА:

Звіт Одеської обласної державної (військової) адміністрації щодо виконання Програми соціально-економічного та культурного розвитку Одеської області за 2022 рік взяти до відома (додається).

Голова обласної ради

Григорій ДІДЕНКО

23 червня 2023 року
№ 530-VIII

Додаток
до рішення обласної ради
від 23 червня 2023 року
№ 530-VIII

ЗВІТ ЩОДО ВИКОНАННЯ ПРОГРАМИ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОГО ТА КУЛЬТУРНОГО РОЗВИТКУ ОДЕСЬКОЇ ОБЛАСТІ ЗА 2022 РІК

2023 рік

Зміст звіту щодо виконання Програми соціально-економічного та культурного розвитку Одеської області за 2022 рік

1.	АНАЛІЗ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ У 2022 РОЦІ.....	4
2.	ПОДАТКОВО-БЮДЖЕТНА ДІЯЛЬНІСТЬ	5
3.	РОЗВИТОК РЕАЛЬНОГО СЕКТОРУ ЕКОНОМІКИ.....	8
	3.1. Промисловість.....	8
	3.2. Регуляторна політика та розвиток підприємництва.....	10
	3.3. Агропромисловий комплекс	12
	3.4. Транспортна інфраструктура та морегосподарський комплекс.....	13
	3.5. Будівництво та житлова політика.....	16
	3.6. Дорожньо-транспортне господарство.....	17
4.	РИНКОВІ ПЕРЕТВОРЕННЯ ТА ЇХ СОЦІАЛЬНІ НАСЛІДКИ.....	19
	4.1. Реформування відносин власності.....	19
	4.2. Управління об'єктами комунальної власності.....	21
	4.3. Цифрова трансформація та надання адміністративних послуг.....	22
5.	ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНА ДІЯЛЬНІСТЬ ТА ІНВЕСТИЦІЙНА ПОЛІТИКА	24
6.	ЕНЕРГОЗБЕРЕЖЕННЯ ТА ЕНЕРГОЕФЕКТИВНІСТЬ.....	26
7.	СОЦІАЛЬНА СФЕРА.....	29
	7.1. Демографічна ситуація, розвиток ринку праці та створення робочих місць...	29
	7.2. Грошові доходи населення, заробітна плата, легалізація заробітної плати та погашення заборгованості з її виплати.....	33
	7.3. Соціальне забезпечення.....	35
	7.4. Пенсійне забезпечення.....	37
	7.5. Житлово-комунальне господарство.....	38
8.	ГУМАНІТАРНА СФЕРА.....	40
	8.1. Освіта	40
	8.2. Підтримка сім'ї, дітей та молоді.....	47
	8.3. Охорона здоров'я.....	48
	8.4. Культура.....	57
	8.5. Фізична культура і спорт.....	60
	8.6. Туристично-рекреаційна галузь.....	62
	8.7. Розвиток громадянського суспільства.....	63
9.	ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ ТА БЕЗПЕКА ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ ЛЮДИНИ..	69
	ДОДАТОК:	
	Стан фінансування діючих регіональних цільових та комплексних програм з обласного бюджету у 2022 році.....	74

1. АНАЛІЗ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ

Основні тенденції розвитку Одеської області у 2022 році

За підсумками 2020 року обсяг валового регіонального продукту склав 220,2 млрд грн (по Україні – 4222,0 млрд грн). Індекс фізичного обсягу валового регіонального продукту склав 96,6% (по Україні – 96,2%).

За підсумками 2021 року (дані попередні) індекс фізичного обсягу валового регіонального продукту склав 106,2% (по Україні – 103,4%).

2022 рік був складним випробуванням для економіки області.

Транспортний комплекс – одна із головних галузей економіки Одещини, який одразу після початку війни відчув шоківий стан через зупинку портів, порушення логістичних ланцюгів, кадрові питання тощо. Водночас завдяки дії «Зернової ініціативи» у рамках реалізації домовленостей із портів Великої Одеси вийшло 617 суден з майже 16,5 млн тонн агропродукції до країн Азії, Європи та Африки.

Проблеми транспортної системи, пов'язані з блокуванням Чорноморських портів, стали новим викликом для розвитку Дунайських портів, які продемонстрували розвиток своїх можливостей. Порівняно з довоєнним періодом загальна переробка вантажів зросла у 3 рази, у т.ч. у Ренійському порту – у 5 разів, в Ізмаїльському – в 2,2 рази, в порту «Усть-Дунайськ» (Кілія) – у 12,2 рази.

В агропромисловому комплексі господарствами усіх категорій зібрано 3,0 млн т зерна при врожайності зернових культур 25,9 ц/га, у т.ч. 1,7 млн т пшениці. Область займає перше місце по Україні з намоту зернових та зернобобових культур.

Непогані результати у 2022 році продемонструвала сфера послуг, яка відновилася і сьогодні фактично функціонує на 80%.

Промисловий комплекс у 2022 році спрацював на 50% від показників мирного часу, але наявний потенціал свідчить про готовність відновитися в повному обсязі за короткий проміжок часу після перемоги. В умовах війни бізнес зосередився на необхідності збереження життя та здоров'я працівників підприємств і виробничих потужностей, а також виробництві та реалізації продукції для забезпечення економічної спроможності нашої країни. З початку повномасштабної війни в Україні підприємства Одеської області перепрофілювалися повністю або частково: з пошиву звичайного одягу перейшли на виробництво форми і її елементів для військових формувань, почали додатково виготовляти товари першої необхідності, фортифікаційні споруди. Це значна допомога країні вистояти і забезпечити населення та військових усім необхідним. Сьогодні великі та середні підприємства області активно займаються допомогою постраждалим та евакуйованим особам, піклуючись про безпеку життя та продовольчу безпеку.

Середньомісячна заробітна плата штатних працівників (розрахункова) на підприємствах Одеської області у 2022 році становила 11 996 грн, що на +709 грн більше ніж у 2021 року (11 287 грн). Більшість підприємств області намагались тримати рівень середньої заробітної плати не нижче ніж у 2021 році. Однак, через воєнні дії сталося значне скорочення середньомісячної

кількості штатних працівників з 497,7 тис осіб у 2021 році до 420,3 тис осіб у 2022 році.

Ще на початку широкомасштабного вторгнення російських загарбників на територію України Одеська обласна державна (військова) адміністрація виступила ініціатором створення цільового благодійного фонду «Оборона Одещини». Основним джерелом його формування стали внески підприємств, меценатів та небайдужих громадян. Сотні одеситів, підприємців, громадських активістів долучилися до руху підтримки Збройних Сил України для протистояння агресору. На отримані кошти влада регіону закупила бронезилети, берці, комплекти форми для ЗСУ, генератори, прожектори, дрони тощо.

Попри військові дії, компанії Одещини у 2022 році експортували товарів на 2400,4 млн дол. США. Незважаючи на фінансові втрати в умовах війни, низка компаній з іноземним капіталом та підприємств-експортерів активно інтегрують соціальні проблеми у діяльність компаній та взаємодіють з зацікавленими сторонами, зокрема, надають допомогу місцевим територіальним громадам та військовим формуванням ЗСУ.

2. ПОДАТКОВО-БЮДЖЕТНА ДІЯЛЬНІСТЬ

Виконання ключових кроків у 2022 році:

За 2022 рік до зведеного бюджету області надійшло **73 350,1 млн грн**, виконання плану 117,1% (+10 730,3 млн грн), темп росту до **2021 року** склав 67,9% або зменшення на 34 631,3 млн грн, у тому числі:

✓ до **державного бюджету** надійшло **47 369,9 млн грн**, виконання плану 126,3% (+9 869,5 млн грн), темп росту 55,3% або зменшення на 38 267,7 млн грн;

✓ до **місцевих бюджетів** надійшло **25 980,2 млн грн**, виконання плану 103,4%,

(+ 860,7 млн грн), темп росту 116,3% або зростання на 3 636,5 млн грн, у т.ч:

- **загальний фонд** – **24 539,3 млн грн**, виконання 101,4% (+337,1 млн грн);

- **спеціальний фонд** – **1 440,9 млн грн**, виконання 157,1% або (+523,7 млн грн).

Одними з основних бюджетоутворюючих податків місцевих бюджетів є податок на доходи фізичних осіб, який складає 67,0% місцевих бюджетів, та плата за землю – 11,6%, які за 2022 рік склали:

- **ПДФО** – **16 435,7 млн грн**, виконання плану 106,9% (+1 057,5 млн грн), темп росту 133,7% або зростання на 4 146,5 млн грн;

- **плата за землю** – **2 834,5 млн грн**, виконання плану 95,6%, (-130,3 млн грн), темп росту 93,1% або зростання на 210,7 млн грн.

✚ Сприяння стійкому економічному та соціальному розвитку міст, районів та територіальних громад.

За 2022 рік із 99 місцевих бюджетів виконання планових показників забезпечено по **74 бюджетах (74,7% загальної кількості)** з обсягом перевиконання **1 405,3 млн грн**, не виконано **25 бюджетів (25,3% загальної кількості)** на суму **544,6 млн грн**.

До обласного бюджету за 2022 рік (без трансфертів) надійшло 3 797,7 млн грн, виконання плану 101,6% (+59,2 млн грн). До 2021 року забезпечено зростання надходжень на 611,8 млн грн з темпом росту 119,2%.

До загального фонду надійшло 3 543,2 млн грн, виконання плану 102,2% (+77,7 млн грн). До 2021 року зростання надходжень на 603,4 млн грн з темпом росту 120,5%.

До спеціального фонду надійшло 254,6 млн грн, виконання плану 93,2% (-18,5 млн грн). До 2021 року зростання надходжень на 8,4 млн грн з темпом росту 103,4%.

До 7 районних бюджетів за 2022 рік (без трансфертів) надійшло 22,0 млн грн, виконання плану 1 092,1% (+20,0 млн грн). До 2021 року зростання надходжень на 20,6 млн грн з темпом росту 1 569,8%.

До загального фонду надійшло 0,6 млн грн, виконання плану 41,5% (-0,8 млн грн). До 2021 року зменшення надходжень на 0,5 млн грн з темпом росту 52,9%.

До спеціального фонду надійшло 21,4 млн грн, виконання плану 3 686,4% (+20,9 млн грн). До 2021 року зростання надходжень на 21,2 млн грн з темпом росту у 77,2 рази.

До бюджетів ТГ за 2022 рік (без трансфертів) надійшло 22 160,5 млн грн, виконання плану 103,7% (+ 781,6 млн грн). До 2021 року зростання надходжень на 3 004,0 млн грн з темпом росту 115,7%.

До загального фонду надійшло 20 995,5 млн грн, виконання плану 101,3% (+ 260,2 млн грн). До 2021 року зростання надходжень на 2 831,8 млн грн з темпом росту 115,6%. До спеціального фонду надійшло 1 164,9 млн грн, виконання плану 181,0% (+ 521,3 млн грн). До 2021 року зростання надходжень на 172,3 млн грн з темпом росту 117,4%.

⚡ Підвищення ефективності використання бюджетних коштів.

Видатки місцевих бюджетів по області за 2022 рік складають 28 098,8 млн грн (річний план – 33 354,2 млн грн, виконання 84,2%).

Довідково: за 2021 рік – 34,3 млрд грн за 2020 рік – 28,4 млрд грн, за 2019 рік – 33,8 млрд грн, за 2018 рік – 32,3 млрд грн.

- загальний фонд – 24 987,0 млн грн (річний план – 27 009,0 млн грн, виконання 92,5%);

- спеціальний фонд – 3 111,8 млн грн (річний план – 6 345,2 млн грн, виконання 49,0%).

На захищені статті видатків направлено 17 626,0 млн грн або 45,6%, у тому числі: на заробітну плату – 14 824,2 млн грн, енергоносії – 1 280,7 млн грн, медикаменти та харчування – 722,0 млн грн, соціальне забезпечення – 799,4 млн грн. Захищені видатки виплачені в повному обсязі, заборгованість відсутня.

Обсяг капітальних видатків за 2022 рік – 2 176,3 млн грн.

Довідково: за 2021 рік – 8,1 млрд грн, за 2020 рік – 6,7 млрд грн, за 2019 рік – 7,1 млрд грн, за 2018 рік – 5,9 млрд грн.

Із передбачених на 2022 рік субвенцій з державного бюджету на суму **9 459,2 млн грн** надійшло фінансування в обсязі **8 184,2 млн грн** або 86,5% річного обсягу.

Додаткова дотація на фінансування переданих видатків на утримання закладів освіти та охорони здоров'я надійшла в обсязі **171,8 млн грн** (100% річного обсягу).

✦ Нарощування доходів державного та місцевих бюджетів відповідно до темпів зростання макроекономічних показників області.

Збільшення мінімальної заробітної плати з 1 січня 2022 року до 6 500 грн, з 1 жовтня 2022 року до 6 700 грн позитивно впливає на зростання ПДФО;

У 2022 році прожитковий мінімум становив :

- *загальний показник на одну особу в розрахунку на місяць:* з 1 січня – 2393 грн,

з 1 липня – 2508 грн, з 1 грудня – 2589 грн;

- *для дітей віком до 6 років:* з 1 січня - 2100 грн, з 1 липня – 2201 грн, з 1 грудня – 2272 грн.;

- *дітей віком від 6 до 18 років:* з 1 січня – 2618 грн, з 1 липня – 2744 грн, з 1 грудня – 2833 грн.;

- *працевдатних осіб:* з 1 січня – 2481 грн, з 1 липня – 2600 грн, 1 грудня – 2684 грн;

- *осіб, що втратили працевдатність:* з 1 січня – 1934 грн, з 1 липня – 2027 грн, з 1 грудня – 2093 грн.

Доходи місцевих бюджетів області (без трансфертів) на одну особу населення за 2022 рік склали **11 048,9 грн**. Порівняно до відповідного періоду минулого року вони збільшились 1 760,6 грн. або на 19,0% (2021 рік – 9 288,3 грн.).

✦ Мінімізація ризиків ухилення від сплати податків, недопущення зростання недоїмки до місцевих бюджетів, встановлення об'єктивних критеріїв у разі надання податкових пільг органами місцевого самоврядування в умовах розширення прав щодо самостійного прийняття ними рішень.

За даними Головного управління ДПС в Одеській області:

Податковий борг зведеного бюджету (без урахування банкрутів) станом на 01.12.2022 року склав **3 910,0 млн грн**, до початку року борг збільшився на 11,4% або на 400,3 млн грн.

Борг до державного бюджету станом на 01.12.2022 року склав **2 182,6 млн грн**, до початку року борг зменшився на 13,6% або на 344,6 млн грн.

Борг до місцевих бюджетів станом на 01.12.2022 року склав **1 727,4 млн грн**, до початку року борг збільшився на 75,8% або на 745,0 млн грн.

Найбільші обсяги боргу до місцевих бюджетів станом на 01.12.2022 року по територіальним громадам:

- ✓ Одеській – 833,3 млн грн,
- ✓ Чорноморській міській – 112,0 млн грн,
- ✓ Білгород-Дністровській – 92,4 млн грн,
- ✓ Ізмаїльській – 52,2 млн грн.

✦ Недопущення виникнення кредиторської та дебіторської заборгованості у бюджетній сфері.

На 01.01.2023 дебіторська заборгованість бюджетних установ, які фінансуються з місцевих бюджетів області по загальному фонду, зменшилась з початку року на 1 810,6 тис. грн та становить 36 517,7 тис. грн:

- по соціальному забезпеченню населення – 44,6 тис грн (м. Одеса – 44,6 тис грн):
- за придбання предметів постачання і матеріалів та оплати послуг з початку року збільшилась на 1 323,7 тис грн та становить 27 172,1 тис грн.

За звітний період заборгованість за Фондом соціального страхування за проведені розрахунки по листках з тимчасової втрати працездатності складає 3,8 тис грн.

Кредиторська заборгованість бюджетних установ області по загальному фонду зменшилась з початку року на 15 370,7 тис. грн. та становить 60 347,9 тис. грн, у т.ч. прострочена – 12 525,5 тис. грн.

На 01.01.2023 кредиторська заборгованість по заробітній платі з нарахуваннями відсутня.

Найбільшу частку у структурі за напрямками видатків становить кредиторська заборгованість по використанню товарів та послуг, які фінансуються з державного та місцевих бюджетів – 58 455,3 тис. грн або 96,9 % загального обсягу заборгованості.

3. РОЗВИТОК РЕАЛЬНОГО СЕКТОРУ ЕКОНОМІКИ

3.1. Промисловість

Виконання ключових кроків у 2022 році:

- ✚ Сприяння у відновленні хімічної та нафтохімічної галузей промисловості.
- ✚ Відновлення функціонування акціонерного товариства «Одеський припортовий завод».

- ✚ Відновлення виробництва на Одеському нафтопереробному заводі.

АТ «Одеський припортовий завод» має стратегічне значення для економіки і безпеки держави, і функціонував як єдиний технологічний комплекс з виробництва й перевантаження хімічної продукції (аміак, карбамід) на експорт. У вересні 2021 року підприємство зупинило свою виробничу діяльність.

Обласна державна (військова) адміністрація у межах повноважень вживає усіх можливих заходів для збереження як виробничих потужностей, так і виробничого персоналу заводу.

Неодноразово направлялись листи Прем'єр-міністру України, Міністерству економіки України, Фонду державного майна України щодо ситуації, яка склалась на АТ «Одеський припортовий завод» та пропозиції для її якомога швидшого врегулювання.

Враховуючи ризик техногенної катастрофи, вживались заходи щодо сприяння реалізації ухвали суду по передачі до Національного агентства України з питань виявлення, розшуку та управління активами, одержаними від корупційних та інших злочинів (АРМА) в управління товарно-матеріальних цінностей, а саме аміаку рідкого технічного, який зберігається в ізотермічних сховищах АТ «Одеський припортовий завод», для його подальшої реалізації. Також, здійснюється постійна активна комунікація з Фондом державного майна України та заводом, надається та у подальшому надаватиметься всебічне сприяння у вирішенні проблемних питань діяльності заводу.

З приводу критичної ситуації на Одеському нафтопереробному заводі обласна державна (військова) адміністрація неодноразово зверталась до Прем'єр-міністра України, Секретаря Ради національної безпеки України, Голови Фонду

державного майна України, Тимчасово виконуючого обов'язки голови Національного агентства України з питань виявлення, розшуку та управління активами, одержаними від корупційних та інших злочинів, Начальника управління стратегічних розслідувань Нацполіції в Одеській області. Інформація про підприємство, презентаційні матеріали та пропозиції щодо відновлення Одеського нафтопереробного заводу підготовлено для компанії Wright Construction Group LLC, яка є федеральним підрядником уряду Сполучених Штатів та готова підтримувати післявоєнне відновлення інфраструктури та будівництво на території всієї України.

Раді національної безпеки і оборони України щомісячно надається інформація та пропозиції щодо вирішення проблемних питань АТ «Одеський припортовий завод» та Одеський нафтопереробний завод.

✚ Приведення стандартів якості та технічних умов у відповідність до вимог і положень ЄС.

За даними ДП «Одеський регіональний центр стандартизації, метрології та сертифікації» триває процес впровадження систем управління якістю, екологічного управління та інших систем управління на підприємствах, в установах і організаціях Одеської області відповідно до національних (міжнародних) стандартів. У 2022 році видано 89 сертифікатів відповідності вимогам міжнародним стандартам, у тому числі на відповідність ДСТУ ISO 9001 – 45 од., ДСТУ ISO 14001 – 18 од., ДСТУ ISO 22000 – 26 од.

✚ Сприяння підприємствам промисловості у вирішенні проблемних питань організації виробництва продукції з новим рівнем якості і властивостей на основі використання новітніх технологій та забезпечення позитивної динаміки виробництва продукції.

Обласною державною (військовою) адміністрацією відстежуються показники промислового виробництва та в межах компетенції вживаються заходи щодо забезпечення функціонування промислових підприємств регіону в умовах воєнного стану.

При надходженні звернень від приватних та державних підприємств щодо проблемних питань функціонування надається всебічне сприяння в їх вирішенні незалежно від форм власності.

На виконання Плану забезпечення економічної безпеки, протидії економічного тиску та підтримання санкційного режиму під час оборони держави щотижнево (з березня 2022 року) готувалася та направлялася до Мінекономіки інформація щодо стану діяльності державних та приватних суб'єктів господарювання регіону в умовах російської агресії – узагальнюється інформація про пошкоджене або зруйноване майно суб'єктів господарювання.

(Розпорядженням голови облдержадміністрації від 05.09.2022 № 543/А-2022 утворено комісію з питань визначення шкоди та збитків, завданих внаслідок збройної агресії російської федерації на території Одеської області).

Щотижнево (з травня 2022 року) систематизується інформація районних державних адміністрацій щодо стану функціонування бюджетоутворюючих промислових підприємств області.

Незалежно від організаційно-правової форми та форми власності підприємств опрацьовуються заявки щодо надання перепусток на пересування їх співробітників/транспортних засобів на території Одеської області у запроваджені комендантські години з метою забезпечення безперебійної роботи підприємств критичної інфраструктури області.

Проводиться організаційна робота із забезпечення діяльності основних бюджетоутворюючих промислових підприємств області щодо графіків роботи в умовах обмеження постачання електроенергії.

Переробні підприємства регіону рецептурно розробили нові для себе види продукції, тривають певні технологічні процеси, продукція вже є на споживчому ринку. Зокрема, ТОВ Фірма «Онисс» додатково почало випускати м'ясні консерви, вироби з бобових; ПрАТ ВО «Одеський консервний завод» – рибні та м'ясні консерви. Підприємства легкої промисловості, такі як ТОВ «Торгова Компанія «Грегорі Арбер», ПП «Балтська швейна фабрика» почали шити військову форму, різного типу амуніцію. Також є низка машинобудівних і металургійних підприємств регіону, які допомагають військовим формуванням: ремонтують техніку, виготовляють фортифікаційні споруди («їжаки» тощо).

Враховуючи нові реалії, підприємства та підприємці розширюють асортимент продукції, яку випускають. Так одеська компанія Boseco забезпечила потужними портативними зарядними пристроями власного виробництва Boseco Energy десятки військових підрозділів та сотні цивільних. Головна перевага розробки – її ціна та варіативність, виріб значно дешевший за популярні аналоги та має широкий асортиментний ряд. Серед клієнтів компанії – Фонд Сергія Притули, Фондація Олени Зеленської та одеська ІТ-компанія Netpeak.

Загалом, більшість підприємств оновили рецептуру та провели переоснащення виробничих потужностей, намагаються приблизити нашу перемогу.

3.2. Регуляторна політика та розвиток підприємництва

Виконання ключових кроків у 2022 році:

✚ Сприяння впровадженню законодавчих нововведень для розвитку та підтримки суб'єктів малого та середнього підприємництва.

Для того, щоб не дати вітчизняній економіці зупинитися, необхідно, щоб продовжував працювати бізнес. В умовах дії воєнного стану держава для підприємців створила велику кількість можливостей для комфортного ведення бізнесу:

✓ запроваджено низку **податкових новацій** (скасування мита і ПДВ на імпорт, запроваджено мораторій на проведення податкових перевірок, бізнес сплачує тільки 2 % від свого обороту, при цьому ПДВ, податок на прибуток – скасовується);

✓ **доступні кредити:**

- будь-який бізнес в рамках Державної програми «Доступні кредити 5-7-9 %» може взяти кредит під 0%. Підприємці Одеської області активно користуються цією програмою. На початок 2023 року кількість укладених кредитних договорів досягла 3,5 тис. на загальну суму 11,8 млрд грн – 3 місце серед регіонів (7 % у загальному

портфелі). За весь час реалізації програми Одещина вперше увійшла в трійку лідерів серед регіонів країни;

- держава компенсує відсотки за кредитами на покриття витрат, пов'язаних зі здійсненням сільськогосподарської діяльності підприємствам з земельним банком до 10 тис. га – 126 сільськогосподарським товаровиробникам області надається кредитна підтримка на загальну суму 461 млн грн.

- кредитування інвестицій для енергозабезпечення малого бізнесу альтернативними джерелами енергії в рамках компоненту з підтримки підприємців в період дії воєнного стану.

Додатковими факторами підтримки підприємців та населення з боку держави стали грантові програми для започаткування бізнесу, розвитку підприємництва та навчання – «eРобота». В рамках програми підприємці Одеської області беруть участь у трьох із шести програм: подали заявки 918 осіб, 132 – отримали погодження, інші або на розгляді (525), або отримали відмову (261). Всього вже отримали гранти та реалізують свої проекти 51 суб'єкт господарювання на 11,3 млн грн.

Мікрогранти в основному планується витратити на придбання обладнання, сировини й матеріалів та для сплати оренди нежитлового приміщення. Підприємці хочуть надавати юридичні послуги, продавати квіти, пекти хліб та торти, перевозити вантажі автомобільним транспортом тощо. Також в нашій області особливою популярністю користуються кредити на вирощування горіхів та плодових дерев.

✚ Виконання заходів Програми розвитку конкурентоспроможності малого та середнього підприємництва в Одеській області на 2021-2023 роки.

Програма розрахована на підтримку регіонального виробника шляхом здешевлення вартості кредитів, взятих на розвиток власної справи. Механізм реалізації полягає у наданні з обласного бюджету на безповоротній основі компенсації частини відсоткової ставки за користування кредитом.

У 2022 році на реалізацію Програми в обласному бюджеті коштів не передбачалось.

✚ Координація та надання консультаційної підтримки регуляторним органам з питань здійснення державної регуляторної політики.

З метою дотримання принципу прозорості та врахування громадської думки на офіційному сайті обласної державної (військової) адміністрації ведеться окремий розділ «Регуляторна діяльність», де чітко сформована інформація з планування регуляторної діяльності, реєстр діючих регуляторних актів, проекти регуляторних актів та аналізи регуляторного впливу до них.

На реалізацію одного з принципів державної регуляторної політики – принципу передбачуваності, який полягає в послідовності регуляторної діяльності виконавчих органів та на виконання статті 7 Закону, обласна державна адміністрація розробила та затвердила 14 грудня 2021 року план діяльності з підготовки проектів регуляторних актів на 2022 рік, також, 10 та 21 лютого 2022 року було затверджено відповідні доповнення до Плану. Також, направлено звернення до районних державних адміністрацій, органів місцевого самоврядування щодо затвердження та оприлюднення відповідних планів на офіційних сайтах у встановлений Законом строк.

З метою забезпечення прозорості дій у здійсненні регуляторної діяльності новоутвореним районним державним адміністраціям доручено на власних

офіційних вебсторінках створити та наповнити відповідно до вимог Закону окремих розділ, присвячений регуляторній діяльності, постійно актуалізувати і систематизувати інформацію. Також, доручено у межах повноважень сприяти цьому на офіційних вебсторінках територіальних громад.

Протягом року забезпечувалося ведення реєстру регуляторних актів, який містить електронні тексти нормативно-правових актів. На 01.01.2023 реєстр містить 8 регуляторних актів.

У результаті реалізації районними державними адміністраціями державної регуляторної політики у 2022 році проведено 11 відстежень результативності діючих регуляторних актів.

З метою перевірки здійснення виконавчими комітетами селищних та сільських рад делегованих повноважень у сфері державної регуляторної політики обласна державна (військова) адміністрація провела у II півріччі 2022 року

3 комплексних перевірки (Кубейська сільська рада Болградського району; Фонтанська сільська рада Одеського району та Сергіївська селищна рада Білгород-Дністровського району), за результатами яких надані відповідні рекомендації.

3.3. Агропромисловий комплекс

Виконання ключових кроків у 2022 році:

⚡ Реалізація заходів регіональної програми розвитку агропромислового комплексу Одеської області на 2019-2023 роки.

В Одеській області діє регіональна Програма розвитку агропромислового комплексу Одеської області на 2019-2023 роки «Аграрна Оदेशина». У 2022 році фінансування заходів зазначеної регіональної Програми не проводилось.

⚡ Підвищення рівня життя сільського населення.

Згідно з Указом Президента України від 27 березня 1998 року № 222/98 «Про заходи щодо підтримки індивідуального житлового будівництва на селі» діє Програма «Власний дім», яка реалізує політику України у галузі житлового будівництва на селі.

За період 1998-2022 роки довгострокові пільгові кредити за програмою «Власний дім» в Одеській області надані 3765 сільським сім'ям.

Фінансування програми «Власний дім» здійснюється за рахунок коштів державного та місцевих бюджетів (обласного, районних, сільських, селищних рад, територіальних громад та підприємств, розташованих в межах районів).

У 2022 році із запланованих 65 кредитів було надано 3 кредити – показники виконані в неповному обсязі у зв'язку з недостатнім фінансуванням з бюджету територіальних громад та державного бюджету, відсутнім фінансуванням з обласного бюджету. Фактично профінансовано програму «Власний дім» у 2022 році:

- ✓ з державного бюджету – 159 000,00 грн;
- ✓ з обласного бюджету – 0,00 грн;
- ✓ з місцевих бюджетів – 0,00 грн.

✚ Забезпечення конкурентоспроможності сільськогосподарської продукції на внутрішньому і зовнішньому ринках.

За статистичними даними на 01.01.2023 року в області функціонують 5250 фермерських господарств. Попри воєнний стан в країні у 2022 році в області створено 51 нове фермерське господарство.

Фермерам області надається всіляка підтримка – фінансова і матеріальна. Відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 25 серпня 2004 року № 1102 «Про затвердження Порядку використання коштів, передбачених у державному бюджеті для надання підтримки фермерським господарствам» у 2022 році переможцями конкурсу стали 8 фермерських господарств, але у зв'язку з відсутністю фінансування фермерські господарства кошти так і не отримали.

В області діють Громадська організація «Одеська обласна сільськогосподарська дорадча служба «Центр розвитку та правової підтримки села», Державний професійно-технічний навчальний заклад «Одеський державний центр професійного навчання працівників переробної промисловості», які за рахунок надання консультаційної допомоги, навчання та інформаційного забезпечення сільського населення, підприємств, фермерів й організацій з економічних, соціальних, технологічних, екологічних і правових питань сприяють комплексному розвитку підприємництва, підвищенню рівня життя сільського населення.

Серед сільського населення, приватних підприємців, представників сільськогосподарських підприємств постійно здійснюється навчально-просвітницька та роз'яснювальна робота направлена на впровадження у виробництво досягнень науки і передового досвіду, розвиток зеленого туризму, просування на внутрішній і зовнішній ринки сільськогосподарської продукції.

Підприємства області активно приймають участь у різноманітних грантових програмах. На даний час 8 господарств отримали погодження проектів для створення або розвитку садівництва, ягідництва та виноградарства на суму 44,7 млн грн та 1 господарство отримало погодження в сумі 7,0 млн грн для будівництва модульної теплиці.

✚ Реконструкція зрошувальної системи Нижнього Дністра в Україні.

Державний інвестиційний проект створений у 2005 році. Метою проекту є проведення реконструкції головної насосної станції та комплексу споруд Нижньо-Дністровської зрошувальної системи, яка побудована та експлуатується з 1968 року. Для забезпечення стабільного водопостачання Біляївського та Овідіопольського районів та гарантованого збільшення обсягів води на полив до 45 тис. га проти 10-11 тис. га, які здійснюють полив і на теперішній час.

Загальна вартість реалізації проекту становить – 361958 тис. грн;

Реалізація проекту по реконструкції зрошувальної системи Нижнього Дністра здійснюється за рахунок коштів Європейського банку реконструкції та розвитку (далі ЄБРР). На даний час розроблено концепцію реалізації та погоджено з Державним агентством водних ресурсів України, Державним агентством меліорації та рибного господарства, а також з Міністерством

аграрної політики та продовольства України. Для отримання дозволу на початок робіт по розробці проектно-кошторисної документації до Міністерства фінансів України надано на розгляд заявку з розрахунками.

3.4. Транспортна інфраструктура та морегосподарський комплекс

У зв'язку зі збройною агресією росії проти України реалізація інвестиційних проектів у транспортній галузі була призупинена.

На сьогоднішній день через бойові дії на території України та запроваджений військовий стан повітряний простір України закритий для польотів цивільної авіації, що унеможливило операційну діяльність як українських, так і іноземних авіакомпаній та призвело до призупинення надання ДП «Украерорух» послуг з аеронавігаційного обслуговування. Частина злітно-посадочної смуги Міжнародного аеропорту «Одеса» зазнала руйнації.

У зв'язку з пошкодженням автомобільно-залізничного мосту через Дністровський лиман припинено залізничне сполучення Одеса – Ізмаїл.

Ракетні атаки по транспортно-логістичній інфраструктурі, блокування росією морських портів України – все це не тільки призупинило експорт вітчизняних товарів, а й призвело до різкого зростання цін на пшеницю, кукурудзу та соняшникову олію на світових ринках. Тому виникла необхідність переорієнтувати постачання основних товарів вітчизняного експорту на альтернативні маршрути з використанням усіх видів транспорту, зокрема водного, залізничного та автомобільного. Залізниця і автотранспорт, стали надійною альтернативою морським постачанням, а можливість повноцінної роботи лише трьох українських морських портів: Рені, Ізмаїл, Усть-Дунайськ (порту пункт Кілія) набуло пріоритетного значення. Через блокування портів України було забезпечено стабільну роботу логістичних маршрутів відправлення вантажів, у т.ч. числі зернових, через порти Дунаю. **Переробка вантажів через дунайські порти – Рені, Ізмаїл, Кілія збільшена у 3 рази, у тому числі експорт у 4,3 раза.** За 2022 рік портами Дунаю перевалено 6,6 млн т зернових.

Завдяки поверненню контролю над островом Зміїний, з початку липня відкрито рух каналом гирла Бистре суднового ходу з річки Дунай до Чорного моря, що дозволило розвантажити рейд каналу Суліна та прискорити експорт зернових.

З метою забезпечення стабільної зовнішньоторговельної діяльності Міністерством інфраструктури України зосереджено увагу на підвищенні ефективності роботи Дунайського морського кластеру. Порти, які розташовано в Дунайському регіоні, працюють у штатному режимі, нарощують вантажну базу, збільшують обробку суден біля причалів. За умови системних інвестицій та виконання програми з модернізації портів на Дунаї можливо збільшити їхню потужність до 25 млн т вантажів на рік.

Переробка вантажів в дунайських морських портах за 12 місяців 2022 року

Період	2021 рік, тис. т	2022 рік, тис. т	2022 р. до 2021 р.,%
Дунайські порти Одеської області, всього	5 505,10	16 505,16	зб. у 3 р.
Експорт	3 130,76	13 500,81	зб. у 4,3 р.

Імпорт	286,95	1 945,01	зб. у 6,8 р.
Транзит	1 994,16	920,71	46,17
Внутрішнє сполучення	93,23	138,63	148,70
Ізмаїльський морський порт	4 070,60	8 893,11	зб. у 2,2 р.
Експорт	3 009,52	7 421,49	зб. у 2,5 р.
Імпорт	256,52	1 269,80	зб. у 5р.
Транзит	711,53	130,72	18,4
Внутрішнє сполучення	93,03	71,10	76,4
Ренійський морський порт	1 370,20	6 826,30	зб. у 5 р.
Експорт	60,94	5 427,27	зб. у 89 р.
Імпорт	26,63	604,91	зб. у 22,7 р.
Транзит	1 282,63	789,99	61,6
Внутрішнє сполучення		4,13	
Порт «Усть-Дунайськ» (Кілія)	64,30	785,75	зб. у 12,2 р.
Експорт	60,30	652,05	зб. у 10,8 р.
Імпорт	3,80	70,30	зб. у 18,5 р.
Внутрішнє сполучення	0,20	63,40	зб. у 317 р.

За 12 місяців 2022 року вантажопереробка в морських портах Одеської області склала 51,24 млн т, що становить 47,8% від показників 2021 року. Вантажопереробка експортних вантажів в морських портах області склала 43,87 млн т (53,5%), імпорتنих – 5,39 млн т (32,9 %). Перевалка транзитних вантажів склала 1,81 млн т (21,4 %). Каботаж – 168,16 тис. т (47,9 %).

Загальні обсяги переробки вантажів стивідорними компаніями в морських портах Одеської області за січень-грудень 2022 року

Період	січень-грудень		
	2021 рік, тис. т	2022 рік, тис. т	Виконання, %
Порти Одеської області, всього	107 179,67	51 237,81	47,8
Експорт	81 990,35	43 868,88	53,5
Імпорт	16 381,01	5 391,68	32,9
Транзит	8 457,55	1 809,09	21,4
Внутрішнє сполучення	350,76	168,16	47,9
Морський порт «Південний»	53 470,41	15 280,12	28,6
Експорт	42 520,16	13 079,96	30,8
Імпорт	6 289,46	1 533,82	24,4
Транзит	4 559,31	658,81	14,5
Внутрішнє сполучення	101,48	7,53	7,4
Морський порт Чорноморськ	25 638,68	11 761,68	45,9
Експорт	21 041,89	10 553,59	50,2
Імпорт	3 715,83	1 073,95	28,9
Транзит	871,55	134,14	15,4
Внутрішнє сполучення	9,41		
Одеський морський порт	22 565,48	7 690,85	34,1
Експорт	15 297,54	6 734,52	44,0
Імпорт	6 088,77	838,90	13,8
Транзит	1 032,53	95,43	9,2
Внутрішнє сполучення	146,64	22,00	15,0

За 12 місяців 2022 року вантажопереробка в морських портах Одеської області склала 51,24 млн т, що становить 47,8% від показників 2021 року. Вантажопереробка експортних вантажів в морських портах області склала 43,87

млн т (53,5%), імпорتنих – 5,39 млн т (32,9 %). Перевалка транзитних вантажів склала 1,81 млн т (21,4 %). Каботаж – 168,16 тис. т (47,9 %).

22 липня 2022 року представники України, Туреччини та ООН підписали у Стамбулі **Ініціативу щодо безпечного транспортування зерна та продуктів харчування з українських портів**, яка розблокувала українські морські порти «Одеса», «Чорноморськ» і «Південний» для експорту зерна та добрив.

У рамках ініціативи на 1 січня 2023 року із українських портів спрямовано до країн Азії, Європи та Африки 617 суден, з **16,3 млн т** агропродукції, а саме: кукурудза

7,51 млн т, пшениця – 4,63 млн т, соняшникова олія – 960 тис. т, ячмінь – 652 тис. т, ріпак – 1 млн т, шрот – 880 тис. т, соняшник – 225 тис. т. Завдяки підписаній ініціативі порти «Великої Одеси» поступово нарощують вантажопереробку.

Вперше за останні 20 років з 11 серпня 2022 року розпочато виконання пасажирських перевезень через Дністровський лиман між смт Овідіополь та м. Білгород-Дністровський у зв'язку з пошкодженням мосту через Дністровський лиман. За час курсування (до 30.10.2022) перевезено 8,3 тисяч пасажирів.

Вантажопереробка регіональної філії «Одеська залізниця» АТ «Укрзалізниця» у 2022 році склала 77,08 млн т, що становить 50,5 % від показників січня-грудня 2021 року.

З метою розширення пропускної спроможності інфраструктури у сполученні Україна – ЄС та забезпечення безперервності перевізного процесу в період активних військових дій, 22.08.2022 відновлено залізничне сполучення з Республікою Молдова, а саме **відкрито оновлену залізничну ділянку Березине (Україна) – Басарабяска (Молдова)** протяжністю 20,9 км (яка не працювала понад 20 років).

Група компаній Risoil у вересні 2022 року відновила фінальні роботи з реалізації масштабного інвестиційного проекту з будівництва двостороннього пірса в порту «Чорноморськ». До кінця 2022 року завершено монтаж всіх стріл майбутньої судноавантажувальної системи.

17 січня 2023 року Фонд державного майна провів перший в Україні конкурс із приватизації портових активів – єдиного майнового комплексу ДП «Морський торговельний порт «Усть-Дунайськ». В ході торгів його вартість збільшилася в

3,3 рази порівняно зі стартовою – до 201 млн грн. Переможцем визнано ТОВ «Еліксир Україна». Майновий комплекс ДП «Білгород-Дністровський морський торговельний порт» буде виставлений на аукціон до кінця зими 2023 року.

3.5. Будівництво та житлова політика

У 2022 році Департаментом капітального будівництва та дорожнього господарства облдержадміністрації було сформовано перелік об'єктів, роботи на яких заплановано реалізувати в рамках програм Президент, зокрема:

- «Велике будівництво» – 16 об'єктів;
- «Велика реставрація» – 3 об'єкта;
- «Велике зрошення» – 12 об'єктів;
- «Ремонт харчоблоків опорних закладів освіти» – 26 об'єктів.

Однак, у зв'язку з введенням на території України в дію правового режиму воєнного стану з 24 лютого 2022 року, відповідно до Указу Президента України від 24.02.2022 № 64/2022, фінансування на зазначені програми призупинено.

Крім цього у 2022 році Одеській області передбачена субвенція з державного бюджету на фінансове забезпечення будівництва, реконструкції, ремонту і утримання автомобільних доріг загального користування місцевого значення, вулиць і доріг комунальної власності у населених пунктах у сумі 1 027 368,4 тис. грн. Фактично надійшло коштів з державного бюджету – 308 617,2 тис. грн, або 30 % від запланованої суми. Проведено касових видатків – 234 256,5 тис. грн, з них – 46 609,6 тис. грн погашення і обслуговування місцевого боргу за місцевими запозиченнями, залученими на ремонт доріг в 2021 році.

Протягом 2022 року, через введення в Україні воєнного стану виконання робіт з капітального та поточного середнього ремонтів призупинене.

Аварійні, відновні роботи на автомобільних дорогах загального користування місцевого значення, вулицях і дорогах комунальної власності у населених пунктах проводилися на підставі затверджених обласною державною (військовою) адміністрацією переліків на виконання відповідних робіт під час воєнного стану у 2022 році.

Проведена оплата робіт з капітального ремонту та проектування, виконаних у грудні 2021 – лютому 2022 року по наступних об'єктах:

- капітальний ремонт автомобільної дороги загального користування місцевого значення О162442 Татарбунари – Кам'янське – Т-16-08, км 0+000 – км 10+000;

- капітальний ремонт автомобільної дороги загального користування місцевого значення О160203/О162340/ Острівне /М-15/ – Старі Трояни – станція Дзинілор – Нова Покровка – Суворове з примиканням до вул. Кутузова, км 7+630 – км 15+000;

- капітальний ремонт автомобільної дороги загального користування місцевого значення О161930 Роздільна – Понятівка – Кошари – Знам'янка, км 8+400 – км 17+150;

- капітальний ремонт мосту на автомобільній дорозі загального користування місцевого значення С1627401 Базар'янка – Тузли, км 2+298;

- капітальний ремонт проїжджої частини та тротуарів вул. Кутузова від вул. Героїв Сталінграду до Кутузовського парку у м. Ізмаїлі;

- капітальний ремонт (відновлення елементів благоустрою) проїжджої частини проїзду від вул. Гагаріна до вул. Шевченко в с. Барабой Дальницької сільської ради Одеського району;

- капітальний ремонт (відновлення елементів благоустрою) проїжджої частини проїзду від вул. Гагаріна до вул. Соборності в с. Барабой Дальницької сільської ради Одеського району;

- капітальний ремонт (відновлення елементів благоустрою) проїжджої частини вул. Гагаріна в с. Доброолександрівка Дальницької сільської ради Одеського району;

- капітальний ремонт (відновлення елементів благоустрою) проїжджої частини пров. Виноградний в с. Роксолани Дальницької сільської ради Одеського району;

- поточний середній ремонт автомобільної дороги загального користування місцевого значення О162235 Забари – Успенівка – Колісне, км 16+720 – км 22+720;

- поточний середній ремонт автомобільної дороги загального користування місцевого значення С160411 Стара Царичанка – Нова Царичанка – Миколаївка – Новоросійська, км 11+007 – км 17+707;

- поточний середній ремонт автомобільної дороги загального користування місцевого значення О161016 /М-15/ Суворове – Приозерне – Шевченкове /Т-16-28/ км 45+220 – км 54+295.

Для забезпечення утримання автомобільних доріг загального користування місцевого значення у належному експлуатаційному стані та для створення умов безперервного та безпечного руху транспорту на них, в зв'язку з призупиненням виконання капітального, поточного середнього, поточного дрібного ремонтів, виникла необхідність проведення експлуатаційного утримання автомобільних доріг загального користування місцевого значення. За цим напрямком використано 118977,9 тис. грн субвенції з державного бюджету та 99300,0 тис. грн залучено з місцевих бюджетів області. Ямковим ремонтом відремонтовано 705,6 тис. м² автомобільних доріг.

Капітальний ремонт автомобільної дороги загального користування місцевого значення О161016 /М-15/ Суворове – Приозерне – Шевченкове /Т-16-28/ км 45+137 – км 46+799 завершено та введено в експлуатацію.

3.6. Дорожньо-транспортне господарство

Виконання ключових кроків у 2022 році:

✚ Будівництво мостового переходу через Сухий лиман в с. Малодолинське з підходами на автомобільній дорозі М-27 Одеса – Чорноморськ.

Роботи виконувались у 2016-2021 роках. У 2021 році було влаштовано місцевий проїзд (проїзд № 1), для руху легкового транспорту, крім великовагового, для заїзду на паромну переправу. Роботи з влаштування земляного полотна на підходах до мосту було призупинено. За результатами обстеження виявлено не передбачені проектом відхилення, а саме: зміщення конструкції мостового переходу від проектних відміток, втрата несної здатності ґрунтів, консолідація земляного полотна насипу, додаткові об'єми земляних робіт. Виникла необхідність у коригуванні робочого проекту (включення додаткових робіт, перегляд проектних технічних рішень і перерахунок кошторисної документації), додатковому проведенні інженерно-геологічних, археологічних, топографо-геодезичних вишукувань.

У 2022 році на фінансування об'єкту «Будівництво мостового переходу через Сухий лиман з підходами в с. Малодолинське на автомобільній дорозі М-27 Одеса – Чорноморську» кошти не були передбачені. За наявності фінансування роботи будуть продовжені.

✚ Будівництво автомобільної дороги загального користування державного значення М-28 Одеса – Южне – /М-14/ з під'їздами (під'їзд до Одеського морського порту).

Першочергова необхідність будівництва автомобільної дороги державного значення «Під'їзд до Одеського морського порту» виникла для забезпечення вільного та безоплатного доступу автомобільного транспорту до території Одеського морського порту на виконання доручення Президента

України, наданого у липні 2019 року та уникнення проїзду великовагового транспорту вулицями міста Одеси, проїзд якого викликав невдоволення мешканців м. Одеси і які неодноразово перекривали рух вулицями міста Одеси висловлюючи своє невдоволення рухом вантажного транспорту у безпосередній близькості до житлових будинків. Роботи розпочаті у 2021 році. Вартість фактично виконаних робіт склала 458 960,906 тис. грн.

За наявності фінансування, роботи будуть продовжені.

⚡ Капітальний ремонт автомобільної дороги загального користування державного значення Р-33 Вінниця – Турбів – Гайсин – Балта – Велика Михайлівка – М-16/.

Роботи розпочаті у 2018-2019 роках. Загальна протяжність ділянок становить 15,837 км. Ремонтно-будівельні роботи виконані майже на 90 %.

На фінансування зазначеного об'єкту у 2022 році кошти не були передбачені.

⚡ Поточний середній ремонт автомобільної дороги загального користування державного значення Т-16-15 Контрольно-пропускний пункт «Великопоске» – Новопетрівка – Цебрикове – Знам'янка – Березівка.

Розроблена проектна документація на ремонт 4-х ділянок. Загальна протяжність ділянок складає 44,684 км. Планом робіт на 2022 рік за рахунок коштів державного бюджету на фінансування об'єкту передбачено 48 500,0 тис. грн. Фактичне виконання становить 47 439,311 тис. грн. Роботи будуть продовжені.

⚡ Поточний середній ремонт автомобільної дороги загального користування державного значення Т-16-25 Контрольно-пропускний пункт «Кучурган» – Біляївка – Маяки – Овідіополь.

Розроблена проектна документація на ремонт 2-х ділянок зазначеної дороги, загальна протяжність яких складає 46,289 км. У 2022 році на фінансування зазначеного об'єкту кошти не були передбачені.

⚡ Поточний середній ремонт автомобільної дороги загального користування державного значення Т-16-27 Контрольно-пропускний пункт «Серпневе» – Тарутине – Арциз – Сарата.

Заплановано ремонт 2-х ділянок дороги, загальна протяжність яких складає 30,074 км. Вартість фактично виконаних робіт склала 34 877,755 тис. грн.

Роботи будуть продовжені.

⚡ Поточний середній ремонт автомобільної дороги загального користування державного значення Т-16-47/Н-33 – Кароліно-Бугаз

⚡ – Грибівка – Санжійка – М-27/.

Загальна протяжність дороги 26,8 км. Зазначена автомобільна дорога є важливим рекреаційним і туристичним потенціалом південного регіону країни. У 2020 році відремонтовано 10,0 км дороги. У 2022 році Службою планувалося відремонтувати решту 16,8 км дороги Т-16-47. На фінансування зазначеного об'єкту кошти не були передбачені.

⚡ Н-33 Одеса – Білгород-Дністровський – Монаші – М-15/ з підїздом до порту Чорноморська на ділянці км 84+820 – км 89+000, км 89+000 – км 95+000, км 95+000 – км 104+570.

На зазначений об'єкт у 2022 році фінансування не передбачено. У зв'язку з цим були призупинені роботи з виготовлення проектної документації на

реконструкцію ділянок км 84+820 – км 89+000, км 89+000 – км 95+000 та капітальний ремонт ділянки км 95+000 – км 104+570.

4. РИНКОВІ ПЕРЕТВОРЕННЯ ТА ЇХ СОЦІАЛЬНІ НАСЛІДКИ

4.1. Реформування відносин власності

Виконання ключових кроків у 2022 році:

✚ Здійснення підготовки об'єктів приватизації до продажу.

Відповідно до наказу Фонду державного майна України №1 від 04.01.2022

«Про затвердження переліків об'єктів малої приватизації, що підлягають приватизації у 2022 році» (із змінами) Регіональне відділення Фонду державного майна України по Одеській та Миколаївській областях (далі – Регіональне відділення) визначено органом приватизації 57 об'єктів державної власності, які розташовані в Одеському регіоні, з яких 26 ЄМК, 31 об'єктів окремого майна, незавершеного будівництва та соціально-культурного призначення.

✚ Робота з єдиними майновими комплексами державних підприємств, переданими до сфери управління державних органів приватизації у зв'язку з прийняттям рішення про їх приватизацію згідно з переліками об'єктів приватизації, які підлягають підготовці до продажу.

З 26 ЄМК, приватизацію яких доручено здійснювати Регіональному відділенню, лише 12 ЄМК не мають обтяжень у вигляді податкової застави або арешту. У зв'язку зі змінами до законодавства у 2022 році, визначені певні можливості приватизації ЄМК з зазначеними обмеженнями. Регіональне відділення вже забезпечило виставлення на аукціон таких ЄМК з наявністю обтяжень у вигляді податкової застави та арештів, як ЄМК ДП «Морський торговельний порт Усть-Дунайськ», ЄМК ДП «Білгород-Дністровський морський торговельний порт», ЄМК ДП «ПДНВЦ «Прогрес», а також найближчим часом мають бути виставлені на аукціон інші об'єкти регіону з зазначеними обтяженнями.

Приватизація ЄМК ускладнюється також відсутністю трудових колективів та керівників підприємств, відсутністю будь-якого майна, опором орендарів.

Протягом 2022 року робота з приватизації була призупинена через воєнний стан та поновлена наприкінці року після внесення змін до Закону України «про приватизацію державного і комунального майна», що регламентують процедуру приватизації за часів дії правового режиму воєнного стану. В 2022 році Регіональним відділенням за результатами електронних аукціонів реалізовані 2 ЄМК, а також 4 об'єкти соціально-культурного призначення та окремого майна.

✚ Укладання договорів купівлі-продажу продажу об'єктів малої приватизації.

Протягом 2022 року Регіональним відділенням реалізовано 6 об'єктів на загальну суму 321 200 586,31 тис. грн без ПДВ. З покупцями 6 об'єктів укладені договори купівлі-продажу. Грошові кошти за 4 об'єкти покупцями сплачені у повному обсязі та перераховані Регіональним відділенням до державного бюджету, по 2 договорах кошти не сплачені через отримання покупцями висновків Торгово-Промислової палати про вплив форс-мажорних обставин на

діяльність покупців та будуть перераховані після припинення правового режиму воєнного стану.

✚ Прийняття рішень про припинення юридичних осіб у процесі приватизації.

Протягом 2022 року припинено юридичну особу ДП «Чорноморський експертно-технічний центр», ЄМК якого було приватизовано в 2021 році.

✚ Здійснення перевірок виконання покупцями державного майна умов укладених договорів купівлі-продажу об'єктів приватизації.

У 2022 році на контролі регіонального відділення знаходилися 15 договорів купівлі-продажу. Відповідно до вимог статті 27 Закону України «Про приватизацію державного і комунального майна», Порядку здійснення контролю за виконанням умов договорів купівлі-продажу об'єктів приватизації органами приватизації затвердженого наказом ФДМУ від 18.10.2018р. № 1327, проведено 15 перевірок стану виконання умов договорів купівлі-продажу. За результатами перевірок зафіксовано невиконання умов 5 договорів купівлі-продажу. До порушників застосовані штрафні санкції на загальну суму 9670,00 грн, які сплачені у повному обсягу.

У зв'язку з повним виконанням умов договорів купівлі-продажу об'єктів приватизації, з контролю знято 2 договори.

✚ Організація орендних відносин, супроводження чинних договорів оренди державного майна.

За 2022 рік регіональним відділенням укладено 71 нових договорів оренди державного нерухомого майна та проведена робота щодо пролонгації 62 діючих договорів оренди на черговий термін дії шляхом внесення до них відповідних змін. Протягом періоду січень – грудень 2022 року до Державного бюджету України надійшло коштів за оренду державного майна у сумі 162 732 238,10 грн.

✚ Організація контролю у сфері орендних відносин.

Регіональне відділення здійснює контроль за 1069 договорами оренди державного майна, які укладені з фізичними та юридичними особами безпосередньо Регіональним відділенням, згідно до вимог чинного законодавства.

✚ Захист майнових прав держави у судах, ведення претензійно-позовної роботи щодо стягнення заборгованості з орендної плати та штрафних санкцій, а також у разі необхідності повернення об'єктів до державної власності у судовому порядку.

На 01.01.2023 (за 2022 рік) відділом правового забезпечення здійснювався захист державних інтересів у судових органах по 103 судовим справам, зокрема:

справи про банкрутство – 8;

за позовними заявами, поданими регіональним відділенням – 21;

за позовними заявам, поданими до регіонального відділення – 24;

за участю прокуратури – 19;

справи, по яких регіональне відділення виступає як третя особа – 18;

справи, по яких регіональне відділення представляє інтереси Фонду державного майна України та його структурних підрозділів по довіреностям - 13.

✚ Здійснення організаційних заходів щодо забезпечення прийняття рішень про подальше використання державного майна (крім матеріальних носіїв секретної інформації), яке не увійшло до статутних капіталів господарських товариств у процесі приватизації.

На 01.01.2023 року на обліку та у сфері управління Регіонального відділення перебувають 635 об'єктів, які у процесі приватизації не увійшли, до статутних капіталів господарських товариств, але залишились на їх балансі. Протягом року 1 об'єкт приватизовано, 438 об'єктів передано до комунальної власності територіальних громад, 12 об'єктів житлового фонду знято з обліку, у зв'язку з приватизацією мешканцями житлового фонду, 2 об'єкти передано до сфери управління інших органів виконавчої влади.

4.2. Управління об'єктами комунальної власності

Виконання ключових кроків у 2022 році:

✚ Підвищення рівня наповнення доходної частини обласного бюджету від використання об'єктів спільної власності територіальних громад області.

Відповідно до статті 15 ЗУ «Про місцеві державні адміністрації», рішення Одеської обласної ради від 22.09.2006 №73-V «Про майно спільної власності територіальних громад сіл, селищ, міст області, управління якими здійснює обласна рада» розпорядженням голови облдержадміністрації від 21.04.2017 № 318/А-2017 «Про покладання управління окремими об'єктами спільної власності територіальних громад сіл, селищ, міст області на структурні підрозділи облдержадміністрації» функції з управління 132 об'єктами спільної власності територіальних громад області покладені на відповідні структурні підрозділи обласної державної адміністрації.

Очікувані надходження до обласного бюджету від оренди комунального майна на 2022 рік затверджені у сумі 12 415,50 тис. грн, фактично за 12 місяців 2022 року надійшло 10 273,9 тис. грн, що становить 82,8 % до річного плану.

Очікувані надходження до обласного бюджету частини чистого прибутку на 2022 рік затверджено у сумі 35,2 тис. грн., фактично за 12 місяців 2022 року надходження до обласного бюджету за рахунок відрахування обласними комунальними підприємствами частини чистого прибутку становили 6,7 тис. грн.

На 01.01.2023 року фактичне надходження до обласного бюджету за рахунок відрахування обласними комунальними підприємствами частини чистого прибутку становить 6,7 тис. грн, або 19,0% до річного плану.

4.3. Цифрова трансформація та надання адміністративних послуг

Виконання ключових кроків у 2022 році:

✚ Підключення до інформаційних систем автоматизації роботи центрів надання адміністративних послуг.

Автоматизація роботи адміністраторів центрів надання адміністративних послуг (далі-ЦНАП) відбувається за допомогою використання програмного комплексу автоматизації центрів надання адміністративних послуг. Проведено заходи щодо підключення центрів надання адміністративних послуг до електронних інформаційних систем. Наразі 54 ЦНАП підключені до інформаційних таких систем: з них 50 ЦНАП підключені до інформаційної системи «Вулик», 3 – інформаційної комунікаційної системи «ЦНАП SQS», 1 – власної інформаційної системи.

✚ Наближення послуг до громадян шляхом утворення ЦНАП в територіальних громадах.

В Одеській області функціонує мережа із 72 центрів надання адміністративних послуг. За 2022 рік створено та розпочали функціонувати 12 центрів надання адміністративних послуг у Вигодянській, Мологівській, Дачненській, Дальницькій, Нерубайській, Городненській, Лиманській, Великодальницькій, Павлівській, Кароліно-Бугазькій, Зеленогірській та Маяківській територіальних громадах.

✚ Підключення до електронних інформаційних систем та забезпечення безперебійній передачі даних на базі власної інформаційної системи до системи моніторингу через інтерфейс прикладного програмування (API).

Наразі 54 центри надання адміністративних послуг підключено електронні інформаційні ресурси до системи моніторингу якості надання адміністративних послуг та забезпечено безперебійну передачу даних до неї, визначених відповідно до порядку інформаційної взаємодії.

✚ Фахова підтримка органів місцевого самоврядування для здійснення закупівель з підключення закладів соціальної інфраструктури до широкосмугового доступу до мережі Інтернет та закупівля послуг територіальними громадами.

Підтримка здійснювалася шляхом:

- консультування органів місцевого самоврядування щодо кращих практик та стратегій закупівель технічних засобів та послуг для забезпечення доступу до мережі Інтернет;

- забезпечення інформаційної підтримки органам місцевого самоврядування, шляхом надання доступу до різних джерел інформації про технічні засоби та послуги, що необхідні для забезпечення доступу до мережі Інтернет, такі як: ціни, відгуки від інших користувачів, технічні характеристики тощо;

- моніторингу та оцінки результатів: виявлення можливих проблем та забезпечення постійного контролю за процесом виконання підключення соціальних закладів до широкосмугового доступу до мережі Інтернет (ШСД).

✚ Розробка та реалізація плану заходів щодо підвищення рівня цифрових навичок та цифрових компетентностей.

Відповідно до розпорядження Кабінет Міністрів України від 03 березня 2021р. № 167-р «Про схвалення Концепції розвитку цифрових компетентностей та затвердження плану заходів з її реалізації» підготовлено проект розпорядження про затвердження плану-заходів, спрямованих на реалізацію Концепції розвитку цифрових компетентностей.

✚ Підключення територіальних громад, районних державних адміністрацій до системи електронної взаємодії органів виконавчої влади.

На 31.12.2022 до системи електронної взаємодії органів виконавчої влади підключено усі 91 громади та 7 районних державних адміністрацій Одеської області.

✚ Підключення обласної державної адміністрації та районних державних адміністрацій до системи електронного документообігу «АСКОД».

На 31.12.2022 року система електронного документообігу «АСКОД» впроваджена в усіх структурних підрозділах обласної державної адміністрації, обласної ради та районних державних адміністраціях.

✚ Розвиток центру обробки даних органів публічної влади.

З метою розширення пропускну здатності телекомунікаційного вузла органів виконавчої влади Одеської області придбано акумуляторні батареї для джерела безперебійного живлення для забезпечення відмовостійкості вузла та VPN клієнт, що дозволяє встановити захищене підключення віддалених користувачів.

✚ Впровадження системи електронного документообігу з використанням електронного підпису в структурних підрозділах, облдержадміністрації, облраді, райдержадміністраціях та територіальних громадах.

З метою впровадження системи електронного документообігу «АСКОД» (далі – СЕД «АСКОД») в територіальних громадах області для відпрацювання ланцюга управління «обласна державна адміністрація/ обласна рада - районна державна адміністрація - територіальні громади» було визначено 12 громад у якості пілотних. Впровадження в промислову експлуатацію заплановане на перше півріччя 2023 року.

✚ Підключення домогосподарств в територіальних громадах Одеської області до фіксованого широкосмугового доступу до Інтернету.

Підключення домогосподарств в територіальних громадах Одеської області до фіксованого широкосмугового доступу до Інтернету відбувалось шляхом оцінки попиту на широкосмуговий доступ до Інтернету в територіальних громадах, а саме: визначення кількості населення, що мешкає у населеному пункті, віддаленості населеного пункту, наявності соціальних об'єктів у населеному пункті.

✚ Підключення закладів соціальної інфраструктури, закладів культури та освіти до широкосмугового доступу до Інтернету зі швидкістю не менше 100 Мбіт/с.

За 2022 рік 434 заклади соціальної інфраструктури в Одеській області забезпечено фіксованим широкосмуговим доступом до мережі Інтернет (ШСД). З них: бібліотек – 85; закладів дошкільної освіти – 36; загальноосвітніх навчальних закладів – 92; фельдшерських пунктів – 56; будинків культури – 65; сільських клубів – 88; центрів надання адміністративних послуг – 9; віддалених робочих місць центрів надання адміністративних послуг – 3.

✚ Наповнення Google map територіальних громад Одеської області.

Google map, як й багато інших сервісів Google, є безкоштовним та відкритим. Враховуючи введення в Україні правового режиму воєнного стану, з метою попередження витоку інформації, виконання завдання було призупинено.

5. ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНА ДІЯЛЬНІСТЬ ТА ІНВЕСТИЦІЙНА ПОЛІТИКА

Виконання ключових кроків у 2022 році:

✚ Надання сприяння органам державної влади, що здійснюють управління об'єктами державної власності та органам місцевого самоврядування (державні партнери) у пошуку приватних партнерів (інвесторів) в рамках проєктів державно-приватного партнерства.

У зв'язку з військовими діями у 2022 році було призупинено реалізацію інвестиційно привабливих для іноземних інвесторів проєктів з модернізації інфраструктури на засадах державно-приватного партнерства, насамперед концесій залізнично-поромного комплексу, а також першого та контейнерного терміналу

ДП «Морський торговельний порт «Чорноморськ».

✚ Актуалізація інвестиційного паспорту Одеської області українською та англійською мовами.

Забезпечено актуалізацію Інвестиційного паспорту Одеської області за підсумками 2021 року українською та англійською мовами з розміщенням на сайті ОДА в розділі «Інвестиційна діяльність».

✚ Поширення інформації щодо інвестиційного та експортного потенціалу регіону серед дипломатичних представництв, галузевих та бізнес-асоціацій, а також в рамках тематичних заходів («круглих столів», бізнес-форумів, виставок тощо).

На запит ДУ «Юкрейнінвест» надано інформацію щодо інвестиційного потенціалу Одеської області та забезпечено заповнення google-форм у розрізі інвестиційних майданчиків типу brownfield та greenfield. Також, для поширення інформації щодо інвестиційних можливостей регіону серед дипломатичних представництв та потенційних іноземних інвесторів Інвестиційний паспорт Одеської області надано Раді експортерів та інвесторів при МЗС України.

✚ Проведення моніторингу стану реалізації інвестиційних проектів, що реалізуються на території області підприємствами з іноземними інвестиціями.

Впродовж минулого року проводився моніторинг діяльності іноземних інвесторів з підготовкою відповідних аналітичних матеріалів щодо стану, проблемних питань роботи та можливих шляхів їх вирішення.

✚ Популяризація інвестиційного потенціалу територіальних громад області та актуалізація інвестиційних пропозицій у розрізі вільних земельних ділянок типу greenfield та незадіяних виробничих приміщень (площ) типу brownfield.

Роботу щодо актуалізації інвестиційних пропозицій територіальних громад області у розрізі інвестиційних майданчиків типу greenfield та brownfield за підсумками 2022 року буде завершено у лютому поточного року.

✚ Вивчення пропозицій місцевих виробників щодо перспективних ринків збуту товарів і послуг та сприяння відкриттю нових експортних ринків.

З метою визначення перспективних ринків збуту продукції місцевих виробників впродовж минулого року забезпечувалася підготовка відповідних аналітичних матеріалів на підставі інформації провідних експортерів області, а також даних органів статистики та митниці щодо товарної і географічної структури експортно-імпоротної діяльності Одеської області.

✚ Організація офлайн та онлайн заходів (семінари, тренінги, «круглі столи») для представників територіальних громад з питань щодо підвищення компетенцій у сфері інвестиційної діяльності та бізнес-планування за міжнародними вимогами і стандартами.

Організація та проведення тематичних заходів для представників територіальних громад передбачалося в рамках Програми сприяння розвитку міжнародної та інвестиційної діяльності Одеської області на 2021-2023 роки, однак фінансування зазначених заходів у 2022 році не здійснювалося.

✚ Підготовка матеріалів для методичних рекомендацій (посібника) з питань правового регулювання зовнішньоторговельних операцій та вимог національних стандартів щодо підтвердження якості продукції українських виробників на ринках країн-імпортерів.

З урахуванням пропозицій регіональних експортерів з метою надання сприяння щодо виходу їх продукції на нові закордонні ринки розроблено в

електронному форматі та розміщено на сайті обласної державної (військової) адміністрації 7 путівників (гідів) для експортерів за перспективними закордонними ринками збуту товарів.

✚ Сприяння налагодженню ефективної взаємодії на рівні інвесторів та владних структур шляхом організації та проведення засідань Ради інвесторів Одеської області.

Впродовж минулого року здійснювався щотижневий моніторинг щодо завданих збитків підприємствам області внаслідок російської агресії за напрямком діяльності. Також, членам Ради інвесторів Одеської області було надіслано листи з пропозиціями щодо надання сприяння у вирішенні проблемних питань діяльності підприємств в умовах воєнного стану, у тому числі пов'язаних з необхідністю релокації потужностей задля збереження активів та робочих місць, інших актуальних питань логістики та збуту продукції.

✚ Надання консультативно-методичної допомоги представникам територіальних громад щодо розробки інвестиційних паспортів та пошуку додаткових джерел фінансування у рамках реалізації інвестиційних проєктів.

У минулому році надано сприяння Суворівській селищній раді Ізмаїльського району щодо розробки інвестиційної пропозиції зі створення індустріального парку «АгроТехнопарк «Буджак» з подальшим включенням цієї пропозиції до інвестиційного паспорту Суворівської селищної громади, який розміщено на сайті обласної державної адміністрації українською та англійською мовами.

✚ Залучення представників бізнес-спільноти області до участі у тематичних заходах: інвестиційних форумах, виставках, бізнес-форумах тощо.

Впродовж 2022 року представників регіональної бізнес спільноти було залучено до участі у понад 10 онлайн та офлайн заходів, зокрема: онлайн вебінарі «Відповідальне ведення бізнесу в контексті російського вторгнення в Україну»,

VIII щорічному «Всеукраїнському форумі взаємодії та розвитку», першому форумі, присвяченому інструментам підтримки експорту в Україні, «Export Credit Forum 2022», конференції «Україна-Молдова: логістичні питання та нові можливості для співробітництва» тощо.

✚ Видання (придбання) інформаційно-рекламної продукції та відеоматеріалів щодо інвестиційних можливостей області у друкованому та/або електронному вигляді (брошури, презентації, відео-ролики, рекламні буклети тощо).

Реалізація заходу передбачалася у рамках Програми сприяння розвитку міжнародної та інвестиційної діяльності Одеської області на 2021-2023 роки, однак у 2022 році фінансування робіт (послуг) з видання (придбання) інформаційно-рекламної продукції щодо інвестиційних можливостей Одеської області не здійснювалося.

6. ЕНЕРГОЗБЕРЕЖЕННЯ ТА ЕНЕРГОЕФЕКТИВНІСТЬ

Виконання ключових кроків у 2022 році:

✚ *Розвиток енергетичної інфраструктури з відновлюваних джерел енергії.*

Протягом 2022 року потужність мережі енергетичної інфраструктури з відновлювальних джерел енергії області збільшилась на 11,7 МВт.

На території Березівського, Подільського, Одеського та Роздільнянського районів області розпочали генерацію електричної енергії три наземні сонячні станції та одна дахова загальною потужністю 2,2 МВт.

На 01.01.2023 на території області працює 74 об'єкта енергетичної інфраструктури з відновлювальних джерел енергії загальною потужністю 700,9 МВт: 67 СЕС - 528,7 МВт; 3 ВЕС – 149,2 МВт; 1 ГЕС - 0,9 МВт; 2 БІОГАЗ – 6,2 МВт; 1 БІОМАСА – 16,0 МВт.

За інформацією АТ «ДТЕК «ОДЕСЬКІ ЕЛЕКТРОМЕРЕЖІ» за 2022 рік до електричних мереж приєдналися 344 домогосподарства, які виробляють екологічно чисту електроенергію і забезпечують не тільки власні потреби, а й продають залишок в мережу на підставі договорів про купівлю-продаж електричної енергії за «зеленим» тарифом. Приєднана потужність – 9,6 МВт.

На 01.01.2023 на території області 2324 приватні сонячні електростанції, встановленою потужністю 57,6 МВт. За 2022 рік згенеровано майже 78 млн кВт·год.

Загальна потужність мережі енергетичної інфраструктури з відновлювальних джерел енергії Одеської області (суб'єкти господарювання ліцензіати НКРЕКП та сонячні електростанції приватних домогосподарств) 759 МВт.

✚ *Створення умов для залучення вітчизняних та іноземних інвестицій в енергетичний сектор.*

З початку 2022 року на розвиток енергетичної інфраструктури з відновлюваних джерел енергії була залучена значна частина вітчизняних та іноземних інвестицій.

Відповідно до типової фінансової моделі наземної СЕС та типової фінансової моделі СЕС приватного домогосподарства, що розроблені Держенергоефективність, в розвиток мережі енергетичної інфраструктури з відновлювальних джерел енергії на будівництво трьох наземних та одної дахової сонячних станцій, сонячних електростанцій 344 домогосподарств з початку року інвестовано 8,9 млн євро.

✚ *Здійснення енергозберігаючих та енергоефективних проєктів/заходів.*

На здійснення енергозберігаючих та енергоефективних заходів з початку року були залучені кошти з бюджетів різних рівнів.

Одеська область активно приймає участь у реалізації Програми «Енергодім» державної установи «Фонд енергоефективності». Діяльність Фонду фінансується за рахунок коштів Держбюджету України, фінансової підтримки ЄС та уряду Німеччини.

В рамках реалізації Програми передбачено фінансування трьох траншів, а саме, часткове відшкодування вартості попереднього енергетичного аудиту, розробки проєктної документації та її експертизи, вартості здійснених заходів з енергоефективності.

За 2022 рік до участі у Програмі від області подано чотири заяви, завершилась реалізація 4-х проєктів Пакет «А», з держаного бюджету виплачене

часткове (або повне) відшкодування по трьом траншам на загальну суму 8,5 млн грн.

На 01.01.2023 від Одеської області 34 учасника Програми, оціночна вартість реалізації заходів з енергоефективності - 221,7 млн грн, шість з яких завершилися. Економія енергії в завершених Проєктах, за різницею показників енергетичних сертифікатів – 5 468 031 кВт*год/рік, скорочення викидів CO₂ за різницею показників енергетичних сертифікатів – 1316,5 тонн/рік.

На території області продовжується реалізація «Регіональної цільової програми енергоефективності Одеської області на 2020-2025 роки». За 2022 рік за рахунок бюджетів різних рівнів на суму майже 172 млн грн здійсненні енергозберігаючі та енергоефективні заходи: термомодернізація та ремонт будівель; ремонт вуличного освітлення з встановленням світлодіодних ламп; модернізація системи тепlopостачання, водopостачання та водовідведення, з встановленням енергоефективного обладнання; встановлення вузлів обліку електричної та теплової енергії, холодної води та газу.

⚡ *Впровадження технічних та організаційних заходів щодо зниження витрат бюджету на енергоносії.*

Для зниження витрат бюджету на енергоносії в області продовжується реалізація ЕСКО-механізму у бюджетній сфері.

Протягом 2022 року завершена тендерна процедура закупівлі енергосервісу по

15 закладам освіти комунальної власності територіальної громади м. Одеси та укладені відповідні договори на загальну суму 10,6 млн грн.

Всього на території Одеської області на 01.01.2023 укладено з інвесторами 74 енергосервісних договорів на загальну суму більше ніж 64,5 млн грн.

Заплановані заходи відповідно до укладених енергосервісних договорів це впровадження модульного індивідуального теплового пункту із системою погодного регулювання та онлайн диспетчеризацією, а також надання послуг з енергосервісу (забезпечення рівня скорочення споживання та витрат на теплову енергію).

Реалізація зазначених проєктів дозволить зменшити споживання теплової енергії у закладах у середньому на 24% (від 18% до 30%). За розрахунками очікуване скорочення витрат на комунальні послуги на період дії договорів маже 70 млн грн.

На території області функціонує мережа об'єктів теплоенергетики, що виробляють теплову енергію з альтернативних джерел енергії (деревне паливо/вугілля, паливо з відходів сільського господарства у вигляді гранул або брикетів та інш.), що дають можливість зменшити навантаження на бюджети різних рівнів. 171 заклад соціальної сфери, установ та організацій, які фінансуються з місцевих бюджетів використовують біокотельні загальною потужністю більше 70 МВт.

⚡ *Впровадження заходів з ощадного використання енергоресурсів на всіх рівнях.*

Одним із заходів з ощадного використання енергоресурсів на всіх рівнях є забезпечення комерційного, у тому числі розподільного, обліку послуг з постачання теплової енергії та централізованого водopостачання у

відповідності до вимог Закону України «Про комерційний облік теплової енергії та водопостачання».

На початок 2023 року на території області оснащеність вузлами комерційного обліку здійснена: теплової енергії (житлові будинки 89,48%; нежитлові будинки – 80,21%); централізованого водопостачання (житлові будинки 88,61%; нежитлові будинки – 99,32%).

Скорочення обсягів енергоспоживання в усіх сферах господарювання, в тому числі й житловому фонді, підвищення ефективності використання енергетичних ресурсів, є однією з умов сталого проходження опалювального періоду 2022–2023 років. На території області проведена інформаційна компанія про необхідність проведення населенням першочергових заходів з побутової термомодернізації (побутові роботи у власних оселях з утеплення вікон, дверей, дахів тощо). Здійснення мешканцями додаткових заходів сприятиме сталому проходженню опалювального періоду та забезпечать скорочення обсягів використання енергетичних ресурсів.

✚ Зниження енергоємності виробництва теплової енергії, зменшення обсягу втрат енергоресурсів під час її транспортування та постачання за рахунок заміни і модернізації котлів, установлення блочно-модульних котелень, утилізаторів тепла вихідних газів, індивідуальних теплових пунктів, заміни аварійних і ветхих теплових мереж.

З метою зниження енергоємності виробництва теплової енергії та зменшення обсягів втрат енергоресурсів з початку 2022 року за рахунок бюджетів різних рівнів профінансовані роботи з: ремонту магістральних теплових мереж (м. Білгород-Дністровський); переоснащення котелень та встановлення нових котлів на альтернативних видах палива в закладах соціальної сфери Болградського, Білгород-Дністровського та Подільського районів області.

Загальна сума фінансування заходів зі зниження енергоємності виробництва теплової енергії, зменшення обсягу втрат енергоресурсів під час її транспортування та постачання склала майже 40 млн грн.

✚ Будівництво ПЛ 330 кВ Новоодеська-Арциз із заміною АТ-2 на ПС 330 кВ «Арциз».

Даний проект затверджений розпорядженням КМУ від 16.12.2020 №1581-р «Про затвердження переліку пріоритетних для держави інвестиційних проєктів до 2023 року» та визначений як один з пріоритетніших проєктів по південному регіону і пропонується до реалізації задля підвищення як надійності електропостачання так і якості електричної енергії у південно-західному регіоні області. Розпорядженням голови Одеської обласної державної адміністрації від 20.01.2021 № 52-р/2021 утворено робочу групу з відпрацювання проблемних питань, які можуть виникати під час реалізації важливих проєктів для розвитку південних районів Одеської області, до складу якої входять представники структурних підрозділів облдержадміністрації та територіальних органів центральних виконавчих органів.

За результатами роботи робочої групи та проведених розширених нарад з керівництвом НЕК «Укренерго», представниками зацікавлених організації та керівниками структурних підрозділів обласної державної адміністрації визначено що ПЛ 330 кВ «Новоодеська-Арциз» проходитиме по маршруту

існуючої ПЛ 110 кВ «Канал-Старокозаче», яка належить АТ «ДТЕК Одеські електричні мережі». Проектним рішенням передбачено: тривалість будівництва – 24 місяці; кількість опор що будуть встановлені на ПЛ 330 кВ – 304 од.

04.05.2022 «НЕК Укренерго» проведено нараду з Міністерством енергетики України, НКРЕКП, Держенергонагляду та АТ «ДТЕК Одеські електромережі», на якій обговорено механізми реалізації мережевих проектів Одеської області.

16.05.2022 складений та підписаний план-графік процедури відчуження ПЛ 110 кВ Канал-Старокозаче АТ «ДТЕК «Одеські Електромережі» між АТ «ДТЕК «Одеські Електромережі» та «НЕК Укренерго». Використання даної траси для будівництва ПЛ 330 кВ «Новоодеська – Арциз», мінімізує вплив на навколишнє оточуюче середовище та врахує інтереси всіх зацікавлених сторін, у тому числі і громадських екологічних організацій. Будівництво ПЛ 330 кВ «Новоодеська-Арциз» за зазначеним варіантом дозволить уникнути проходження високовольтної лінії по території Республіки Молдова та вирішить сьогодишню проблему енергозалежності української енергосистеми від стабільності функціонування об'єктів енергосистеми Республіки Молдова.

З метою прискорення реалізації даного проекту розпорядженням начальника (голови) Одеської обласної державної (військової) адміністрації від 30.06.2022 № 375/А-2022 «Про погодження місця розташування об'єкта» НЕК Укренерго погоджено місце розташування об'єкта «Нове будівництво ПЛ 330 кВ Новоодеська Арциз», з використанням траси ПЛ 110 кВ із її перевлаштуванням у двоколову ЛЕП, на території Одеського та Білгород-Дністровського районів Одеської області.

Роботи з реалізації даного проекту тривають.

7. СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНА СФЕРА

7.1. Демографічна ситуація та розвиток ринку праці

Виконання ключових кроків у 2022 році.

⚡ Розширення сфери застосування праці та стимулювання зацікавленості роботодавців у створенні нових робочих місць.

У 2022 році Одеська обласна служба зайнятості працювала в умовах погіршення економічного розвитку внаслідок запровадження карантину та введення воєнного стану, що значно ускладнило ситуацію на ринку праці. Через зниження економічної активності ряду сфер економіки спостерігалось суттєве скорочення (на 32,6%) попиту на працівників з боку роботодавців, які надавали вакансії службі зайнятості.

У 2022 році в Одеській обласній службі зайнятості було заявлено 21,0 тис. вакансій від 4,5 тис. роботодавців. В цілому по області були укомплектовані понад 13,9 тис. вакансій. Рівень укомплектування вакансій склав 66,3%.

Впродовж року використовувались програми заохочення роботодавців, які зберігають діючі та створюють нові робочі місця насамперед для недостатньо конкурентних на ринку праці громадян. Так, по Одеській області працевлаштовані 160 осіб з наданням роботодавцям компенсації єдиного

соціального внеску (далі – ЄСВ), в тому числі 142 особи в пріоритетних видах діяльності та 18 осіб недостатньо конкурентоспроможних на ринку праці.

З метою збереження робочих місць та запобіганню зростання безробіття, Кабінетом Міністрів України (далі – КМУ) запроваджений механізм підтримки застрахованих осіб (працівників та фізичних осіб-підприємців) у разі втрати ними частини заробітної плати (доходу) у зв'язку із зупиненням (скороченням) виробництва продукції (виконання робіт, надання послуг) з причин економічного, технологічного характеру, виникнення надзвичайної ситуації, введення надзвичайного або воєнного стану, встановлення карантину (постанова КМУ від 21.06.2022 № 702 «Про затвердження Порядку надання допомоги по частковому безробіттю»). В 2022 році Одеським обласним центром зайнятості (далі – Одеський ОЦЗ) прийнято 13 рішень про надання допомоги по частковому безробіттю для покриття втрат на заробітну плату 37 осіб (31 особа з числа найманих працівників у 7 роботодавців, 6 – ФОП, які є застрахованими особами).

З березня 2022 року діє програма щодо надання компенсації витрат роботодавцям на оплату праці за працевлаштування внутрішньо переміщених осіб внаслідок проведення бойових дій під час воєнного стану в Україні (постанова КМУ від 20.03.2022 № 331 «Про надання роботодавцю компенсації витрат на оплату праці за працевлаштування внутрішньо переміщених осіб внаслідок проведення бойових дій під час воєнного стану в Україні»). В Одеській області впродовж 2022 року для 219 роботодавців прийняте рішення щодо компенсації оплати праці за працевлаштування 498 осіб з числа ВПО.

⚡ Підвищення професійного рівня та конкурентоспроможності економічно активного населення.

У 2022 році за сприяння служби зайнятості майже 3,0 тис. зареєстрованих безробітних проходили професійну підготовку, перепідготовку або підвищення кваліфікації. Рівень працевлаштування після завершення профнавчання склав 72,8 %. Організація професійного навчання безробітних була орієнтована на виконання замовлень роботодавців. Під конкретне замовлення роботодавців та на конкретні робочі місця впродовж січня-грудня 2022 року проходили навчання понад 0,9 тис. безробітних, що становить 31,6 % від загальної кількості осіб, які навчались. З них безпосередньо у роботодавців стажувались 170 осіб.

В Державному навчальному закладі «Одеський центр професійно-технічної освіти Державної служби зайнятості» (далі – ОЦПТО), що є основною навчальною базою обласної служби зайнятості, впродовж 2022 року проходили навчання майже 3,1 тис. безробітних, в тому числі 283 особи з 18 регіонів України. Також, 1,5 тис. осіб із загальної чисельності слухачів закладу освіти навчались з використанням дистанційних технологій.

Аналізуючи запити сьогодення, служба зайнятості визначає затребувані напрямки цільового навчання. Результатом цієї роботи стало запровадження ОЦПТО курсів цільового призначення наступної тематики: «Сучасна ділова українська мова», «Ділове українське мовлення та редагування службових документів», «Організація дистанційного навчання в закладах освіти», «Психологічна допомога у подоланні стресових та тривожних станів», «Цивільна оборона», «Соціальна робота в умовах воєнного стану», «Молодша медична сестра з догляду за хворими», «Бухгалтерія ФОП», «РРО для ФОП»,

«Держпрограма Е-робота. Отримання державного гранту на створення або розвиток бізнесу», «Таргетолог. Створення таргетованої реклами», «Моделювання швейних виробів», «Грибівництво» тощо.

Загалом за програмами курсів цільового призначення проходили навчання понад 2,0 тис. зареєстрованих безробітних.

ОЦПТО є одним із трьох закладів освіти України, який проводить підтвердження результатів неформального професійного навчання за професією «Кухар». В 2022 підтвердили результати неформального професійного навчання за професією «Кухар» 29 осіб (в тому числі 6 осіб – з інших областей).

Крім того, в листопаді 2022 року ОЦПТО рішенням Національного агентства кваліфікацій визнаний Кваліфікаційним центром та має право здійснювати оцінювання та визнання результатів навчання осіб, зокрема здобутих шляхом неформальної або інформальної освіти, присвоєння та/або підтвердження професійної кваліфікації «Електрогазоварник».

Підвищенню професійного рівня економічно активного населення сприяє видача обласною службою зайнятості ваучерів для підтримання конкурентоспроможності осіб на ринку праці шляхом підготовки, перепідготовки, спеціалізації, підвищення кваліфікації за професіями та спеціальностями для пріоритетних видів економічної діяльності. В 2022 році в Одеській області видано 5 ваучерів.

✦ Підвищення мобільності робочої сили на ринку праці та удосконалення регулювання трудової міграції.

Одеська обласна служба зайнятості реагує на виклики, спричинені складною ситуацією на ринку праці, забезпечуючи надання шукачам роботи своєчасних та якісних послуг, спрямованих на прискорення їх працевлаштування. З метою підвищення мобільності робочої сили служба зайнятості проводила профорієнтаційну роботу. В 2022 році профорієнтаційні та інші послуги в обласній службі зайнятості отримали 56,7 тис. осіб.

Сервіс «Електронна черга реєстрації безробітних» дає можливість особі вільно вибрати час прийому та фахівця. Послугу можна замовити на веб-порталі Державної служби зайнятості (<http://www.dcz.gov.ua>). За 2022 рік в Одеській обласній службі успішно ідентифіковано засобами застосунку «Дія» та передано Одеській обласній службі зайнятості е-документи від майже 11,5 тис. осіб, з них 5,6 тис. осіб отримали статус безробітного.

За 2022 рік за сприяння служби зайнятості отримали роботу майже 16,1 тис. осіб. З 37,9 тис. зареєстрованих безробітних працевлаштувались 10,6 тис. осіб або 27,9 %. Ще 5,5 тис. осіб були працевлаштовані до набуття статусу безробітного.

За цей період забезпечено тимчасову зайнятість майже 2,6 тис. громадян (близько 1,0 тис. осіб взяли участь у громадських роботах та 1,6 тис. осіб в інших роботах тимчасового характеру). Найбільш поширені види громадських робіт: роботи із соціально вразливими верствами населення, інші роботи соціального напрямку, благоустрій, інформування населення про субсидії, догляд за громадянами у закладах соціальної сфери, інші роботи.

Для безробітних проводились семінари та тренінги, що сприяють підвищенню мотивації до легальної зайнятості та побудові кар'єри, в тому

числі цикл тренінгів з техніки пошуку роботи. Загалом, у різноманітних семінарах та тренінгах взяли участь 22,9 тис. безробітних, працевлаштовані 5,2 тис. учасників заходів, 1,9 тис. безробітних направлені на професійне навчання.

З метою запобігання масовій трудовій міграції шукачів роботи за кордон центрами зайнятості області проводяться семінари за темою «Ризики нелегальної трудової міграції». Протягом 2022 року проведений 171 семінар, де взяли участь 1,6 тис. осіб.

Служба зайнятості продовжує роботу щодо розвитку підприємницької ініціативи серед безробітних, для яких на ринку праці відсутня підходяща робота. Для спрямування безробітних на самозайнятість Одеською обласною службою зайнятості проводились семінари за тематикою «Генеруй бізнес-ідею та розпочни свій бізнес». Протягом 2022 року проведено 175 семінарів, в яких взяли участь понад 1,5 тис. безробітних, в т.ч. 1,3 тис. жителів сільської місцевості, близько 0,7 тис. з числа осіб старше 45 років, понад 0,4 тис. з числа молоді до 35 років.

В межах виконання Постанови КМУ від 21.06.2022 №738 «Деякі питання надання грантів бізнесу» Одеським ОЦЗ щоп'ятниці проводились семінари на теми «Кредитування бізнесу» та «Бізнес-планування», у яких, починаючи з 01 липня

2022 року, взяли участь майже 2,0 тис. осіб. З них 837 осіб подали заяви на отримання мікрогрантів на відкриття або розвиток бізнесу, з них 122 особи отримали рішення Державного центру зайнятості про надання мікрогрантів.

Протягом 2022 року допомогу по безробіттю одноразово для організації підприємницької діяльності отримали 2 особи віком до 35 років. Підприємницька діяльність була започаткована у 2-х сферах економічної діяльності: оптова та роздрібна торгівля, організація прибирання будинків та територій.

✦ Сприяння зайнятості громадян, які переміщуються з тимчасово окупованої території та районів проведення бойових дій, та демобілізованих військовослужбовців учасників антитерористичної операції.

У зв'язку із збройною агресією російської федерації проти України відбувається масштабне переміщення громадян України до інших регіонів України.

На 01.01.2023 по Одеській області в Єдиній базі внутрішньо переміщених осіб (далі – ВПО) обліковувалось 214 713 осіб.

Протягом 2022 року до служби зайнятості Одеської області звернулось 3439 осіб з числа внутрішньо переміщених осіб, статус безробітного мали 2 542 особи, з них 89 осіб з інвалідністю. За сприяння служби зайнятості роботу отримали 700 осіб з числа ВПО, з них 547 осіб за направленням служби зайнятості.

Для додаткової матеріальної підтримки протягом 2022 року 19 осіб з числа ВПО приймали участь у громадських та тимчасових роботах.

Для інформування населення, в тому числі ВПО, використовується офіційна сторінка Одеського ОЦЗ, ЗМІ, сайти РДА. Всього було розміщено 89 публікацій щодо послуг служби зайнятості ВПО.

На офіційній сторінці Одеського ОЦЗ є можливість для ВПО та інших категорій населення створити власний кабінет для оперативного доступу до послуг служби зайнятості. У розділах сайту міститься інформація щодо заходів

обласної служби зайнятості тощо. Крім того, для зручності внутрішньо переміщених осіб, створено телеграм-канали вакансій, що дає можливість кожній особі здійснювати пошук роботи у конкретному населеному пункті.

У листопаді 2022 року Одеський ОЦЗ, за ініціативи та сприяння Одеської обласної державної (військової) адміністрації, організував проведення марафону «Ярмарок вакансій» у 14 містах та селищах міського типу Одеської області. Під час марафону особлива увага приділялась внутрішньо переміщеним особам, які мали змогу отримати консультації з питань зайнятості, професійного навчання, мікрогрантів на відкриття або розвиток власної справи, пройти тестування, відвідати тренінги, поспілкуватися з представниками громадських організацій, тощо.

Майже 3,8 тис. ВПО за рік було надано 9,5 тис. профорієнтаційних послуг. Для осіб даної категорії проводились навчальні тренінги з пошуку роботи, семінари з питань зайнятості, з орієнтації на професійне навчання та підприємництво, зокрема за тематикою «Генеруй бізнес-ідею та розпочни свій бізнес». Також, надавалась можливість визначити напрямок професійної діяльності з використанням психодіагностичного тестування, в тому числі з профвідбору.

91 зареєстрований безробітний Одеської області з числа ВПО проходив навчання. Одна особа отримала ваучер для підтримання конкурентоспроможності на ринку праці. 2 особи з числа ВПО підтвердили результати неформального навчання за професією «кухар».

У 2022 році послугами Одеської обласної служби зайнятості скористалися

295 осіб з числа військовослужбовців, які брали участь в антитерористичній операції (операції об'єднаних сил) (далі – АТО (ООС)), з них 276 осіб, які мали статус безробітного, у тому числі 40 осіб з інвалідністю.

Слід відзначити, що 278 учасників АТО (ООС) за рік отримали понад 0,7 тис. профорієнтаційних послуг. Вказані особи приймали участь в різноманітних семінарах, тренінгах, отримували консультації з питань зайнятості, професійного навчання, отримання мікрогрантів на відкриття або розвиток власної справи, тощо. За сприяння служби зайнятості за рік отримали роботу 98 зареєстрованих безробітних даної категорії; проходили профнавчання

16 осіб, з них 1 особа з інвалідністю; брали участь у громадських та інших роботах тимчасового характеру 3 особи.

7.2. Грошові доходи населення, заробітна плата, легалізація заробітної плати та погашення заборгованості з її виплатами

Виконання ключових кроків у 2022 році

⚡ Налагодження ефективної співпраці відповідних територіальних підрозділів центральних органів виконавчої влади та місцевих органів виконавчої влади щодо здійснення контролю своєчасної і не нижче визначеного державою мінімального розміру оплати праці, виконання роботодавцями умов колективних договорів та галузевих угод у частині оплати праці, недопущення необґрунтованого зменшення заробітної плати.

Протягом 2022 року інспекторами Головного управління Держпраці в Одеській області здійснено 231 захід контролю з питань додержання законодавства про працю. У 90 суб'єктів господарювання виявлено 288 порушень законодавства з питань праці. Роботодавцям винесено 90 приписів (усунені 178 порушень трудових прав відносно 958 працівників). За допущення порушення

законодавства про працю до 24 суб'єктів господарської діяльності застосовані штрафні санкції на загальну суму 1 724,2 тис грн. За результатами інформаційних відвідувань суб'єктами господарювання працевлаштовані 7 156 осіб. Відпрацьовано 24 заяви, які надійшли від територіальних громад області щодо підприємств з рівнем середньої заробітної плати менше мінімального розміру заробітної плати, встановленого законодавством. За результатами перевірок керівникам 21 суб'єкта господарювання винесено приписи щодо усунення виявлених порушень.

Головним управлінням ДПС в Одеській області під час проведення 172 фактичних перевірок встановлено 65 працівників без офіційного працевлаштування. Легалізовано 584 працівника.

Підрозділами ГУ ДПС в Одеській області заслухано 636 керівників підприємств, у тому числі 214 фізичних осіб–підприємців, що використовують працю найманих працівників. Підвищили рівень заробітної плати 469 платників, до бюджету додатково надійшло 544,9 тис грн податку та збору на доходи фізичних осіб та 687,3 тис грн єдиного внеску.

Головним управлінням статистики в Одеській області щомісячно надається інформація про заборгованість з виплати заробітної плати штатних працівників на підприємствах (організаціях, установах) області.

27 січня 2022 року проведено засідання обласної комісії з питань дотримання законодавства про працю за участю 5 підприємств–боржників з виплати заробітної плати та представників територіальних громад.

У травні, вересні, жовтні та листопаді 2022 року проведені робочі зустрічі з керівниками підприємств–боржників з виплати заробітної плати: ДП «Український дитячий центр «Молода гвардія», ДП «Морський торговельний порт «Чорноморськ», Державний університет інтелектуальних технологій і зв'язку, ДП «Дослідне господарство «Южний», ДП «Дослідне господарство «Жеребківське», ДП «Одеський центр південного науково–дослідного інституту морського рибного господарства та океанографії», ДП «Дослідне господарство «Андріївське»,

ДП «Чорноморський експертно–технічний центр Держпраці», ТДВ «Бетонекс», ПП «Тепличне»,

АТ «Одеський завод по випуску ковальсько - пресових автоматів», ТОВ «ППЛ 33-35», ДП «СГ підприємство ДКВС України (№ 111)», «СП «Одеські дріжджі». Надані протокольні доручення керівникам підприємств та здійснено контроль за їх виконанням.

Відповідно до вимог постанови Кабінету Міністрів України від 16.09.2022 № 1037 «Деякі питання здійснення спеціального моніторингу погашення підприємствами, установами і організаціями заборгованості із заробітної плати» обласною, районними державними адміністраціями щотижня забезпечується здійснення спеціального моніторингу погашення заборгованості із заробітної плати на підприємствах, в установах і організаціях, які належать до сфери їх управління або розміщуються на відповідній території.

Департаментом економічної політики та стратегічного планування облдержадміністрації системно здійснюється аналіз рівня заробітної плати штатних працівників у розрізі 91 територіальної громади.

✦ Проведення роз'яснювальної роботи серед роботодавців щодо недопустимості використання робочої сили з порушенням трудового законодавства.

Одеською обласною службою зайнятості проведено 49 семінарів за участю

312 роботодавців, на яких висвітлювалися питання офіційного оформлення трудових відносин та створення гідних умов праці. На веб-сторінці Одеського ОЦЗ було розміщено 47 публікацій із зазначеної тематики, а на офіційних сайтах РДА та ТГ області – 32 матеріали, прийнято участь у 13 телерадіопередачах.

Головним управлінням ПФУ в Одеській області з початку року надруковано 1 статтю та розміщено 128 інформацій на веб-ресурсах, проведено 5 зустрічей з трудовими колективами з метою інформування громадян про набуті соціальні права та перспективи їх звуження внаслідок одержання «неофіційного» заробітку, проведено 12 круглих столів та 6 семінарів з керівниками установ щодо обов'язку та відповідальності за виконання рішень, спрямованих на підвищення рівня оплати праці та дотримання норм законодавства в частині мінімальної заробітної плати, а також щодо наслідків сплати єдиного внеску у розмірі менше мінімального.

✦ Сприяння скороченню нелегальної зайнятості населення області, легалізації трудових відносин та зростання середнього рівня заробітної плати.

З початку 2022 року Головним управлінням ДПС в Одеській області під час проведення 172 фактичних перевірок встановлено 65 працівників без офіційного працевлаштування. Легалізовано 584 працівника.

✦ Посилення роботи щодо забезпечення додержання мінімальних гарантій з оплати праці та у сфері боротьби з тіньовою зайнятістю, проведення правової роз'яснювальної роботи.

Головним управлінням ПФУ в Одеській області протягом січня-грудня 2022 року поінформовано органи влади та місцевого самоврядування про 7,7 тис суб'єктів господарювання, що здійснюють нарахування заробітної плати застрахованим особам менше мінімального розміру заробітної плати, встановленого законом.

Проведено 16 засідань робочих груп, 11 спільних нарад з питання забезпечення реалізації рішень, спрямованих на підвищення рівня оплати праці та дотримання норм законодавства в частині мінімальної заробітної плати за участю 123 керівників та власників підприємств.

Управліннями ГУ ДПС в Одеській області на спільних комісіях з місцевими органами влади заслухано 750 керівників підприємств, підвищили рівень заробітної плати 515 платників, до бюджету додатково надійшло 3 421,3 тис грн податку та збору на доходи фізичних осіб та 4 172,7 тис грн єдиного внеску.

7.3. Соціальне забезпечення

Рішенням Одеської обласної ради від 24.12.2020 №38-VIII затверджено обласну комплексну програму соціальної підтримки населення на 2021-2023 роки «Соціальний захист населення в Одеській області» на реалізацію заходів якої за рахунок обласного бюджету у 2022 році заплановано 77 026,40 тис грн.

Виконання ключових кроків у 2022 році:

✚ надання матеріальної допомоги мешканцям Одеської області, які опинилися у скрутному становищі внаслідок непередбачених обставин, за рахунок коштів обласного бюджету.

Призначення матеріальної допомоги здійснюється обласною координаційною радою з питань соціальної підтримки населення, склад та положення якої затверджено розпорядженням голови обласної державної адміністрації від 25.04.2017 №330/А-2017 «Про обласну координаційну раду з питань соціальної підтримки населення» (зі змінами від 15.07.2022 № 411/А-2022) та відповідно до вимог Порядку надання матеріальної допомоги жителям Одеської області, які опинилися у скрутному становищі внаслідок непередбачуваних обставин, затвердженого наказом Департаменту соціальної та сімейної політики обласної державної адміністрації від 15.07.2022 №82. Матеріальна допомога надається мешканцям області, які опинилися у скрутному становищі внаслідок непередбачуваних обставин, розмір допомоги становить від мінімальних коштів, фактично витрачених заявником до 160 580,0 грн.

Фактично за 2022 рік відбулось 5 засідань обласної координаційної ради з питань соціальної підтримки населення, всього розглянуто 524 справи, допомогу отримало 524 особи на загальну суму 6824,646 тис. грн. Орієнтовно середній розмір матеріальної допомоги на одну особу становить 13,024 тис. грн.

✚ Надання щомісячних довічних стипендій особам, які досягли 100-річного віку.

Протягом 2022 року щомісячну довічну стипендію отримали 22 особи - громадяни старше 100 років на загальну суму 171,442 тис. грн. Розмір допомоги на одну особу становить 700,00 грн, на місяць.

✚ Надання щоквартальної матеріальної допомоги колишнім політв'язням і репресованим.

За 2022 рік матеріальну допомогу отримали 55 осіб, з яких колишні політв'язні і репресовані на загальну суму 216,95 тис. грн. Розмір допомоги становить 1000,00 грн.

✚ Надання щорічної цільової адресної допомоги громадянам Одеської області, постраждалим внаслідок Чорнобильської катастрофи 1 категорії до Дня річниці Чорнобильської трагедії.

За 2022 рік адресну допомогу отримали 519 осіб на загальну суму 1541,27 тис. грн. Розмір допомоги на одну особу становить 3000,0 грн, у т.ч. враховуючи виплати місцевих бюджетів.

✚ Надання щорічної цільової адресної допомоги сім'ям загиблих (померлих) осіб, смерть яких пов'язана з Чорнобильською катастрофою до Дня Річниці Чорнобильської трагедії (за рахунок коштів одного із бюджетів).

За 2022 рік адресну допомогу отримали 116 осіб на загальну суму 337 тис. грн. Розмір допомоги на одну сім'ю становить 3000,0 грн, у т.ч. враховуючи виплати місцевих бюджетів.

✚ Надання щорічної виплати сім'ям загиблих працівників органів внутрішніх справ до Дня вшанування пам'яті працівників органів внутрішніх справ, які загинули при виконанні службових обов'язків.

Щорічну допомогу отримала 41 особа на суму 123,0 тис. грн. Розмір допомоги на одну особу становить 3 000,00 грн.

✚ Надання щомісячних стипендій особам з інвалідністю внаслідок війни та учасників бойових дій Другої Світової війни, що є мешканцями Одеської області.

Протягом 2022 року щомісячну стипендію отримали 43 особи, а саме: особи з інвалідністю внаслідок війни та учасники бойових дій Другої Світової війни на загальну суму 905,488 тис. грн. Розмір допомоги становить 1780,00 грн.

✚ Надання щомісячної допомоги сім'ям загиблих (померлих) учасників АТО, сім'ям захоплених у полон або оголошених зниклими безвісти військових, зокрема співробітників правоохоронних органів, які брали участь у проведенні антитерористичної операції на Сході України та дітям до досягнення 18-річного віку.

За 2022 рік щомісячну допомогу отримали 165 осіб на загальну суму 3483,06 тис. грн. Щомісячний розмір допомоги на сім'ю становить 2500,00 грн, щомісячний розмір допомоги на одну дитину становить 500,00 грн.

✚ Надання щомісячної стипендії особам з інвалідністю, які брали участь у забезпеченні проведення антитерористичної операції для захисту незалежності, суверенітету та територіальної цілісності України, учасникам бойових дій з інвалідністю від загального захворювання 1 групи, у забезпеченні проведення антитерористичної операції для захисту незалежності, суверенітету та територіальної цілісності України, а також їх дітям до досягнення ними 18-річного віку.

Розмір допомоги для осіб з інвалідністю внаслідок війни 1 групи, які безпосередньо брали участь у забезпеченні проведення АТО для захисту незалежності, суверенітету та територіальної цілісності України становить щомісячно 2000,00 грн. Для осіб з інвалідністю внаслідок війни 2-3 групи, які безпосередньо брали участь у забезпеченні проведення антитерористичної операції для захисту незалежності, суверенітету та територіальної цілісності України розмір допомоги становить 1 500,00 грн.

Для осіб, учасників бойових дій з інвалідністю від загального захворювання

1 групи, які безпосередньо брали участь у забезпеченні проведення антитерористичної операції для захисту незалежності, суверенітету та територіальної цілісності України розмір допомоги становить 1500.

Розмір допомоги на одну дитину становить 500,00 грн.

За 2022 рік щомісячну стипендію отримали 363 особи на загальну суму 4482,5 тис. грн.

7.4. Пенсійне забезпечення

Виконання ключових кроків у 2022 році:

✚ Виконання норм законодавства в частині проведення перерахунків та індексацій пенсій.

Протягом 2022 року в області забезпечено своєчасну та в повному обсязі виплату пенсій 562,9 тис. пенсіонерам на суму 29,6 млрд грн, що на 13,4% більше ніж у попередньому році. Середній розмір пенсії на 01 січня 2023 року склав 4425,98 грн, що на 15,5% більше порівняно з початком 2022 року та в 2,1 раза

більше прожиткового мінімуму для непрацевдатних осіб. Призначено 30,1 тис. нових пенсійних справ, проведено 39,1 тис. перерахунків пенсій.

✚ Забезпечення якісного обслуговування громадян.

Прийом та обслуговування громадян ведеться у 20 відділах обслуговування громадян (сервісних центрах) за принципом «єдиного вікна», що розміщені на 33 територіях та, як правило, на першому поверсі з дотриманням встановлених стандартів обслуговування громадян. З початку року підрозділами з обслуговування громадян надано понад 539 тис. послуг.

З метою наближення надання послуг до населення створено 84 віддалених робочих місця в територіальних громадах. Крім того, протягом 2022 року створено 18 віддалених робочих місць в установах, підприємствах та закладах.

В усіх сервісних центрах забезпечено зручні та комфортні умови для надання та отримання послуг, а саме: зони очікування облаштовані місцями для сидіння, терміналами електронної черги, інформаційними стендами, звуковими орієнтирами типу «метроном», кнопками виклику спеціалістів, оснащені інформаційними показниками шрифтом Брайля, тактильними мнемосхемами. Для осіб з вадами слуху при прийомі залучаються сурдоперекладачі в режимі online, а до громадян з фізичними вадами виїжджають фахівці за місцем їх мешкання. Частина приміщень забезпечена засобами відеофіксації. Всі сервісні центри обладнані телевізорами, що транслюють соціальну рекламу. Послуги надаються за допомогою сучасних програм та техніки. В зонах очікування розміщені скриньки для відгуків відвідувачів, журнали скарг та пропозицій, а також інформаційні матеріали. В загальному доступі є кулери та аптечки.

Послуги громадянам надаються з додержанням вимог чинного законодавства, етичних норм поведінки та за принципом прозорості, доступності, комфортності та зрозумілості дій.

✚ Цифровізація послуг та автоматизація функціональних процесів.

Впровадження сучасних технологій відбувається завдяки застосуванню електронних технологій та автоматизації всіх процесів. Так, використання органами Пенсійного фонду України єдиної інформаційно-комунікаційної системи дозволяє дотримуватись принципу екстериторіального призначення пенсій, житлових субсидій, пільг, страхових виплат та дає можливість громадянам подавати необхідні документи для отримання пенсій до будь-якого сервісного центру Фонду в країні. Також, забезпечено можливість дистанційного подання документів на отримання послуг через електронні кабінети користувачів на порталі електронних послуг Пенсійного фонду України (далі – вебпортал ПФУ).

Удосконалено роботу сервісів «Електронна трудова книжка», «Автоматичне призначення пенсій». В 2022 році подали заяви на автоматичне призначення пенсій 1,8 тис. осіб.

Розширюється функціонал електронних кабінетів страхувальників (роботодавців).

Через кабінети надавачів послуг на вебпорталі ПФУ забезпечено інформаційний обмін даними між Пенсійним фондом України та надавачами житлово-комунальних послуг.

Реєстр застрахованих осіб Державного реєстру загальнообов'язкового державного соціального страхування за 2022 рік поповнився даними на 694,2 тис. застрахованих осіб, за яких звітували близько 46,1 тис. страхувальників, а також даними на 89,6 тис. фізичних осіб-підприємців, які звітували за себе. З метою спрощення порядку надання послуг створена можливість формування у застосунку «Дія» найпоширеніших довідок про трудовий стаж ОК-5 та ОК-7.

7.5. Житлово-комунальне господарство

Виконання ключових кроків у 2022 році:

✚ Ремонт та реконструкція систем водопостачання та водовідведення; впровадження сучасних технологій та обладнання на об'єктах водопостачання та водовідведення; забезпечення населення питною водою.

На виконання Закону України «Про питну воду, питне водопостачання та водовідведення» та з метою розвитку водопровідно-каналізаційного господарства в області рішенням Одеської обласної ради від 16.04.2021 № 141-VIII затверджена регіональна програма «Питна вода Одещини» на 2021-2024 роки.

В рамках заходів Програми з метою надання допомоги мешканцям м. Миколаїв, що залишились без питного водопостачання внаслідок збройної агресії рф, у 2022 році з обласного бюджету виділено 1800,0 тис. грн.. У м. Миколаїв було побудовано артезіанську свердловину для забезпечення місцевого населення питною водою.

Забезпечення населення якісною питною водою проводилось за рахунок коштів місцевих та інших бюджетів. Так у 2022 році на розвиток та реконструкцію систем водопостачання та водовідведення області спрямовано 45663,8 тис. грн. у т.ч. за рахунок обласного бюджету – 1796,6 тис. грн., районних бюджетів – 6139,6 тис. грн; бюджетів ТГ – 32859,7 тис. грн; інших коштів – 4897,9 тис. грн.

Всього протягом звітного періоду пробурено 6 артезіанських свердловин, проведено ремонт 18 артезіанських свердловин, у т. ч. замінено 4 башти; замінено насосне обладнання на 14 свердловинах; замінено 1,8 км водопровідних мереж; проведено капітальний ремонт на водопровідних мережах (5,2 км); замінено 0,8 км каналізаційних мереж, проведено капітальний ремонт 1,5 км каналізаційних мереж, здійснено ремонтні роботи на 3 водопровідних та каналізаційних насосних станціях.

✚ Початок запровадження комплексної термомодернізації житлових та комунальних будівель.

Відповідно до вимог Закону України «Про енергетичну ефективність будівель» (зі змінами) з метою забезпечення стовідсоткової сертифікації енергетичної ефективності обов'язкових об'єктів сертифікації облдержадміністрація рекомендувала органам державної влади та органам місцевого самоврядування області при формуванні бюджету на наступні роки розглядати питання щодо фінансування заходів з сертифікації енергетичної ефективності будівель (або затвердження програм з енергоефективності / внесення змін до діючих програм).

Для систематизації даних про енергетичну ефективність будівель та моніторингу за дотриманням законодавства у сфері забезпечення енергетичної ефективності будівель запроваджено щопіврічні звіти про результати

проведення сертифікації енергетичної ефективності будівель на території області.

Наприкінці липня 2022 року Одеська область прийняла участь у підготовці проекту Програми «Велика термомодернізація». Були сформовані бази даних будинків, що потребують часткової або комплексної термомодернізації у розрізі теплових районів (із прив'язкою до котельні чи ТЕС/ТЕЦ. До «Реєстру багатоквартирних житлового фонду за тепловими районами» включено 1179 житлових будинків; до «Реєстру об'єктів соціальної сфери за тепловими районами» - 605 об'єктів; до «Реєстру котельень за тепловими районами» - 63 котельні.

Інформація щодо споживання електричної енергії
(за інформацією АТ «ДТЕК Одеські електромережі»)

	2021 рік	2022 рік	Темп зниження, %
	тис.кВт*ч	тис.кВт*ч	
Обсяг розподілу електрична енергія кВт.ч, у т. ч.:	6 054 698	4 797 457	79,2
індивідуальним побутовим	2 699 411	2 354 603	87,2
колективним побутовим	570 836	482 038	84,4
бюджет	276 628	238 852	86,3
юридичні споживачі	2 507 823	1 721 964	68,7

Інформація щодо споживання природного газу
(за інформацією АТ «Одесагаз»)

Категорії споживачів	2021 рік	2022 рік	Темп зниження, %
	тис.м ³	тис.м ³	
Теплогенеруючі підприємств	308 581,5	251 624,3	81,5
Населення	449 293,2	389 944,9	86,8
Промисловість	599 330,3	64 095,9	10,7
Бюджетні організації	19 644,1	15 777,8	80,3
Релігійні організації	805,7	607,3	75,4
Всього розподілено	1 377 654,8	722 050,1	52,4

8. ГУМАНІТАРНА СФЕРА

8.1. Освіта

Виконання ключових кроків у 2022 році

⚡ Удосконалення мережі закладів дошкільної освіти різних типів для задоволення освітніх потреб громадян, у тому числі для дітей з особливими освітніми потребами.

Мережа закладів дошкільної освіти області різних типів та форм власності складається із 855 освітніх установ, серед них: 757 закладів

комунальної форми власності, 2 державної форми власності, 96 приватної форми власності.

Для забезпечення рівного доступу до якісної дошкільної освіти дітей з особливими освітніми потребами в області функціонує 15 закладів компенсуючого типу, 58 закладів комбінованого типу.

Наразі на 7 збільшилася кількість груп, які працюють для задоволення потреб дітей з особливими освітніми потребами та становить 160 груп, в яких навчається 275 дітей (у 2021 – 243 дитини), які соціалізуються, отримують освіту та корекцію розвитку відповідно до нозологій.

У зв'язку із широкомасштабною агресією російської федерації проти України в області вжито заходів щодо призупинення роботи закладів дошкільної освіти у лютому 2022 року та відновлення роботи закладів дошкільної освіти у березні-квітні 2022 року.

Вжито заходів щодо відновлення роботи закладів дошкільної освіти, приміщення яких було пошкоджено. Частково проведено відновлювальні роботи у закладі дошкільної освіти «Зірочка» Великодолинської селищної ради, та ясла-садка «Сонечко» Сергіївської селищної ради, заклади працюють у дистанційному форматі роботи.

✚ Підвищення показника охоплення дітей віком від 3-х до 6-ти років закладами дошкільної освіти.

Кількість здобувачів освіти у закладах дошкільної освіти на початок року становила понад 66 тис. дітей віком від 3 до 6 років, що становить 87% дітей віком від 3 до 6 років, які охоплено навчанням (у 2020 році – 85 %).

В області продовжує функціонувати система електронної реєстрації дітей дошкільного віку АІСРД. У даній системі зареєстровано та працює 446 закладів дошкільної освіти області.

Система надає батькам можливість провести автоматизовану реєстрацію своїх дітей без сторонньої участі. Упродовж року, на підставі електронних заяв батьків, місце в дитячих садках області отримали 4 780 дітей.

До закладів дошкільної освіти області зараховано, за заявами батьків, 994 вихованців з числа ВПО.

Враховуючи повернення до регіону значної кількості здобувачів освіти, прибуття тимчасово переміщених учасників освітнього процесу з інших регіонів України, стабілізації безпекової ситуації збільшилася кількість закладів дошкільної освіти, які відновили свою роботу.

✚ Впровадження альтернативних форм здобуття дошкільної освіти (соціально-педагогічний патронат, сімейні форми навчання, створення дошкільних груп в закладах освіти, створення приватних центрів розвитку дітей тощо).

Керуючись розпорядженням начальника (голови) Одеської обласної державної (військової) адміністрації від 25.03.2022 № 125/А-2022 «Про відновлення освітньої діяльності в закладах дошкільної освіти Одеської області» з 01 квітня 2022 року дозволено відновлення роботи закладів дошкільної освіти після створення умов безпечного перебування в закладах для кожної дитини, кожного працівника, виконання заходів планів цивільного

захисту на особливий період та організації роботи різновікових груп з перебуванням дітей протягом дня або короткотривало (неповний день), чергових груп у ранкові та вечірні години, встановлюючи наповнюваність таких груп.

Окрім того, очний/дистанційний формат освітньої діяльності провадять 410 закладів дошкільної освіти відповідно до заяв батьків або осіб, які їх замінюють, виключно у приміщеннях закладів, що мають укриття та захисні споруди необхідної потужності, рекомендовані до використання у якості укриття учасників освітнього процесу.

Інші заклади дошкільної освіти за заявами батьків провадять дистанційну форму освітньої діяльності, соціально-педагогічний патронат, використовують сімейні форми навчання.

Для провадження освітньої діяльності на рівні дошкільної освіти подана одна декларація ФОП Ракітська Т.В.

⚡ Приведення мережі закладів загальної середньої освіти у відповідність до законів України «Про освіту», «Про повну загальну середню освіту» та потреб місцевих громад, у тому числі утворення опорних шкіл їх філій, закладами загальної середньої освіти III ступеня (старшої профільної школи).

Мережа закладів загальної середньої освіти області різних типів та форм власності складається із 725 освітніх установ, серед них: 642 заклади загальної середньої освіти комунальної форми власності територіальних громад області, 28 закладів обласної комунальної форми, 2 державної форми власності, 53 приватної форми власності, в яких навчається 275 411 здобувачів освіти.

У результаті трансформації (ліквідації, реорганізації та перепрофілювання за рішенням засновників) мережа закладів загальної середньої освіти області зменшилася на 12 закладів. Водночас в області впродовж року було утворено 9 опорних закладів з філіями. На сьогодні функціонує 70 опорних закладів загальної середньої освіти з 96 філіями, в яких навчається 34 515 здобувачів освіти.

Трансформація мережі закладів загальної середньої освіти в області триває.

⚡ Реалізації заходів Концепції Нова українська школа у закладах загальної середньої освіти.

У 2022 році продовжена робота щодо виконання Концепції реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти «Нова українська школа» у частині продовження впровадження Державного стандарту початкової загальної освіти «Нова українська школа» для всіх учнів 1-4 класів області (2022 – 21 684 особи, 1 155 класів), а також поетапної реалізації Державного стандарту базової середньої освіти для учнів 5 класів закладів загальної середньої освіти області (2022 – 30 113 осіб, 1 336 класів) та пілотування інноваційного освітнього пілотного проєкту всеукраїнського рівня за темою «Розроблення і впровадження навчально-методичного забезпечення для закладів загальної середньої освіти в умовах реалізації Державного стандарту базової середньої освіти» для 381

здобувача освіти, які навчаються у 14 класах 7 закладів загальної середньої освіти області.

✚ Забезпечення рівного доступу усіх категорій учасників освітнього процесу до якісних та сучасних освітніх послуг.

У зв'язку з широкомасштабним вторгненням російської федерації в Україну, яке розпочалось 24 лютого 2022 року, організація освітнього процесу в 2022-2023 навчальному році здійснювалася у поєднанні очної (денної), дистанційної (технологій дистанційного навчання) та індивідуальної форм здобуття освіти, враховуючи особливості спеціальних законів, а також за заявами батьків або осіб, які їх замінюють.

Створення безпечного освітнього середовища у закладах освіти в особливих умовах роботи стало безумовним пріоритетом щодо забезпечення рівного доступу до освітнього процесу у закладах освіти області. До початку нового навчального року проведено комісійні обстеження усіх закладів освіти області, із залученням відповідних служб, та встановлено, що 942 заклади (це 53 %) забезпечено сховищами, найпростішими укриттями у закладах та укриттями розташованими поблизу, серед них 533 заклади загальної середньої освіти області.

На кінець 2022 року у 450 закладах загальної середньої освіти області організовано очний та змішаний формат освітньої діяльності для 144 738 здобувачів освіти та у 275 – закладах загальної середньої освіти дистанційний формат для 130 628 учнів, з них 40 591 здобувач освіти використовує технології дистанційного навчання, перебуваючи за кордоном.

Враховуючи, що в умовах воєнного стану до області прибуває значна кількість внутрішньо переміщених осіб з південних та східних регіонів країни, 505 закладів загальної середньої освіти області надає освітні послуги для 6047 дітей з цієї категорії. Для організації підвезення здобувачів освіти до місць навчання та у зворотному напрямку використовується 400 шкільних автобусів, що на 100 % забезпечує потребу.

Впродовж 2022 року за залишки коштів освітньої субвенції та кошти місцевих бюджетів органами управління освітою проведено закупівлю 8 шкільних автобусів для оновлення парку транспортних засобів, серед них 2 для дітей з ООП.

✚ Реалізація заходів, передбачених реформою шкільного харчування.

З метою розбудови системи здорового харчування, формування культури харчування та правильних харчових звичок, на виконання Національної стратегії розбудови безпечного і здорового освітнього середовища у новій українській школі, схваленої Указом Президента України від 25 травня 2020 року № 1953, розпорядженням Кабінету Міністрів України від 05 серпня 2020 року № 1008-р «Про затвердження плану заходів з реформування системи шкільного харчування» в області видано розпорядження голови Одеської обласної державної адміністрації від 13.04.2021 № 371/од-2021 «Про затвердження регіонального плану заходів щодо створення належних умов для безпечного та якісного харчування в закладах освіти Одеської області на 2021-2023 роки».

Відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 6 грудня 2022 року №1386 «Про реалізацію спільного з Міжнародним надзвичайним фондом допомоги дітям при Організації Об'єднаних Націй (ЮНІСЕФ) проекту щодо надання грошової допомоги опорним закладам загальної середньої освіти у 2022-2023 навчальному році» 64 опорних заклади загальної середньої освіти області очікують одноразову грошову допомогу в розмірі 2 тис. доларів США (за офіційним курсом гривні до іноземної валюти) на кожний опорний заклад для закупівлі обладнання для шкільних їдалень (придбання холодильників, плит, меблів), здійснення поточного ремонту шкільних їдалень з метою покращення гігієни, зокрема ремонту водопровідних, вентиляційних, електричних мереж та підлоги.

Всіма закладами загальної середньої освіти області продовжено впровадження процедури закупівель продуктів, дозволених для використання під час організації шкільного харчування з використанням програми-передумов системи НАССР, що гарантує виробництво безпечної продукції шляхом ідентифікації й контролю небезпечних чинників. В особливих умовах роботи у 450 закладах загальної середньої освіти області організовано харчування, з них: 294 працюють на базі власних харчоблоків, 24 заклади запроваджують організацію харчування способом «кейтеринг», 132 заклади організовують харчування способом «аутсорсинг».

⚡ Продовження діджиталізації освітнього процесу закладів освіти області, використання новітніх інформаційних технологій, покращення матеріально-технічної бази закладів загальної середньої освіти.

У закладах загальної середньої освіти області для управління освітнім процесом використовуються електронні освітні сервіси. 725 закладів загальної середньої освіти області здійснюють ведення електронних журналів та щоденників, що становить 100% від загальної кількості закладів.

На освітній платформі «Всеукраїнська школа онлайн», у вільному доступі знаходяться безкоштовні електронні версії підручників для учнів та інші освітні матеріали, які використовуються у процесі навчання здобувачами освіти 1-11 класів.

На платформі «Всеукраїнська школа онлайн» офіційно зареєстровано та працює 15427 педагогічних працівників початкових та 5-11 класів закладів загальної середньої освіти області (без урахування учителів музики, образотворчого мистецтва, фізичної культури, тощо), що становить 100 % від загальної кількості працюючих педагогів.

Отримання гуманітарної допомоги від Організації об'єднаних націй з питань освіти, науки та культури (ЮНЕСКО) у вигляді ноутбуків для педагогів та задоволення освітніх потреб у регіоні, у кількості 2 061 штука на загальну суму

10,9 млн. грн. Робота з даного напрямку триває.

⚡ Створення сучасних точок доступу щодо максимальної швидкості мережі Інтернет за допомогою бездротової мережі WI-FI.

Всі заклади загальної середньої освіти області під час організації освітньої діяльності використовують мережу Інтернет різних видів та провайдерів, які надають

відповідні послуги, серед них – ширококутний (фіксований), бездротовий (Wi-Fi, супутниковий).

✚ Сприяння організації інклюзивного навчання у закладах освіти.

У закладах загальної середньої освіти області у 2022 році отримували освітні послуги 4152 особи з особливими освітніми потребами (1876 – у закладах загальної середньої освіти спеціального спрямування; 2276 – в інклюзивних та спеціальних класах закладів загальної середньої освіти). В області відзначається динаміка росту кількості учнів в інклюзивних класах, розвиток спеціальної освіти. Незважаючи на воєнний стан, кількість класів з інклюзивним навчанням та кількість в них дітей з особливими освітніми потребами зростає.

У 2022 функціонувало 1684 класи з інклюзивним навчанням (у 2021 – 1650) для 2276 дітей з ООП, 224 інклюзивні групи в ЗДО для 451 дитини (у 2021 – 429), 17 інклюзивних та спеціальних груп для 130 учнів у закладах професійної (професійно-технічної) освіти (у 2021 – 113). Поступово упроваджується інклюзивне навчання і в закладах професійної (професійно-технічної) та фахової передвищої освіти. У 2022 році особи з особливими освітніми потребами мають змогу отримати професійну освіту в 10 закладах професійної (професійно-технічної) та 1 фахової передвищої освіти для 113 учнів (студентів) з ООП, в яких відкриті спеціальні та інклюзивні групи (51 дитина з ООП – в умовах спеціального навчання, 62 особи – в інклюзивних групах). Збільшення кількості учнів з ООП, що бажають отримати професійну освіту, дало можливість розширити напрями професійної освіти. Учні з ООП здобувають, у тому числі, професії будівельного, сільськогосподарського напрямку, сфери послуг та громадського харчування, ІТ професії.

✚ Формування мережі інклюзивно-ресурсних центрів в області.

В області утворено розгалужену мережу інклюзивно-ресурсних центрів на рівні 40 територіальних громад, міст та районних центрів області (368 штатних одиниць), працює Одеський обласний центр підтримки інклюзивної освіти на базі КЗВО «Одеська академія неперервної освіти Одеської обласної ради».

✚ Оновлення матеріально-технічної бази спеціальних закладів освіти обласної комунальної власності.

На сьогодні мережу закладів загальної середньої освіти обласної комунальної власності складають 25 закладів, із них: 10 спеціальних шкіл, 5 – навчально-реабілітаційних центрів, 6 – спеціалізованої освіти, 3 обласні ліцеї, 1 дитячий будинок для дітей-сиріт і дітей, позбавлених батьківського піклування. Наразі облаштовано 43 медіатеки та 198 сучасних ресурсних кімнат (у 2020 – 161 ресурсна кімната), де учні з особливими освітніми потребами, у тому числі, мають змогу отримати корекційні та розвиткові послуги.

✚ Вжиття заходів щодо збереження мережі закладів позашкільної освіти, урізноманітнення їх напрямків роботи.

Мережа закладів позашкільної освіти в області складається з 64 закладів комунальної форми власності (в тому числі, функціонують 2 позашкільні заклади обласного підпорядкування: Одеський обласний гуманітарний центр позашкільної освіти та виховання, Чорноморська флотилія юних моряків), 4 приватних закладів у м. Одеса, 36 дитячо-юнацьких спортивних шкіл та

Одеської обласної спеціалізованої дитячо-юнацької спортивної школи олімпійського резерву.

Освітні послуги отримують 41423 вихованців/учнів/слухачів, що в залежності від безпекової ситуації в області та можливості забезпечення тимчасового укриття в випадку необхідності, навчаються за звичайною (очною), змішаною або дистанційною формою освіти. З них 639 здобувачів освіти, що є внутрішньо переміщеними особами, відвідують 40 закладів позашкільної освіти області.

⚡ Створення умов для розвитку дуальної форми здобуття освіти.

У закладах професійної (професійно-технічної) освіти активно впроваджуються елементи дуальної форми навчання. Основне завдання – подолати розрив між теорією і практикою, освітою й виробництвом, та підвищити якість підготовки кваліфікованих кадрів із урахуванням вимог роботодавців у рамках нових організаційно-відмінних форм навчання. У 2021-2022 навчальному році дуальна форма навчання впроваджувалась у 3 закладах професійної (професійно-технічної) освіти з професій: продавець продовольчих товарів, провідник пасажирського вагону, кухар судновий, офіціант судновий. Загальний контингент здобувачів освіти, що навчаються за дуальною формою становить 155 осіб.

⚡ Створення багатопрофільних центрів професійної освіти.

В області продовжено роботу щодо модернізації мережі закладів професійної (професійно-технічної) освіти шляхом створення багатопрофільних центрів.

Одним із головних завдань оптимізаційних процесів відійти від дублювання професій у поблизу розташованих закладах; покращення (зміцнення) матеріально-технічної бази та раціональне використання майна закладів освіти.

У 2022 році завершено роботу щодо створення Дунайського центра професійної освіти шляхом об'єднання трьох закладів (м. Ізмаїл та смт Суворове).

Разом з цим здійснюються заходи щодо об'єднання ДНЗ «Одеське професійно-технічне училище машинобудування» та ДНЗ «Одеське вище професійне училище автомобільного транспорту, ДНЗ «Одеський професійний ліцей морського транспорту» та ДНЗ «Одеське професійне училище залізничного транспорту та будівництва», ВСП «Училище № 3 Національного університету «Одеська юридична академія» та ВП «Об'єднане вище професійно-технічне училище сфери послуг Національного університету «Одеська юридична академія» та створення на їх базі 3 багатопрофільних центрів професійної освіти.

⚡ Створення навчально-практичних центрів галузевого спрямування на базі функціонуючих закладів професійної (професійно-технічної) освіти.

Упродовж року продовжено роботу щодо створення у закладах професійної (професійно-технічної) освіти нового освітнього простору. На сьогодні у закладах професійної (професійно-технічної) освіти області функціонує 32 навчально-практичних центри, які створено за кошти державного, обласного бюджетів та кошти соціальних партнерів. По завершенню відповідних робіт їх буде 36. У 2022 році відкрито

НГЦ швейних технологій на базі ДНЗ «Ананьївський професійний аграрний ліцей» та продовжено роботу щодо створення 4 навчально-практичних центрів на базі ВСП «Березівське вище професійне училище НУ «Одеська політехніка»,

НПЦ реставраційних технологій та декору на базі ДНЗ «Одеський професійний ліцей будівництва та архітектури», НПЦ з професії «Електрик судновий» на базі ДНЗ «Одеський професійний ліцей морського транспорту».

✚ Модернізація професійної (професійно-технічної), фахової передвищої та вищої освіти області.

З метою забезпечення стійкого функціонування закладів професійної (професійно-технічної), фахової передвищої та вищої освіти області в умовах воєнного стану, на базі закладів облаштовано 150 укриттів. Враховуючи аварійні відключення електроенергії на базі закладів професійної (професійно-технічної), фахової передвищої та вищої освіти створено 46 пунктів підтримки для всіх учасників освітнього процесу та членів їх сімей, які забезпечені генераторами, теплогенеруючими приладами, медикаментами тощо.

✚ Використання науково-технічного потенціалу області у частині реалізації проектів регіонального розвитку.

Молодь є важливим складником сучасного суспільства та відіграє визначну роль у соціально-економічному розвитку нашого регіону та держави в цілому. На сьогодні саме за участі наукової молоді відбувається розвиток вітчизняної науки та поширення її надбань у світовому просторі. З метою комунікації та ефективної взаємодії між молодими науковцями, органами влади, установами та організаціями регіону в області створена та функціонує Рада молодих вчених при обласній державній адміністрації. До складу ради ввійшли представники товариств молодих вчених 16 провідних закладів вищої освіти регіону та 3 наукових установ.

Представники Ради активно долучаються до реалізації проектів регіонального розвитку, входять до складу робочих груп, є членами науково-експертної ради.

8.2. Підтримка сім'ї, дітей та молоді

Виконання ключових кроків у 2022 році:

✚ Реалізація прав дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування на виховання в сім'ї.

На 2022 рік основними компонентами захисту прав дитини було визначено: реалізація права на сімейне виховання та усиновлення, захист її житлових та майнових прав, дотримання прав дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування, запобігання дитячій безпритульності і бездоглядності, сирітству, жорсткому поводженню з дітьми, насильству в сім'ї стосовно дітей, розвитку національного усиновлення, ефективне функціонування закладів для соціального захисту дітей.

Збільшено відсоток влаштування дітей до сімейних форм виховання, який на кінець року становив 95% (від запланованих 90,5%).

На обліку дітей-сиріт та дітей позбавлених батьківського піклування перебуває 4970 осіб. Із них: 3606 (73%) статусних дітей виховуються в сім'ях опікунів і піклувальників, 624 (13%) – в прийомних сім'ях та дитячих будинках сімейного типу, 513 (10%) - в закладах для дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування.

Із загальної кількості дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування

1 961 (39%) – це діти-сироти, 3 009 (61%) – діти, позбавлені батьківського піклування.

У звітному періоді надано статус 670 дітям, що на 44 менше ніж у 2021 році (714). Встановлено опіку над 118 дітьми. До дитячих будинків сімейного типу влаштовано 45 дітей, до прийомних родин – 34 дитини.

На кінець звітного періоду в області функціонує 56 дитячих будинків сімейного типу, в яких виховується 401 дитина та 175 прийомних родин, в яких утримується

335 прийомних дітей. Найбільше дитячих будинків функціонує в Одеському районі – 16. В Березівському та Подільському районах функціонує по 10 ДБСТ, в Білгород-Дністровському та Роздільнянському районах – по 7, в Болградському районі – 5 та 1 – в Ізмаїльському районі. У 2022 році створено ДБСТ у Білгород-Дністровському, Одеському, Болградському та Ізмаїльському районах: по 1 ДБСТ (Біляївська міська територіальна громада Одеського району новостворений ДБСТ, Саратська селищна громада ДБСТ створено шляхом переведення ПС в ДБСТ та довлаштовано дітей, Вилківська міська громада ДБСТ створено шляхом переведення ПС в ДБСТ та довлаштовано дітей, Арцизька міська громада – 1 ДБСТ переїхав з іншої області та продовжив функціонування на їх території).

Також, за участю служб у справах дітей, було створено 6 прийомних сімей у Одеському, Білгород-Дністровському, Ізмаїльському, Березівському та Болградському районах.

В умовах запровадження воєнного стану тривав процес усиновлення – вищої форми сімейного влаштування. Усиновлено 97 статусних дітей (143 - у 2021 році). Із них усиновлено громадянами України 79 дітей, іноземними громадянами – 18. Рівень національного усиновлення перевищує іноземне. На регіональному обліку дітей, які підлягають усиновленню перебуває 1 142 статусні дитини, на місцевих обліках служб у справах дітей – 1 168.

⬇️ **Захист житлових та майнових прав дітей.**

У центрі уваги перебуває питання забезпечення дітей житлом. Для Одеської області у 2021 році було передбачено кошти субвенції у розмірі 51682,9 тис. грн. Розподілено 51 490,2 тис. грн.. На кінець року місцевим бюджетам було перераховано кошти у повному обсязі, а саме: 51 490,2 тис. грн. Сума коштів державної субвенції була розподілена на виплату грошової компенсації на придбання житла для 134 осіб. За оперативними даними придбано житло 78 особами.

⚡ **Ефективна діяльність центрів соціально-психологічної реабілітації дітей в умовах деінституалізації.**

З метою соціальної реабілітації дітей, які потрапили у складні життєві обставини, в області збережено мережу закладів соціального захисту для дітей: 11 центрів соціально-психологічної реабілітації дітей та 1 притулок для дітей служб у справах дітей.

Згідно з чинним законодавством службами у справах дітей здійснювались заходи щодо попередження та подолання усіх видів насильства стосовно дітей, зокрема надання необхідної допомоги дітям-жертвам насильства.

Так, протягом 2022 року на території Одеської області було проведено 1962 профілактичних рейдів (в порівнянні за 12 місяців 2021 – 1799 рейдів) та обстежено 5205 сімей (2977), 2220 батьків попереджені за неналежне виконання батьківських обов'язків, а по відношенню до 1212 батьків ініційовано притягнення до відповідальності за неналежне виконання батьківських обов'язків. На початок звітнього року на обліках служб у справах дітей області з причин жорстокого поводження перебували 185 дітей. Протягом 2022 року постраждали 172 дитини.

В умовах дії в державі воєнного стану евакуйовано понад 500 дітей, які виховуються в центрах соціально-психологічної реабілітації дітей служб у справах дітей та притулку для дітей, а також інтернатних закладах до Республіки Польща та Румунія.

В евакуації перебуває 215 сімей опікунів, в яких виховується 328 підопічних дітей, 9 дитячих будинків сімейного типу, в яких виховується 61 дитина, з них 8 за кордоном, в них 55 дітей та 1 ДБСТ в межах України - 6 дітей; 18 прийомних сімей, в яких виховується 34 дитини, з них 17 ПС - за кордоном, в них 33 дитини та 1 ПС /1 дитина – в межах області.

8.3. Охорона здоров'я

Виконання ключових кроків у 2022 році:

⚡ Проведення просвітницької роботи по стриманню розповсюдження гострої респіраторної хвороби COVID-19, спричиненої коронавірусом SARS-CoV-2.

В умовах воєнного стану інформування про стан поширення коронавірусної інфекції в регіоні та рівень охоплення щепленнями відбувається через офіційні веб-портали Департаменту охорони здоров'я, щотижнево розміщується оперативна інформація про виявлені випадки та актуальні новини щодо вакцинації від COVID-19, обговорюються питання ходу вакцинальної кампанії, епідемічної ситуації в Одеському регіоні та важливості захисту від інфекційних хвороб, ризики поширення яких зростають, особливо в умовах воєнного стану. Дана інформація висвітлюється у всіх регіональних ЗМІ.

За 2022 рік здійснено близько 70 виходів у інфопростір на місцевих каналах (7, Суспільне, Медіа-Інформ, Одеса.Live, Думська ТВ тощо), на яких актуалізувалось питання дотримання індивідуального захисту, а також проводилось інформування населення про важливість отримання бустерного 1 та 2 щеплення, необхідності захисту передусім груп ризику та старт вакцинальної кампанії дітей 5-11 років.

Також продовжується інформування щодо попередження розповсюдження коронавірусної хвороби в регіоні та важливості вакцинації за рахунок розсилки на лікувальні заклади області, голів РДА, ТГ з подальшим розповсюдженням даної інформації серед населення області, починаючи із кінця липня 2020 року, головами РДА та закладами охорони здоров'я проводиться щотижнево інформаційно-роз'яснювальна робота серед населення щодо протиепідемічних заходів під час погіршення епідемічної ситуації в Україні через засоби масової інформації (телебачення, друковані видання, радіо), соціальні мережі, публічні виступи та інші канали комунікації (розповсюдження інформаційних матеріалів в містах скупчення людей – ринки, продовольчі магазини, транспорт, парки, сквери та ін.) та щочетверга звітувати про проведену роботу. Інформація оновлюється на платформі Одеського обласного центру громадського здоров'я (<https://healthcenter.od.ua/coronavirus/>).

✚ Створення в області ефективної системи надання медичної допомоги в умовах пандемії.

Відповідно до розпорядження Керівника робіт з ліквідації наслідків медико-біологічної надзвичайної ситуації природного характеру державного рівня пов'язаної із поширенням коронавірусної хвороби COVID-19 від 19.11.2021 № 93 затверджено 28 закладів охорони здоров'я, визначених для госпіталізації хворих на гостру респіраторну хворобу COVID-19, із загальною кількістю виділених ліжок – 3 850 (9 лікарень «першої хвилі» – 1 880 ліжко-місць та 19 лікарень «другої хвилі» – 1 970 ліжко-місць). Також, передбачено 2 заклади «резервної хвилі».

Наказом Департаменту охорони здоров'я обласної державної адміністрації від 21.10.2021 № 1014 затверджено маршрути госпіталізації пацієнтів з гострою респіраторною хворобою COVID-19, спричиненою коронавірусом SARS-CoV-2 COVID-19 в Одеській області.

Рішенням штабу оперативного реагування на поширення коронавірусної хвороби в Одеській області Департаменту охорони здоров'я обласної державної адміністрації від 16.06.2021 № 2 затверджено маршрут госпіталізації пацієнтів, хворих на коронавірусну хворобу з супутньою патологією.

✚ Підготовка приміщень/територій та розгортання мобільних госпіталів на 500-600 ліжок місць в області.

Розпорядженням керівника робіт з ліквідації наслідків медико-біологічної надзвичайної ситуації природного характеру державного рівня від 28.08.2020 №69 погоджено включення КНП «Одеський обласний центр соціально значущих хвороб» Одеської обласної ради до Переліку закладів охорони здоров'я першої хвилі.

Рішенням штабу оперативного реагування на поширення коронавірусної хвороби в Одеській області Департаменту охорони здоров'я Одеської обласної державної адміністрації від 19.10.2020 вирішено утворити мобільний шпиталь на 500 ліжок на базі включення КНП «Одеський обласний центр соціально значущих хвороб» Одеської обласної ради.

✚ Забезпечення киснем ліжкового фонду в лікарнях Одеської області.

В області затверджено 28 закладів охорони здоров'я, визначених для госпіталізації хворих на гостру респіраторну хворобу COVID-19, із загальною кількістю виділених ліжок – 3850 (9 лікарень «першої хвилі» – 1880 ліжко-місць та 19 лікарень «другої хвилі» – 1 970 ліжко-місць). Відсоток забезпеченості ліжок централізованим киснем в Одеській області складає 65 %.

Згідно з розпорядженнями Керівника робіт з ліквідації наслідків медико-біологічної надзвичайної ситуації природного характеру державного рівня пов'язаної із поширенням коронавірусної хвороби COVID-19 в Одеській області затверджено 5 закладів охорони здоров'я, визначених для госпіталізації дітей, хворих на гостру респіраторну хворобу COVID-19, а саме:

– КНП «Центральна районна лікарня» Саф'янівської сільської ради Ізмаїльського району Одеської області» загальною ємністю ліжкового фонду для госпіталізації дітей з підозрою на гостру респіраторну хворобу COVID-19 в кількості 50 ліжок, які забезпечено централізованим киснем;

– КНП «Дитяча міська клінічна лікарня № 3» Одеської міської ради» загальною ємністю ліжкового фонду для госпіталізації дітей з підозрою на

гостру респіраторну хворобу COVID-19 в кількості 130 ліжок, які забезпечено киснем;

– КНП «Арцизька центральна опорна лікарня» Арцизької міської ради» загальною ємністю ліжкового фонду для госпіталізації дітей з підозрою на гостру респіраторну хворобу COVID-19 в кількості – 20, які забезпечено киснем;

– КНП «Подільська міська лікарня» Подільської міської ради» загальною ємністю ліжкового фонду для госпіталізації дітей з підозрою на гостру респіраторну хворобу COVID-19 в кількості 20 ліжок, які забезпечено киснем;

– КНП «Одеська обласна дитяча клінічна лікарня» Одеської обласної ради» загальною ємністю ліжкового фонду для госпіталізації дітей з підозрою на COVID-19 в кількості 180 ліжок, з них забезпечено киснем – 165.

Загальна кількість ліжко-місць під COVID-19 складає 400. Відсоток забезпеченості централізованим киснепостачанням дитячих ліжок в Одеській області становить 96,2%.

✚ Подальше впровадження в області доступної вертикально-інтегрованої трьохрівневої системи надання медичної допомоги – відкриття сучасних приймально-діагностичних відділень на базі опорних лікарень.

В області визначено 13 опорних лікарень. В рамках програми Президента України «Велике будівництво» відкрито 12 приймальних відділень на базі опорних закладів області.

✚ Збільшення доступності та наближення медичних послуг до споживача.

Основною вимогою Національної служби здоров'я України до закладів охорони здоров'я для подальшого контрахтування та закупки медичної послуги для населення області, є збільшення доступності до будівель закладу охорони здоров'я маломобільних верств населення та осіб з інвалідністю, що передбачає приведення приміщень у відповідність державним будівельним нормам та встановлення пандусів в усіх закладах охорони здоров'я області.

Одеська область має розгалужену мережу закладів охорони здоров'я, які у повній мірі забезпечують населенню якісну медичну допомогу та достатній кадровий ресурс. На 01 січня 2023 року загальна кількість закладів охорони здоров'я в Одеській області становить 169. З них першого рівня – 57 закладів, другого рівня – 63 заклади, третього рівня – 26 закладів, інші заклади (санаторії, заклади МОЗ України, навчальні заклади) становлять 26 одиниць.

Згідно даних ЕСОЗ медичну допомогу надають 8968 лікарів та 9762 особи середнього і молодшого медичного персоналу.

Одеська область має потужний ліжковий фонд. Потужність стаціонарних закладів по території області на 01.01.2023 складає 13 677 ліжок, забезпеченість ліжок населення становить 58,4 на 10 тис. На 01.10.2021 року ліжковий фонд лікувальних закладів становив 13 645 ліжок, забезпеченість – 57,7 на 10 тис.

Також, протягом 2022 року Департаментом охорони здоров'я було організовано доступність надання якісної медичної допомоги ВПО, що дало можливість не допустити інфекційні спалахи, а саме: системно проводяться медичні скринінги, інформаційно-роз'яснювальна робота щодо збереження здоров'я в умовах війни та моніторингові візити експертів до ВПО (проведено

18 виїздів). Спеціалістами під час виїздів до ТГ було проведено медичні огляди близько 3 тис ВПО.

Поряд з цим була продовжена робота щодо виїздів мобільних бригад ЦПМСД для проведення медичних скринінгів груп ризику (людей похилого віку, дітей, вагітних, людей із хронічними захворюваннями). За 2022 рік було оглянуто близько 7 тисяч осіб. Дані мобільні бригади проводять загальні медичні огляди, а також вакцинують населення від COVID-19.

✚ Збільшення кількості заключених контрактів із НСЗУ за пріоритетними напрямками.

З впровадженням реформи фінансування закладів охорони здоров'я, що надають спеціалізовану та високоспеціалізовану медичну допомогу здійснює Національна служба здоров'я України за програмою медичних гарантій відповідно до укладених договорів про медичне обслуговування населення.

На 01.01.2023 надавачів медичних послуг фінансування за договорами – 248, що на 22 установи більше, ніж на 01 січня 2022 року (у тому числі комунальних – 140, ФОП – 82, приватні (без ФОП) – 26). Сума договору ПМГ у порівнянні з 2021 роком збільшилась майже вдвічі – з 4 млрд до 8 млрд.

✚ Зниження смертності від неінфекційних захворювань.

Аналіз показників смертності від злоякісних новоутворень, які є однією з вагомих серед неінфекційних хвороб, показує тенденцію до зниження. Такі результати стали можливими завдяки спільній роботі Департаменту охорони здоров'я з медичними закладами області, які разом вживають всіх необхідних заходів задля профілактики цього захворювання, зниження рівня смертності та інвалідизації серед жінок. Це насамперед: інформування жінок про ризики захворювання та доступність послуг з діагностики та лікування; збільшення онконастороженості серед лікарів первинної ланки та лікарів акушерів-гінекологів; розширення доступу жіночого населення до скринінгу на рак молочної залози.

Так, упродовж 2022 року, незважаючи на складні умови воєнного часу, в області працював пересувний мамограф, за допомогою якого доступ до високоточних обстежень молочних залоз мали мешканки населених пунктів, де стаціонарно така послуга не надається. На інформаційному просторі регулярно поширюється інформація про рак молочної залози. На регулярній основі відбувається інформування медиків щодо сприяння виявленню раку молочної залози на ранніх стадіях шляхом профілактичних оглядів та скринінгів, відповідно до віку, групи ризику та наявних скарг.

✚ Подальший розвиток мережі медичних установ, що надають медичну допомогу хворим з гострим ішемічним інсультом, розробка та впровадження нових алгоритмів профілактики раку молочної залози на первинній та вторинній ланці.

Наказом Департаменту охорони здоров'я Одеської обласної державної адміністрації від 01.07.2021 № 532 «Про затвердження регіонального маршруту пацієнта з «гострим мозковим інсультом» в Одеській області», визначено вимоги до багатопрофільних закладів охорони здоров'я, що надають медичну допомогу хворим із зазначеною патологією, а також затверджений перелік відповідних

спеціалізованих закладів по області, та регіональний клінічний маршрут пацієнта для отримання кваліфікованої та своєчасної медичної допомоги.

✚ Зниження захворюваності на інфекційні захворювання.

Останніми роками спостерігається тенденція до зменшення інфекційних захворювань. Так, згідно статистичних даних Одеського обласного центру громадського здоров'я показник захворюваності на дизентерію зменшився: у абсолютних даних з 15 у 2020 році до 9 у 2021 році; на сальмонельозні інфекції з 247 до 233; менінгококова інфекція з 8 випадків до 2; кашлюк з 36 випадків до 5 випадків. Така ж тенденція щодо кору та вірусних гепатитів.

Інша тенденція щодо захворюваності на ВІЛ/СНІД. Останні роки вона має тенденцію до зростання, про що свідчать кількість зареєстрованих нових випадків, кількість осіб, які перебувають під медичним наглядом тощо.

Кількість ВІЛ-інфікованих осіб, які перебувають під медичним наглядом також збільшується в останні три роки. Станом на 01 січня 2022 року на обліку перебувало 26175 осіб (14200 чоловіків і 11975 жінок).

✚ Підвищення рівня обізнаності населення щодо профілактики інфекційних захворювань, в тому числі туберкульозу, ВІЛ-інфікування, вірусних гепатитів.

Важливим компонентом у профілактиці інфекційних захворювань є підвищення рівня обізнаності населення щодо профілактики інфекційних захворювань, в тому числі туберкульозу, ВІЛ-інфікування, вірусних гепатитів.

З цією метою Департамент охорони здоров'я із залученням усіх стейкхолдерів проводить широку інформаційну кампанію серед населення області, з акцентом на групи ризику. Так, 23 березня 2022 року до Всесвітнього дня боротьби з туберкульозом в інфопросторі було актуалізовано питання профілактики та захисту від туберкульозу шляхом розміщення відеороликів: «Туберкульоз у дитячому віці: ризики інфікування та захворювання», «Туберкульоз у дитячому віці: шлях маленького пацієнта», «Туберкульоз. Стигматизація хворих»

У 2022 році були відзняті та поширені наступні відеоролики: «Ризики та профілактика туберкульозу під час війни», «Антибіотики за рецептом: чому це важливо в умовах епідемії туберкульозу?», «Профілактика інфекцій серед військових та цивільних в умовах війни». Був розроблений інформаційний пакет для ВПО та військових щодо попередження виникнення інфекційних захворювань.

З метою протидії поширенню ВІЛ-інфекції було проведено комунікаційну кампанію до Всесвітнього дня пам'яті жертв СНІДу. В рамках даних кампаній Одеським обласним центром громадського здоров'я разом з партнерами було проведено акцію на тестування для населення в тому числі для ВПО. Також, було відзнято низку відеороликів задля промоції тестування на ВІЛ та вірусні гепатити: «ВІЛ: Можливості тестування та терапії в Україні», «Міфи та правда про ВІЛ».

Поряд з цим у соціальних мережах Департаменту охорони здоров'я Одеської обласної державної адміністрації та Одеського обласного центру здоров'я постійно розмішуються матеріали щодо профілактики ВІЛ, туберкульозу та гепатиту та інших актуальних питань щодо протидії даних захворювань.

✚ Підвищення рівня охоплення населення плановою імунопрофілактикою.

Проведеним аналізом щеплювальної роботи по області за 12 місяців 2022 року встановлено, що робота з імунопрофілактики проводилась планово. Але у зв'язку з воєнним станом та значними міграційними процесами населення України, середній показник охоплення плановими щепленнями за календарем по області склав 63,3 %. Водночас є території, які працювали значно краще і мають показники вище середнього обласного. Серед таких: Болградський район 109 %, Ізмаїльський район та Подільський райони по 104 %.

Для проведення планової імунізації передбачено централізоване постачання вакцин, закуплених за державні кошти. Всі централізовано отриманні ІБП в області розподілялись наказами Департаменту охорони здоров'я облдержадміністрації одночасно до всіх лікувально-профілактичних закладів області на підставі обсягів профілактичних щеплень ЛПЗ та відсотку отримання вакцини.

Моніторинг виконання обсягів профілактичних щеплень свідчить, що незважаючи на воєнний стан в країні, переваженість медичної системи та деяку недоступність медичних послуг, заходи з імунопрофілактики продовжуються. Рівень виконання планової імунізації цільової групи населення є низьким, але темпи з кожним місяцем збільшуються і мають позитивну динаміку в більшості районів.

✚ Підвищення рівня охоплення наркозалежних замісною підтримуючою терапією.

Основною метою збільшити охопленням замісною підтримуючою терапією є зменшення ризикованої поведінки, пов'язаної з поширенням ВІЛ-інфекції, гепатитів В і С серед людей, які вживають наркотики ін'єкційно, покращити профілактику передавання ВІЛ від матері до дитини, створити умови для ефективного лікування СНІДу, ТБ і супутніх захворювань (сепсис, гнійні інфекції, гепатити В і С, трофічні виразки, флебіти).

На сьогодні в Одеській області функціонують 8 кабінетів довіри (ЗПТ).

✚ Забезпечення устаткування для безпечної та якісної вакцинації.

Департаментом охорони здоров'я Одеської обласної державної адміністрації постійно контролюється робота з організації імунопрофілактики серед населення міст та районів області, здійснюється функція щодо руху медичних ІБП та їх розподілу на території області. Відповідальною установою щодо прийому, зберігання з дотриманням умов «холодового ланцюга» та обліку вакцин є КНП «Центр громадського здоров'я» ООР» (далі – КНП «ЦГЗ» ООР»).

Систематичний та постійний облік медичних ІБП на рівні центральних районних лікарень, центрів первинної медико-санітарної допомоги та міських управлінь здійснюється матеріально-відповідальними особами, визначеними наказами головних лікарів ЛПЗ та за програмою «УкрВак», дані щомісячно надходять від територій до КНП «ЦГЗ» ООР». Департамент охорони здоров'я Одеської обласної державної адміністрації щомісячно отримує зведену інформацію з міст та районів області. Аналізується зведений звіт про виконання профілактичних щеплень згідно програми УкрВак, проводиться моніторинг використання та залишків медичних ІБП у розрізі адміністративних територій на підставі бухгалтерської звітності про використання вакцин. За результатами моніторингу проводиться розподіл та перерозподіл (по необхідності) вакцини.

Розподіл до ЛПЗ централізовано отриманих ІБП здійснюється на підставі обсягів профілактичних щеплень та відсотку отримання вакцини.

Транспортування ІБП від закладу-одержувача КНП «ЦГЗ» ООР» до кінцевих ЛПЗ здійснюється за допомогою термосумок, термоконтейнерів, транспортом ЛПЗ.

В області при лікувально-профілактичних закладах міст та районів, в тому числі і на ФАПах, працює 800 кабінетів щеплень.

Всі кабінети щеплень забезпечені холодильним обладнанням для транспортування та зберігання ІБП з дотриманням умов «холодового ланцюга». Всього в ЛПЗ області наявності 1122 холодильників, 1129 термосумок, 137 термоконтейнерів.

Також, організована безпечна та якісна вакцинація населення від COVID-19. В умовах війни було зменшено кількість тимчасових пунктів, які вакцинують населення, до 87 одиниць, 31 мобільна бригада та 3 центра вакцинації, які працюють у закладах охорони здоров'я.

✚ Розбудова системи інфекційного контролю в закладах охорони здоров'я.

Система інфекційного контролю розбудована та активно впроваджується в закладах охорони здоров'я області. Враховуючи зміни у нормативно-правовій базі за напрямком профілактики інфекцій та інфекційного контролю, епідеміологічного нагляду за інфекційними хворобами, пов'язаними з наданням медичної допомоги та адміністрування антимікробних лікарських засобів, всі заклади охорони здоров'я при отриманні акредитаційної категорії повинні надати до Департаменту охорони здоров'я Одеської обласної державної адміністрації затверджені плани та накази з профілактики інфекцій та гігієни рук.

За 2022 рік закладами охорони здоров'я області на 85 % розроблені річні плани дій з впровадження профілактики інфекцій та інфекційного контролю та гігієни рук з чіткими термінами, індикаторами; довготривалі плани дій з впровадження профілактики інфекцій та інфекційного контролю та з впровадження покращення гігієни рук мінімум на 5 років, які адаптовані під фінансові та кадрові потреби і можливості закладу; реалізація плану включає мультимодальні стратегії (підхід), план містить чітко визначені індикатори; стандартні операційні процедури за найбільш значущими процесами в закладі.

Протягом року були проведені навчальні тренінги для медичних працівників з питань інфекційного контролю та запроваджені в закладах охорони здоров'я системи розрахунку засобів індивідуального захисту, враховуючи різні епідситуації. Були проведені оцінки інфекційних ризиків в приміщеннях закладів охорони здоров'я, надані рекомендації щодо розподілу потоків пацієнтів та розміщення інформаційних матеріалів щодо профілактики інфекційних захворювань в лікувальних закладах.

Також, в умовах воєнного стану організовано інформування територіальної оборони та Збройних сил України щодо дотримання інфекційного контролю. Розроблені та впроваджені листи заходів з інфекційного контролю серед підрозділів територіальної оборони; Чек-лист основних заходів з ІК для попередження інфекційних захворювань серед військовослужбовців. Проведені навчальні вебінари для медиків щодо організації роботи з ІК в умовах війни.

⚡ Вакцинація медичних працівників та пацієнтів із хронічною нирковою недостатністю проти вірусного гепатиту В.

Вакцинація від Гепатиту В показана групам підвищеного ризику, до яких належать медичні працівники, військовослужбовці, особи з хронічними захворюваннями нирок, які перебувають на діалізі, а також ті, яким попередньо проводили процедуру з переливання крові. Пацієнтам з захворюваннями нирок віком до 18 років повний курс щеплень від гепатиту В є безоплатним покривається за рахунок держаних коштів. У пацієнтів з захворюваннями нирок схема проведення щеплення змінена та адаптована з метою забезпечення досягнення титру антитіл проти вірусу гепатиту В. Медичним працівникам вакцинація від гепатиту В є рекомендованою, доступною в аптеках та/або медичних закладах за власний рахунок.

⚡ Зниження рівня смертності від інфекційних захворювань.

Протягом останніх років спостерігається тенденція до зменшення показників смертності.

Смертність населення Одеської області з окремих причин на 100 тис. всього населення (за даними Головного управління статистики в Одеській області)

Найменування	Абсолютні дані					Показники на 100 тис. населення				
	2017	2018	2019	2020	2021	2017	2018	2019	2020	2021
Всього по області	33 361	33 607	33 091	34 809	42 422	1404,4	1416,8	1396,7	1471,1	1812,9
Інфекційні та паразитарні хвороби	992	1 020	943	789	682	41,8	43,0	39,8	33,3	29,1
в т.ч. туберкульоз	308	286	308	258	249	13,0	12,1	13,0	10,9	10,6
в т.ч. ВІЛ	532	553	491	382	295	22,4	23,3	20,7	16,1	12,6

Смертність від туберкульозу за 2022 рік зменшилась на 12,5 % і складає 4,7 на 100 тис. населення проти 5,4 за минулий рік.

Захворюваність на ВІЛ-інфекцію в Одеській області за 2022 рік, у порівнянні з 2021 роком, зменшилась на 14 % (2022 рік – 3 855 випадків (163,9 на 100 тис. населення), 2021 рік – 4 486 випадків (189,6 на 100 тис. населення), що пов'язано з обмеженнями спричиненими COVID-19 на початку року та, починаючи з 24 лютого 2022 року, з воєнними діями на території країни, що призвело до скорочення осіб, які відвідували заклади охорони здоров'я. На цьому фоні в 2022 року також спостерігалось зниження захворюваності на СНІД – на 31,2 % (2022 рік – 686 випадків (29,0 на 100 тис. населення), (2021 рік – 997 випадків (42,2 на 100 тис. населення).

У 2022 році було знято з диспансерного обліку по причині смерті 579 осіб (24,6 на 100 тис. населення), з них померли від СНІДу – 250 осіб (10,5 на 100 тис. населення).

⚡ Підвищення охоплення пацієнтів з комбінованою патологією ВІЛ/туберкульоз сучасним лікуванням.

Одеська область має найзначніший тягар туберкульозу в Україні та належить до регіонів з високим рівнем мультирезистентного ТБ та ко-інфекції ТБ/ВІЛ.

Захворюваність на туберкульоз серед вперше виявлених та рецидивів за 2022 рік зменшилась на 11,6 % та складає 94,3 на 100 тис. населення проти 105,9 за 2021 рік (Україна, 2021 рік – 44,0 на 100 тис. населення), що перевищує національні показники в 2 рази. Усього на активний туберкульоз та його рецидив захворіло 2 208 осіб.

Протягом 2022 року зареєстровано 1 724 нових випадків захворювання на активний туберкульоз проти 2000 за 2021 рік (- 13,8 %). У розрахунку на 100 тис.

населення показник захворюваності склав – 74,3 на 100 тис. населення, що на 13,8 % менше ніж у минулому році (за 2021 рік – 84,9 на 100 тис. населення).

Показник захворюваності на ко-інфекцію ТБ/ВІЛ по Одеській області протягом останніх 7 років перевищує середньоукраїнський показник в чотири рази та складає 34,4 на 100 тис населення . Протягом звітного року зареєстровано 36,9 % нових випадків та рецидивів туберкульозу в поєднанні з ВІЛ-інфекцією (815 хворих). Питома вага хворих на ВІЛ-інфекцію серед вперше виявлених хворих та рецидивів туберкульозу за рік склала 35,3 % проти 29,3 % за минулий рік .

Профілактичним лікуванням ізоніазидом латентної туберкульозної інфекції охоплено 67,6% ВІЛ-інфікованих (від підлеглих). В області ефективно впроваджуються заходи щодо зменшення тягаря ВІЛ-інфекції серед випадків туберкульозу, а саме, відсоток нових випадків туберкульозу, що пройшли тестування на ВІЛ серед хворих на туберкульоз за 2022 рік становить 99,7 %. Проведена значна робота по призначенню АРТ пацієнтам з ко-інфекцію ТБ/ВІЛ. На 01.01.2023 охоплення АРТ пацієнтів з ко-інфекцію ТБ/ВІЛ складає 95,6 % від підлеглих.

⚡ Підвищення рівня прихильності пацієнтів з комбінованою патологією (ВІЛ/ТБ, ВІЛ/наркозалежність, ТБ/наркозалежність, ВІЛ/ТБ/наркозалежність) лікуванню сучасними методами.

В 2022 році виконання заходів, які направлені на поліпшення епідемічної ситуації з ВІЛ-інфекції, туберкульозу та ко-інфекції туберкульоз/ВІЛ-інфекція, здійснюється на підставі розпорядження КМУ від 27 листопада 2019 року №1415-р «Про схвалення Державної стратегії у сфері протидії ВІЛ-інфекції/СНІДу, туберкульозу та вірусним гепатитам на період до 2030 року».

Затверджений Департаментом охорони здоров'я та впроваджений на території наказ про впровадження моделей лікування, де прописаний механізм формування прихильності до лікування у пацієнтів, співпраця з соціальними працівниками неурядових організацій, які займаються психо-соціальним супроводом пацієнта з моменту виявлення туберкульозу до завершення лікування, або з моменту виявлення ВІЛ до моменту досягнення високої прихильності до лікування.

Кожному пацієнту з урахуванням його потреб індивідуально обирається та модель лікування, яка для нього зручна. Лікування ВІЛ-інфекції, туберкульозу доступно в усій області за місцем мешкання пацієнта, сайти замісної підтримуючої терапії потребують розширення.

8.4. Культура

Виконання ключових кроків у 2022 році:

На 01.01.2023 року до мережі закладів культури області відноситься: 6 театрів (1 – Національний), обласна філармонія, 679 бібліотек (1 – Національна), 694 клубних закладів, 73 мистецькі школи, 24 музеї (юридичні особи, 1 – Національний) та 229 музеїв (не юридичні особи), 3 заклади фахової передвищої освіти, 11 кінотеатрів (приватні), 10 парків культури та відпочинку, державний цирк.

В ході агресії російської федерації проти України пошкоджені заклади культури (будівлі та матеріально-технічне забезпечення): 4 будинки культури та Одеський художній музей. На цей час відновлено за рахунок коштів місцевих бюджетів: Центр культури та дозвілля Великодолинської селищної ради, Майорівський сільський будинок культури Біляївської міської ради Одеського району.

У зв'язку із введенням воєнного стану, згідно з Указом Президента України «Про введення воєнного стану в Україні» від 24.02.2022 № 64/2022 відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 09.04.2021 № 590 «Про затвердження Порядку виконання повноважень Державною казначейською службою в особливому режимі в умовах воєнного стану» було призупинено фінансування заходів в рамках обласної комплексної програми «Культура Одещини – 2020-2022 роки». У 2022 році на виконання заходів Програми було передбачено 1 251,3 тис. грн, з них профінансовано 979,2 тис. грн, що становить 78,3 %.

✚ Проведення ремонтно-реставраційних робіт на об'єктах культури – пам'ятках архітектури та містобудування національного значення в рамках проекту «Велика реставрація» (Одеська обласна філармонія, Одеський художній музей, Одеський музей західного та східного мистецтва тощо), здійснення заходів щодо розвитку музейної справи, проведення інформаційно-просвітницьких та мистецьких заходів, спрямованих на збереження та популяризацію елементів нематеріальної культурної спадщини та розвиток народних художніх промислів.

На території Одеської області на обліку перебувають 4495 пам'яток культурної спадщини. З метою їх захисту та збереження шляхом проведення ремонтно-реставраційних робіт на об'єктах культурної спадщини протягом 2022 року розглянуто та погоджено 20 проектів з проведення ремонтно-реставраційних робіт на пам'ятках культурної спадщини, надано 12 дозволів на здійснення відповідних робіт, надано 95 погоджень відчуження приміщень у будівлях-пам'ятках, укладено 123 охоронних договорів з власниками та користувачами приміщень у будівлях-пам'ятках, надано 124 довідки щодо наявності об'єктів культурної спадщини на земельних ділянках, зареєстровано 3 дозволи на проведення археологічних розвідок або розкопок.

Продовжено наповнення електронного ресурсу об'єктів культурної спадщини Одеської області. На 50-ти пам'ятках архітектури та містобудування національного та місцевого значення встановлені позначки «Блакитний щит» (захисна емблема Гаазької конвенції про захист культурних цінностей в разі військового конфлікту).

✚ Проведення інформаційно-просвітницьких та культурно-мистецьких заходів, фестивалів, курсів з вивчення української мови тощо.

Закладами культури та мистецтв проведено низку заходів до державних свят, знаменних та пам'ятних дат з історії України, ювілеїв видатних історичних, громадських, культурних діячів, зокрема: до Дня Соборності України, Дня пам'яті героїв Крут, урочисту церемонію підняття Державного Прапора України та «Марш Єдності» містом до Дня Єдності України, Дня Гідності та Свободи, Дня перемоги над нацизмом у Другій світовій війні, Дня пам'яті жертв політичних репресій, Дня пам'яті кримських татар – жертв депортації 1944 року, Дня Європи в Україні, урочисті заходи до Дня Конституції України, Дня Української Державності, Дня Державного Прапора України та Дня Незалежності України, обласний фестиваль української книги пам'яті Михайла Грушевського до 300-річчя Григорія Сковороди, Дня пам'яті трагедії Бабиного Яру, Дня захисників та захисниць України, Дня

української мови та писемності, Дня працівників культури та аматорів народного мистецтва, Дня Збройних Сил України, Міжнародного Дня волонтера тощо.

В рамках відзначення 90-тих роковин з дня трагедії Голодомору було проведено низку потужних заходів, які привернули увагу глядачів. Це, зокрема, виставка робіт народного художника України, лауреата Шевченківської премії Валерія Франчука «Дзвони неспокою» (Одеський музей західного та східного мистецтва) та виставка картин із приватної колекції директора Американсько-української ділової ради Моргана Вільямса: «Голодомор: очима українських художників» (Одеський художній музей), інформаційно-просвітницьку годину, присвячену 90-тим роковинам Голодомору 1932-1933 років в Україні, в Одеському обласному центрі української культури.

Відбулися конкурси на визначення лауреатів обласних премій: народних майстрів імені Ростислава Палецького, обласної премії образотворчого мистецтва ім. Михайла Божія.

В одеських театрах протягом звітного періоду поставлено 13 нових вистав, в музеях відкрито 70 художніх виставок.

У 2022 році продовжувалась робота щодо виявлення, дослідження та популяризації нематеріальної культурної спадщини Одеської області та формування місцевого переліку елементів нематеріальної культурної спадщини. Сім елементів нематеріальної культурної спадщини Одещини внесені до Національного переліку елементів НКС України.

✚ Проведення в Одеській області міжнародних мистецьких акцій, конкурсів, участь творчих колективів, театрів, музеїв у міжнародних проектах.

З метою просування українського мистецтва в світі цього року Міжнародний музичний фестиваль «OdessaClassics» відбувся в Естонії, III міжнародний кінофестиваль «ОКО» – не лише в м. Болград, а й в м. Торунь (Польща) та Фінляндії. Одеські фотохудожники взяли участь у фотовиставці «Київ-Одеса-Львів. Незвичайна повсякденність», що відбулась у м. Щецин Західно-Поморського воєводства (Польща). В Одеському Літературному музеї за ініціативи творчої родини митців Кравченків відбулась виставка-подяка Великій Британії, мистецькі твори з якої були передані в дарунок Прем'єр міністру Борису Джонсону. Обласним центром естетичного виховання (м. Ізмаїл) проведено до Міжнародного Дня захисту дітей в онлайн режимі міжнародний фестиваль мистецтв «Дунай – ріка дружби» (м. Ізмаїл), в якому взяло участь понад 350 дітей з 4 країн світу. Одеський художній музей взяв участь у виставковому проєкті «Перші гомосексуалісти» в Чикагському художньому музеї Wrightwood 659, Одеський музей західного та східного мистецтва – у виставці «Євангелісти Франса Галса з колекцій Одеського музею західного та східного мистецтва» в Литовському національному художньому музеї м. Вільнюс (Литовська Республіка).

В онлайн режимі було проведено джазовий конкурс пам'яті Ростислава Кабанченка, організований Одеським фаховим коледжем мистецтв ім. К. Данькевича, за участі 60 учасників з 17 країн світу.

Творчі колективи Ренійської міської громади взяли участь у V Міжнародному міжнаціональному фестивалі-конкурсі народної пісні та танцю «Aşa-i jocul din străbuni» с. Серата-Галбене (Молдова), у Міжнародному фольклорному фестивалі-конкурсі «Море от ритми» м. Балчик (Болгарія). У м. Чорноморськ відбувся

дистанційний Всеукраїнський фестиваль вокально-хорових колективів «Серпневий заспів – 2022», у м. Болград – фестиваль національних традицій «Volgrad Ethno Fashion», у м. Ананьїв – IV дистанційний фестиваль «Білі лелеки» тощо. Також, проведено обласний фестиваль обрядових дійств «Намісто роду», обласний багатожанровий фестиваль родинної творчості «Українська Родина – це душі берегиня, нашого народу – Святиня!» (Одеський обласний центр української культури), у м. Рені – міжнародний фестиваль української культури «Відчуйте серцем Україну» (Обласний центр національних культур в м. Рені) тощо.

✚ Формування базової мережі закладів культури Одеської області та сприяння створенню функціонально та організаційно нових моделей закладів культури.

Сьогодні заклади культури області проводять велику роботу щодо культурного волонтерства. Надається дієва допомога військовим, які захищають нашу країну та внутрішнім переселенцям, організовуються благодійні концерти, виставки декоративно-ужиткового мистецтва на підтримку ЗСУ. На базі 50 закладів культури області організовані пункти обігріву «пункти незламності».

З перших днів війни з метою захисту та збереження культурної спадщини Одеського регіону в умовах воєнної агресії російської федерації проти України завдяки співпраці з громадською організацією «Museum for Change» залучено благодійні кошти міжнародних донорів. 30 регіональних музеїв області отримали гуманітарну допомогу від Швейцарського представництва міжнародного об'єднання музеїв та професійних музейних працівників (ICOM). House of Europe, ALIPH, Heritage museums and garden, Prince Claus fund, ЮНЕСКО виділили кошти на придбання матеріалів для укриття, засоби протипожежного та цивільного захисту, архівні коробки, пакувальний матеріал, комплекти відеоспостереження, металеві ролети, для вікон, генератори, броньовані двері, комп'ютерна техніка, сканери для оцифрування музейних предметів, рідкісних і цінних книг, металеві шафи тощо на загальну суму 15394545,66 грн. Робота з цього напрямку продовжується й у 2023 році.

Одним з пріоритетних завдань, яке реалізовувалось у 2022 році це створення електронних копій документів і артефактів – цифрової спадщини Одеського регіону. За цей період завдяки сучасним технологіям було оцифровано 25 книг (7 477 сторінок) та 21 рідкісна та цінна книга (10000 сторінок), які поповнили електронну цифрову бібліотеку краєзнавчої літератури на сайті ООУНБ ім. М. Грушевського. За підтримки міжнародних організацій Одеський художній музей розпочав роботу щодо створення цифрового каталогу музейної колекції та цифрового мультимедійного архіву, фотометрії інтер'єрів та екстер'єрів музею, Одеський музей західного та східного мистецтва – створення електронної наукової картотеки музею, опрацьовано 326 науково-уніфікованих паспортів, Ізмаїльський історико-краєзнавчий музей Придунав'я оцифрував 701 найбільш цінний музейний предмет та 58 книг надходжень.

✚ Активізація роботи щодо інтегрування національних меншин у громадянське українське суспільство, в українську політичну націю.

В Одеській області діють 1 394 зареєстрованих релігійних організації, у тому числі: 3 духовні центри, 17 релігійних управлінь, 1 316 релігійних громад, 25 монастирів та скитів, 20 місій, 2 братства та 11 духовних навчальних закладів. Переважна більшість релігійних організацій належить до християнства (1332), 15 – до іудаїзму, 14 – до ісламу, 26 – до нетрадиційних та новітніх віросповідань. Серед

християнських конфесій перше місце за чисельністю посідає православ'я (794), далі йдуть протестанти (477) та католики (58). Кількість національно-культурних товариств в Одеській області складає майже 180 організацій.

З метою підтримки та розвитку самобутніх національних традицій в місцях компактного проживання представників національних меншин проводились різнопланові заходи, зокрема: дитячий зимовий обряд «Плугурелул» («Plugurelul») (с. Лиманське Ізмаїльського району), обрядові свята «Трифон-Зарізан» (Ізмаїльський, Болградський райони), перший Міжнародний молдавський фестиваль-конкурс для дітей «Джерело перлин нації» («Izvorul mărgăritarelor neamului») (м. Рені Ізмаїльського району), онлайн-конференція, присвячена грецькій мові у її позачасовому вимірі (Одеська філія грецького Фонду культури), виставка живопису та графіки «Болгарія – крізь віки» (м. Ізмаїл), І-й міжнародний форум «Гагаузи України: соціально-економічні та етнокультурні чинники розвитку» та Міжнародний форум румунської та молдовської громад Української Бессарабії «Збереження етнічної ідентичності румуномовного населення: сучасна реальність та перспективи розвитку» (Ізмаїльський державний гуманітарний університет) тощо.

Національно-культурні товариства Одеської області з перших днів війни розпочали волонтерську діяльність та активу гуманітарну допомогу внутрішньо переміщеним особам, військовослужбовцям, малозабезпеченим громадянам. Громадські організації національних меншин залучають допомогу з діаспор у питаннях організації евакуації та подальшого розселення українців закордоном.

У співпраці з представниками громадськості за участі представниці Уповноваженого з захисту державної мови розроблено Програму розвитку та функціонування української мови як державної в усіх сферах суспільного життя в Одеській області на 2023-2025 роки, що була затверджена розпорядженням голови Одеської обласної державної (військової) адміністрації від 20.12.2022 № 864/А-2022.

8.5. Фізична культура і спорт

Виконання ключових кроків у 2022 році:

✚ Завершення робіт та введення в експлуатацію об'єктів спортивної інфраструктури, реалізація яких була розпочата протягом минулих років.

У зв'язку зі російською збройною агресією проти України було призупинено реалізацію проектів будівництва та реконструкції спортивної інфраструктури було призупинено. Спортивна інфраструктура регіону пошкоджень не зазнала.

✚ Проведення Обласних сільських ігор із залученням до участі понад 65% громад області.

У зв'язку зі російською збройною агресією проти України, частковим обмеженням видатків на розвиток фізичної культури і спорту та з міркувань безпеки Обласні спортивні ігри проводились в скороченій формі. В рамках Обласних спортивних ігор в 2022 році відбулись змагання з волейболу та пляжного волейболу серед громад області. На всіх етапах у змаганнях взяли участь понад 1 000 осіб

✚ Проведення роботи щодо створення нових закладів фізичної культури і спорту та вирішення проблемних питань їх функціонування, налагодження сталої роботи.

Відповідальний підхід керівників територіальних громад та фізкультурно-спортивних закладів, а також підтримка з боку Одеської обласної державної (військової) адміністрації та Одеської обласної ради, допомогли зберегти існуючу

мережу закладів фізичної культури і спорту та продовжити навчально-тренувальну роботу.

На сьогодні в Одеській області функціонує 72 дитячо-юнацьких спортивних школи. Надзвичайно важливим є питання працевлаштування тренерів та інших фахівців, а також безперешкодний прийом дітей з числа ВПО до закладів фізичної культури і спорту. Всі відповідальні структури області надають усю необхідну підтримку нашим громадянам з числа ВПО. Завдяки прийому дітей з числа ВПО до ДЮСШ області, майже вдалось частково нівелювати зменшення кількості вихованців, які через війну змушені виїхати за кордон.

З початку збройної агресії проти України в Одеській області працевлаштовані щонайменше 14 тренерів з числа ВПО з Миколаївської, Херсонської, Донецької, Сумської та Вінницької областей. На навчання до ДЮСШ вступило понад 420 вихованців.

✚ Запровадження пооб'єктного обліку об'єктів спортивної інфраструктури в громадах області.

Відповідно до Стратегії розвитку фізичної культури і спорту до 2028 року, затвердженої постановою Кабінету Міністрів України від 04.11.2020 № 1089, пункту 1 завдання 54 Плану заходів на 2021- 2022 роки щодо реалізації першого етапу Стратегії розвитку фізичної культури і спорту на період до 2028 року, затвердженого розпорядженням Кабінету Міністрів України від 03.03.2021 в 2022 році проводились заходи щодо впровадження Електронного реєстру спортивних споруд України.

Зазначений проєкт реалізується на всій території України під керівництвом Міністерства молоді та спорту України, за підтримки Міністерства цифрової трансформації України. Наразі Реєстр працює в тестовому режимі. Триває реєстрація органів місцевого самоврядування та внесення інформації про спортивні споруди до Реєстру. Відповідна робота продовжується в 2023 році.

✚ Проведення навчань, семінарів, круглих столів з фахівцями в сфері фізичної культури і спорту в громадах.

З метою забезпечення підготовки та підвищення кваліфікації фахівців сфери фізичної культури і спорту на початку року було укладено меморандум про співпрацю з Південноукраїнським національним педагогічним університетом ім. Ушинського.

В рамках цієї співпраці в 2022 році організовано курси підвищення кваліфікації тренерів, в тому числі тренерів вищої та першої категорії. До проведення курсів вдалось залучити шість докторів наук з різних куточків України.

Всього на курсах підвищення кваліфікації пройшли навчання 45 тренерів Одеської області. Окрім того, проведено 7 дистанційних та очних нарад з питань розвитку фізичної культури і спорту з представниками органів місцевого самоврядування, районних державних адміністрацій, спортивних федерацій та ДЮСШ; здійснено

4 робочі поїздки до громад Одеської області, в рамках яких проведено 10 нарад з представниками органів місцевого самоврядування.

8.6. Туристично-рекреаційна галузь

Виконання ключових кроків у 2022 році:

В умовах реалізації концепції «П'ять місяців літа» планувалося розширення туристичного сезону в Одеській області. Концепція включає в себе комплекс напрямків для розвитку туризму та рекреації, а саме: нетворкінг та безпека, маркетинг, профорієнтація та знання, якість та стандартизація.

У зв'язку із повномасштабним вторгненням російської федерації в Україну, використання коштів для реалізації заходів Програми розвитку туризму та курортів в Одеській області на 2021-2023 роки є недоцільним та неможливим.

✚ Підвищити якість та конкурентоспроможність туристичного продукту.

Проведено заходи з аналізу та оцінки курортно-рекреаційного потенціалу природної території села Сичавка Южненської міської територіальної громади Одеського району та оголошення Сичавки курортом місцевого значення. Підготовлено та направлено ДАРТ клопотання про оголошення природних територій с. Сичавка курортними та підготовлено пропозиції Департаменту екології та природних ресурсів Одеської облдержадміністрації до проекту «Додаткове забезпечення Куяльницького лиману прісною водою та створення ветланд-парку на прилеглий території» для участі у міжнародних програмах зі збереження природних ресурсів, зокрема, у програмі LIFE.

З метою створення умов для конкурентоспроможності туристичного продукту Одеської області:

- проведено 3 онлайн-засідання фокус-груп Туристичної ради при Одеській обласній державній адміністрації;

- підготовлено концепцію-пропозицію розвитку острова Зміїний як туристичної локації: залучити гранти/інвесторів для створення з нуля на острові туристичну локацію із модульними будиночками/глемпінг (можливо навіть казино – гемблінг). Головним магнітом для туристів, в тому числі іноземних, на острові стане його історія, особливо щодо появи фрази «Руський військовий корабель, іди на***!».

З моменту введення воєнного стану на території України Одеська область виступала більше як транзитна зона для біженців на Західну Україну або за кордон. Багато представників туристичного бізнесу були вимушені тимчасово переформатувати напрямок своєї діяльності та націлитись на гуманітарну допомогу. Переважна більшість закладів розміщення були закриті, узбережжя стали небезпечним для відвідування.

Також, на початку війни здійснювалася координація із закладами розміщення Одеської області, зокрема: допомога вимушено переміщеним особам, які проїжджають через Одесу, які потребують ночівлю, душ, прання, чай та інше.

✚ Покращити стан зон відпочинку на морському узбережжі, розвинути інфраструктуру рекреаційних територій, провести благоустрій парків та пляжів.

Підготовлено пропозиції до проекту розпорядження щодо відвідування пляжних зон та роботи туристичних об'єктів влітку під час воєнного положення. Відповідно до наказу Одеської обласної державної (військової) адміністрації, з метою забезпечення громадської безпеки й порядку, збереження життів цивільних осіб було заборонено перебування осіб у прибережних зонах.

✚ Покращити загальну інформованість потенційних інвесторів про можливості інвестиційних вкладень в об'єкти рекреаційно-туристичного комплексу регіону.

Презентовано туристичні інвестиційні проекти на майданчику Агенції регіонального розвитку Одеської області та проведено 4 спільні заходи з

Агенцією регіонального розвитку Одеської області із залученням інвесторів у галузь туризму.

✦ Сприяти появі нових туристично-екскурсійних маршрутів через ярмаркову, виставкову та фестивальну діяльність.

Проводиться активна робота з райдержадміністраціями та органами місцевого самоврядування з визначення наявних та можливих туристичних локацій. Окрім того, Департамент виступив із пропозицією долучитися до благодійної акції та організувати для внутрішньо переміщених осіб та гостей територіальних громад на підконтрольній території проведення безкоштовних екскурсій, з метою соціалізуватися і дослідити історію та культуру Одеської області. Прикладом таких екскурсій в області стали Білгород-Дністровська, Арцизька та Кодимська територіальні громади.

✦ Поліпшити доступ до інформації та підвищити рівень інформування про Одеську область з туристичного напрямку на телебаченні та у мережі Інтернет.

З 24 лютого 2022 року максимально поширено інформацію серед міжнародної туристичної спільноти:

- щодо створеного Координаційного гуманітарного штабу області серед міжнародної туристичної спільноти (асоціацій та інших громадських та волонтерських організацій);

- щодо створеного сайту «Прихисток» (<https://prykhystok.in.ua>) серед туристичної спільноти області, де кожен, хто має приміщення, може його додати, як таке в якому він може прихистити співгромадян у скрутні. Також кожен, хто потребує приміщення може його також знайти через цей сайт;

- щодо благодійної акції ДАРТ та UHRA «Відвідай Україну в майбутньому» серед міжнародної туристичної спільноти, де запропоновано надати можливість усім охочим іноземним мандрівникам забронювати номер в українських закладах з березня до грудня 2022 року, навіть якщо вони не збираються там залишатися зі зрозумілих причин. Кошти, які надійдуть на рахунки готелів, використають на благодійність та допомогу українському готельному бізнесу.

Департаментом інвестицій та зовнішньоекономічної діяльності, міжнародного співробітництва і туризму облдержадміністрації проводиться моніторинг збитків знищеної/пошкодженої туристичної інфраструктури внаслідок військових дій. Цей перелік передається в Державне агентство розвитку туризму України для пошуку міжнародних організацій, які готові підключатися до відновлення зруйнованих та пошкоджених туристичних об'єктів. Станом на сьогодні у цьому переліку вже біля 60 об'єктів.

8.7. Розвиток громадянського суспільства

Виконання ключових кроків у 2022 році:

✦ Аналіз практики функціонування громадських рад при органах виконавчої влади та подальше удосконалення засад їх діяльності, зокрема, в частині процедури обрання складу громадських рад, посилення їх експертних функцій та залучення до формування та реалізації державної політики.

Постійно забезпечується взаємодія з громадською радою при Одеській обласній державній адміністрації (далі – громадська рада). У 2022 році надано організаційну та інформаційну підтримку у проведенні 3 засідань громадської ради (13.03.2022, 10.06.2022 та 03.12.2022). Проведено 6 засідань президії

громадської ради (20.01.2022, 02.02.2022, 27.05.2022, 13.07.2022, 21.11.22, 29.11.22). Забезпечено систематичне висвітлення діяльності громадської ради на вебсайті обласної державної (військової) адміністрації, вебсайті та сторінці управління у соціальній мережі «Фейсбук».

В області функціонують 6 із 7 громадських рад при районних державних адміністраціях. На етапі формування громадська рада при Одеській районній державній адміністрації, але у зв'язку з введенням в країні правового режиму воєнного стану процедуру формування не завершено.

Від початку повномасштабного вторгнення росії на територію України більшість членів громадських рад області активно долучились до волонтерської діяльності, спрямованої на підтримку Збройних сил України, внутрішньо переміщених осіб, соціально незахищених верств населення.

Протягом звітнього періоду районним державним адміністраціям надавалася методична допомога з питань утворення та роботи громадських рад.

Процедура більшості механізмів передбачає ефективну та результативну взаємодію обласної державної (військової) адміністрації з консультативно-дорадчими органами в напрямку створення та реалізації державної, регіональної політики. В області створені консультативно-дорадчі органи, до складу яких входять представники інститутів громадянського суспільства, серед них: громадська рада при Одеській обласній державній адміністрації, Регіональна координаційна рада з питань сприяння розвитку громадянського суспільства при голові Одеської обласної державної адміністрації, Регіональна Консультативна рада у справах ветеранів війни, сімей загиблих (померлих) захисників України, Координаційна рада з питань національно-патріотичного виховання, Регіональна рада підприємців в Одеській області та інші. Кожен з яких висвітлює свою діяльність на власних вебресурсах.

Здійснюється постійний взаємозв'язок структурних підрозділів обласної державної (військової) адміністрації з представниками громадських об'єднань, які увійшли до складу консультативно-дорадчих органів. Так, наприклад, голова громадської ради є членом колегії Одеської обласної державної (військової) адміністрації, постійно є присутнім на апаратних, селекторних нарадах обласної державної адміністрації.

✚ Удосконалення доступу до публічної інформації.

У зв'язку з оголошенням правового режиму воєнного стану в Україні, введеного відповідно до Указу Президента України від 24.02.2022 № 64/2022 «Про введення воєнного стану в Україні», відповідно до пункту 10 статті 9 Закону України «Про правовий режим воєнного стану» у період дії воєнного стану на акти органів місцевого самоврядування, військово-цивільних адміністрацій та військових адміністрацій, а також їх посадових осіб не поширюються вимоги пункту 3 частини першої (у частині оприлюднення проєктів актів), частини четвертої статті 15 Закону України «Про доступ до публічної інформації».

Відповідно до розпорядження голови (начальника) Одеської обласної державної (військової) адміністрації від 01.09.2022 № 537/А-2022 «Про оприлюднення обласною державною (військовою) адміністрацією публічної

інформації у формі відкритих даних» відповідальним за проведення інформаційного аудиту та своєчасне оприлюднення публічної інформації у формі відкритих даних на Єдиному державному вебпорталі відкритих даних визначено управління цифрового розвитку, цифрових трансформацій і цифровізації обласної державної адміністрації.

Протягом звітного періоду управлінням комунікацій та інформаційної політики облдержадміністрації (далі – управління) було своєчасно та у повному обсязі підготовлено відповіді на 8 запитів.

Інформація, що підлягає висвітленню, систематично оприлюднюється на вебсайті управління та сторінці у соціальній мережі «Фейсбук».

✚ Розроблення та впровадження онлайн-платформи для взаємодії органів виконавчої влади з громадянами та інститутами громадянського суспільства, що забезпечуватиме, зокрема, доступ до механізмів електронних консультацій з громадськістю та громадської експертизи діяльності органів виконавчої влади.

У 2022 році розроблення та впровадження онлайн-платформи для взаємодії органів виконавчої влади з громадянами та інститутами громадянського суспільства, що мала забезпечувати, зокрема, доступ до механізмів електронних консультацій з громадськістю та громадської експертизи діяльності органів виконавчої влади, не здійснювалось через впровадження режиму воєнного стану.

Разом з тим, проводилися електронні консультації з громадськістю за допомогою доступних засобів зв'язку, зокрема, шляхом електронного листування. Так, у звітному періоді обласна державна (військова) адміністрація провела

10 електронних консультацій з громадськістю з питань соціально-економічного, культурного розвитку регіону та інших суспільно значущих питань. Районними державними адміністраціями було проведено 20 електронних консультацій з громадськістю, 4 публічних громадських обговорення та 4 вивчення громадської думки. Значне зниження кількості проведених консультацій з громадськістю у порівнянні з попереднім роком (у 2021 році обласна державна адміністрація провела 24 консультації з громадськістю, районні державні адміністрації – 42) це обумовлено воєнною агресією рф та введенням правового режиму воєнного стану.

Консультації з громадськістю проводилися та висвітлювалися на вебресурсах обласної державної (військової) адміністрації відповідно до Порядку проведення консультацій з громадськістю з питань формування та реалізації державної політики, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 03.11.2010 № 996.

Останнім часом деякі громади області створили власні платформи з використанням інструментів електронної демократії. Так, Одеська міська рада створила окрему платформу «Соціально активний громадянин», яка включає перелік інструментів, за допомогою яких жителі можуть долучатися до вирішення проблем місцевого значення: електронні петиції, громадський бюджет, електронні звернення, громадські обговорення шляхом проведення електронних консультацій.

Позитивним є те, що деякі громади області використовують платформи електронної демократії:

- до «Єдиної системи місцевих петицій» підключилися: м. Балта, м. Чорноморськ, смт Овідіополь, м. Южне, м. Білгород-Дністровський, Кароліно-Бугазька територіальна громада, Балтська районна рада. За період існування по Одеській області подано 40 петицій та надано 10 248 голосів за петиції;

- до платформи «Відкрите місто», на якій кожен громадянин може залишити повідомлення для вирішення конкретної проблеми, підключилися Балтська територіальна громада та м. Южне. За період існування платформи по Одеській області в обговоренні взяло участь 37 організацій з вирішення 111 питань;

- до сервісу «Електронних консультацій з громадськістю» залучилися м. Білгород-Дністровський, Кілійська та Кароліно-Бугазька територіальні громади;

- до платформи «Громадський бюджет» підключилися Білгород-Дністровська, Балтська, Красносільська, Куяльницька, Любашівська територіальні громади. За 2021 рік через дану платформу було подано 41 проєкт, а реалізовано 28 проєктів на загальну суму 3 653 288,00 грн.

✚ Вивчення та поширення кращих вітчизняних та зарубіжних практик громадської участі у формуванні та реалізації державної політики на національному та регіональному рівні, вирішенні питань місцевого значення.

Поширення кращих вітчизняних та зарубіжних практик громадської участі у формуванні та реалізації державної політики на національному та регіональному рівні, вирішення питань місцевого значення, висвітлення громадської участі у формуванні та реалізації державної політики на регіональному рівні, вирішення питань місцевого значення здійснювалося управлінням з використанням власних вебресурсів (вебсайту та сторінки у соціальній мережі «Фейсбук»). Протягом звітнього періоду висвітлювалися засідання громадської ради та проведення консультацій з громадськістю.

✚ Створення сприятливих умов для реалізації громадянами права на об'єднання, підвищення рівня залученості громадян до діяльності інститутів громадянського суспільства.

За даними Південного міжрегіонального управління Міністерства юстиції станом на 01.01.2022 в Одеській області було зареєстровано 6135 (у 2021 році – 5834) діючих громадських об'єднань. На 30 грудня 2022 року загальна кількість громадських об'єднань в області склала 6343, що на 208 (3,4 %) більше ніж на початок року.

Основна частка громадських об'єднань припадає на місто Одеса.

Розподіл кількості громадських об'єднань Одеської області за напрямками діяльності є досить різноманітним. Найпоширенішого спрямування серед них є фізкультурно-спортивні, ветеранські, професійні та правозахисні громадські об'єднання. Найменшу частку громадських об'єднань становлять об'єднання охорони пам'ятників історії та культури, науково-технічні товариства. Найбільш численними громадськими об'єднаннями з фіксованим членством є ветеранські, профспілкові організації, а також організації, що захищають інтереси інвалідів, чорнобильців.

Більшість громадських об'єднань Одещини можливо назвати «сплячими», оскільки існують формально та жодної активної діяльності не ведуть. Водночас, є ряд організацій, що є активними, мають добру репутацію, реальні приклади успіху

та помірний рівень публічності в громадському житті не лише області, а й за її межами, наприклад: «Одеська обласна організація «Комітет виборців України», БФ «Корпорація монстрів», БФ «Пчелка», «Добрий Самарянин», «Шлях додому», «Філія Всеукраїнського благодійного фонду «Деполь Україна» у м. Одеса», «Об'єднання організацій роботодавців Одеської області», «Червоний Хрест» та багато інших.

Найбільш впливові громадські об'єднання: ГО «Спілка ветеранів інвалідів Афганістану», ГО «Всеукраїнська професійна асоціація підприємців», БФ «Корпорація монстрів», ГО «Організація ветеранів Одеської області», ГО «Одеська обласна організація української спілки ветеранів Афганістану (воїнів-інтернаціоналістів)», ГО «Ветеран Хабс Одеса», ГО «Чорний тюльпан. Одеса».

✚ Створення умов для фінансової підтримки інститутів громадянського суспільства органами державної влади та органами місцевого самоврядування.

У 2022 році фінансова підтримка інститутів громадянського суспільства з обласного бюджету не здійснювалось через впровадження режиму воєнного стану.

✚ Сприяння розвитку волонтерської діяльності.

З початком відкритої агресії росії проти України в області значно активізувався та поширився волонтерський рух. Активною волонтерською діяльністю займаються: БФ «Корпорація монстрів», ГО «Калина», ГС «Бізнес інкубатор груп. Україна», ГО «Закон природи», ГО «Чорний тюльпан. Одеса», БФ «Добрий самарянин», БФ «Безмежні можливості», ГО «Толока», БО «Південний берег», БФ «Добрий Самарянин», ГО «Ротарі Клуб Одеса», «Південно-український благодійний фонд «Берегиня», «Міжнародний благодійний фонд добра та любові», БФ ««Тримай», БФ ««Платинум Добро Україна», БФ «Одеса Бріз», МО «WorldCentralKitchen», БФ «Безмежні можливості», БФ «Карітас Одеса УГКЦ», БО «Стежка додому», ГО «Нове Життя», БФ «Мама Одеси», БФ «EuropeanfoundationforUkraine», БФ «PULSE», БФ «Спарта», БФ Країна «4.5.0», БФ «Одеса та одесити», БФ «Форпост України», ГО «А-Химса» ГО «Християнська місія нове життя» БФ «Пліч-о-пліч», БФ «Шляхетна справа» та інші.

Забезпечено збір та узагальнення інформації щодо громадських організацій області, які надають допомогу внутрішньо переміщеним особам, та видів такої допомоги для формування загальнодержавної інформаційної бази.

У 2022 році підготовлено інформаційно-аналітичну довідку та пропозиції до проекту рекомендацій слухань Комітету з питань соціальної політики та захисту прав ветеранів Верховної Ради України на тему: «Підтримка волонтерської діяльності». Метою Слухань було обговорення законодавчих ініціатив, які спрямовані на врегулювання питань волонтерської діяльності в Україні.

✚ Сприяння участі інститутів громадянського суспільства у громадському контролі, моніторингу та оцінці якості надання суспільно значущих послуг за рахунок коштів державного та місцевих бюджетів.

У 2022 році ініціативи від представників інститутів громадянського суспільства щодо участі у громадському контролі, моніторингу та оцінці якості надання суспільно значущих послуг за рахунок коштів державного та місцевих бюджетів не надходили.

✚ Сприяння органами державної влади підвищенню рівня обізнаності громадян, представників бізнесу, державних службовців, посадових осіб місцевого самоврядування про роль інститутів громадянського суспільства, у тому числі проведення просвітницьких заходів, розповсюдження інформаційних матеріалів.

У зв'язку з дією правового режиму воєнного стану в Україні, введеного відповідно до Указу Президента України від 24.02.2022 № 64/2022 «Про введення воєнного стану в Україні», з метою підвищення рівня обізнаності громадян, представників бізнесу, державних службовців, посадових осіб місцевого самоврядування про роль інститутів громадянського суспільства відповідні інформаційні матеріали розміщувалися на вебресурсах управління.

З метою якісного інформування населення про діяльність обласної військової (державної) адміністрації, районних державних (військових) адміністрацій, територіальних громад інформація про заходи регулярно висвітлюється на вебсайті обласної державної (військової) адміністрації, сторінці у соціальній мережі «Фейсбук», ютуб каналі «Одеська ОДА-інформ».

З 01.01.2022 по 24.02.2022 забезпечено висвітлення у місцевих засобах масової інформації, соціальних мережах інформаційних матеріалів щодо виконання програм Президента України «Велике будівництво» та «Активні парки», діяльності органів влади, забезпечено проведення інформаційних загальнодержавних кампаній: «Вакцинація від коронавірусу», «Запобігання коронавірусу», «Ліси України», «Здорова країна», «Безбар'єрність», «EUkraine», «Співпраця з НАТО», «Гендерна рівність», «Українська мова – мова єднання», «UNITED24», «Знай свої права: кредити», а також постійно висвітлюються матеріали, які розкривають практичний зміст євроінтеграції.

З початку повномасштабного російського вторгнення тривають інформаційні кампанії: «Безпечна країна очима дітей», «Вірю в Збройні Сили України», «Евакуація рятує життя», «Відповідальність за колабораційні діяння», «Правила безпечної поведінки під час можливих надзвичайних подій, аварій та в умовах бойових дій», «Створення безпечного освітнього середовища, належних умов для проведення освітнього процесу в умовах воєнного стану», «Роз'яснення прав у разі здійснення протиправного діяння проти власної волі та під фізичним чи психологічним примусом», «Щоденна оперативна інформація Генерального штабу ЗСУ», «Прихисток», «Трудові відносини під час воєнного стану», «Правила безпечної поведінки під час можливих надзвичайних подій, аварій та в умовах бойових», «Як уберегтися від сексуального насильства?», «Як уберегтися в інформаційному просторі в умовах воєнного стану?», «Отримання безоплатної правової допомоги в умовах воєнного стану онлайн». «Роз'яснення щодо поточного стану справ у сфері енергопостачання», «Пункт Незламності – місце твоєї безпеки під час тривалого відключення електроенергії» та інші.

Триває постійне інформування засобів масової інформації про актуальні заходи, що проводяться за сприяння структурних підрозділів обласної державної адміністрації, районних державних (військових) адміністрацій, територіальних громад, громадських організацій.

В Одеській області ведуть мовлення 12 загальнодержавних і міжрегіональних телевізійних каналів та 12 місцевих. Радіомовні компанії практично всі зосереджені в м. Одесі, а саме: 23 компанії, за межами обласного центру працює 5.

Провідних регіональних інтернет-видань разом з інформаційними агентствами налічується в області близько 25. Слід відмітити, що в області офіційно зареєстровано більше 600 друкованих засобів масової інформації, з них найбільш активно публікують та висвітлюють діяльність органів державної влади 28 видань.

Активність використання соціальних мереж місцевими органами влади і якість їх наповнення достатньо висока.

⚡ Налагодження органами державної влади інформування про дієві механізми міжсекторальної співпраці на всіх рівнях, можливості отримання державної підтримки інститутами громадянського суспільства шляхом розповсюдження відповідних інформаційних матеріалів, проведення інформаційних заходів.

У зв'язку з дією правового режиму воєнного стану в Україні, введеного відповідно до Указу Президента України від 24.02.2022 № 64/2022 «Про введення воєнного стану в Україні», інформування про дієві механізми міжсекторальної співпраці на всіх рівнях, можливості отримання державної підтримки інститутами громадянського суспільства відбувалося з використанням вебресурсів управління (вебсайту та сторінки у соціальній мережі «Фейсбук»).

⚡ Підвищення рівня залучення інститутів громадянського суспільства до реалізації пріоритетних міжсекторальних та міжрегіональних програм з міжнародного розвитку та співробітництва.

У зв'язку з дією правового режиму воєнного стану в Україні, введеного відповідно до Указу Президента України від 24.02.2022 № 64/2022 «Про введення воєнного стану в Україні», підвищення рівня залучення інститутів громадянського суспільства до реалізації пріоритетних міжсекторальних та міжрегіональних програм з міжнародного розвитку та співробітництва відбувалося шляхом використання засобів електронного зв'язку, вебсайту та сторінки у соцмережі «Фейсбук» управління.

9. ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ ТА БЕЗПЕКА ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ ЛЮДИНИ

Виконання ключових кроків у 2022 році:

⚡ Розробка і затвердження Одеської регіональної комплексної програми з охорони довкілля на 2022-2026 роки.

У 2021 році Департаментом екології та природних ресурсів облдержадміністрації було розроблено проект Регіональної комплексної програми з охорони довкілля на 2022-2026 роки та подано до Одеської обласної ради. Але у зв'язку з військовою агресією російської федерації та введенням в країні воєнного стану погодження проекту рішення обласної ради про затвердження програми припинено.

Разом з тим, Департаментом розроблена Регіональна програма з охорони довкілля на 2022 рік, яка затверджена розпорядженням голови, начальника Одеської обласної державної (військової) адміністрації від 25.07.2022 № 433/А-2022.

⚡ Забезпечення реалізації Регіональної програми збереження та відновлення водних ресурсів у басейні Куяльницького лиману на 2019-2023 роки.

Протягом 2022 року у зв'язку з введенням воєнного стану в Україні та пріоритетністю здійснення видатків встановлених постановою Кабінету Міністрів України від 9 червня 2021 року № 590 «Про затвердження Порядку

виконання повноважень Державною казначейською службою в особливому режимі в умовах воєнного стану» (зі змінами) бюджетні кошти на виконання заходів Регіональної програми не виділялись.

Водночас, прийнято участь у конкурсі Європейської програми Ljfe (підготовлено та подано 2 Проектні заявки «Комплексний екологічний проект відновлення Куяльницького лиману» (тип SNAP – стратегічні природничі проекти), «Поліпшення екологічного стану річки Великий Куяльник з розчисткою русла і реконструкцією гідротехнічних споруд» (тип SIP – стратегічні інтегровані проекти). По Комплексному екологічному проекту відновлення Куяльницького лиману підготовлено та подано запит з перегляду оцінки проектної заявки.

За інформацією Басейнового управління водних ресурсів річок Причорномор'я та нижнього Дунаю у басейні річки В. Куяльник обстежено 21 водний об'єкт та 76 гідротехнічних споруд та здійснено державний моніторинг поверхневих вод в одному пункті спостереження р. В. Куяльник (с. Петроверівка). Лабораторією моніторингу вод Південного регіону відібрано та екстраговано 8 проб води з річки, проведено дослідження на вміст специфічних та пріоритетних (токсичних, здатних до накопичення, стійких) забруднюючих речовин, за результатами досліджень в пробах води не виявлено перевищень максимально допустимих концентрацій.

✚ Участь у підготовці та реалізації Меморандуму про співпрацю між Одеської обласної державної адміністрацією та Міністерством захисту довкілля України.

Протягом 2022 року Департаментом разом з Міндовкілля здійснювалась співпраця відповідно до наказу Міністерства екології та природних ресурсів України від 31.03.2017 № 150 «Про затвердження Порядку взаємодії Міністерства екології та природних ресурсів України з обласними, Київською і Севастопольською міськими державними адміністраціями з питань охорони навколишнього природного середовища».

✚ Посилення нагляду (контролю) спеціально уповноваженими на це органами виконавчої влади з метою забезпечення дотримання вимог законодавства про охорону атмосферного повітря місцевими органами виконавчої влади, органами місцевого самоврядування, підприємствами, установами, організаціями та громадянами.

Державною екологічною інспекцією Південно-Західного округу (Миколаївська та Одеська області) було здійснено 8 заходів державного нагляду (контролю) за додержанням вимог законодавства щодо охорони атмосферного повітря. В ході перевірок суб'єктів господарювання, виявлені порушення щодо викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря без дозволу та недодержання умов дозволу. По факту порушень притягнуто до адміністративної відповідальності 10 посадових осіб за ч.1 ст.78 КУпАП. Інспекцією протягом року здійснювались заходи з розрахунку збитків завданих державі забрудненням атмосфери через військову агресію російської федерації.

✚ Вирішення проблемних питань, пов'язаних із забрудненням поверхневих та підземних водоносних горизонтів.

За інформацією Державної екологічної інспекції Південно-Західного округу (Миколаївська та Одеська області) протягом 2022 року сталося 2 аварійних забруднення водних ресурсів. Загальна сума збитків, заподіяних внаслідок аварійних ситуацій, становить 98,9 тис. грн, відшкодовано збитків на суму 12,3 тис. грн.

✚ Виконання робіт з розчистки русел річок, захист від підтоплення та затоплення населених пунктів Одеської області.

Протягом року проведено наступні заходи:

- розчистка русла нижньої частини р. Барабой, довжиною 8,8 км, з метою покращення екологічної водогосподарської обстановки з реконструкцією наявних гідротехнічних споруд, Дальницька сільська територіальна громада Одеського району (бюджети місцевого самоврядування – 4 216,2 тис. грн, у тому числі фонди охорони навколишнього природного середовища органів місцевого самоврядування – 935,57 тис. грн);

- встановлення меж прибережних смуг Стрюківської сільської територіальної громади Березівського району (бюджети місцевого самоврядування – 15,32 тис. грн.);

- відновлення та підтримання сприятливого санітарно-екологічного стану водоймищ на території Суворівської селищної територіальної громади Ізмаїльського району – (бюджети місцевого самоврядування – 100,00 тис. грн).

✚ Розчистка каналів і шлюзів, які наповнюють Придунайські озера Катлабуг, Саф'яни, Ялпуг, Катрал, Кагул.

Для поповнення водою Придунайських озер із р. Дунай з обласного бюджету виділено 12 млн грн, у тому числі: Ізмаїльському управлінню водного господарства на водойму Катлабуг – 8 млн грн, Кілійському міжрайонному управлінню водного господарства на водойму Китай – 4 млн грн. Поповнення здійснено: оз. Катлабуг на 45,9 млн м³ води, оз. Китай на 9,4 млн м³ води.

✚ Будівництво та капітальний ремонт каналізаційних очисних споруд.

У 2022 році проведено наступні заходи:

- реконструкція мереж і КНС з будівництвом локальних очисних споруд в с. Бритівка Білгород-Дністровського району, в тому числі виготовлення проектно-кошторисної документації (субвенція з місцевого бюджету на природоохоронні заходи) Шабівської сільської територіальної громади Білгород-Дністровського району – (обласного бюджету, у тому числі обласний фонд охорони навколишнього природного середовища – 792,72 тис. грн);

- реконструкція споруд фізико-механічної очистки стічних вод на очисних спорудах господарсько-побутової каналізації у м. Білгород-Дністровський Одеської області та експертиза (бюджети місцевого самоврядування – 192,54 тис. грн, у тому числі фонди охорони навколишнього природного середовища органів місцевого самоврядування – 192,54 тис. грн).

✚ Ремонт дамби Хаджибейського лиману та дороги в обхід міста Одеса.

На замовлення Управління капітального будівництва Одеської міської ради у 2021 році виготовлено проектно-кошторисну документацію по об'єкту «Першочергові заходи з капітального ремонту та стабілізації стану аварійних ділянок дамби Хаджибейського лиману у м. Одесі», отримано позитивний експертний висновок про проект, проведено тендерну процедуру та укладено договір від 30 грудня 2021 року з виконавцем робіт. Загальна кошторисна вартість об'єкта в цінах 2021 року складає 29 543,78 тис. грн. На роботи по об'єкту на 2022 рік передбачались видатки у сумі 610,0 тис. грн, але через введення воєнного стану фінансування не здійснено.

✚ Розробка Програми державного моніторингу в галузі охорони атмосферного повітря для зони Одеська область.

У зв'язку із введенням воєнного стану затвердження регіональної програми охорони довкілля заходи з розробки Програми державного

моніторингу не проводились. Разом з тим, Департаментом протягом року експлуатувались два пункти спостережень за забрудненням атмосферного повітря у с. Нові Біляри і смт Олександрівка м. Чорноморськ Одеського району. На сайті Департаменту відкрито доступ громадськості до даних вимірювань забруднення атмосферного повітря на вказаних пунктах.

✚ Ліквідація несанкціонованих сміттєзвалищ в межах відповідних територій.

На виконання протокольних доручень селекторних нарад Одеської обласної державної адміністрації з головами районних державних адміністрацій, районних рад, міськими, селищними, сільськими головами № 7-ОН від 02.03.2021 та № 40-ОН від 23.11.2021 міськими, селищними, сільськими головами Одеської області проводились роботи по виявленню та ліквідації несанкціонованих сміттєзвалищ. Територіальні громади звітували про виконання доручень облдержадміністрації.

✚ Утворення постійно діючих комісій з виявлення та обліку безхазяйних відходів в межах відповідних територій.

На виконання Протокольних доручень селекторних нарад Одеської обласної державної адміністрації з головами районних державних адміністрацій, районних рад, міськими, селищними, сільськими головами № 7-ОН від 02.03.2021 та № 40-ОН від 23.11.2021 міськими, селищними, сільськими головами Одеської області проводились роботи постійно діючих комісій з виявлення та обліку безхазяйних відходів в межах відповідних територій з урахуванням вимог постанови Кабінету Міністрів України «Про затвердження Порядку виявлення та обліку безхазяйних відходів» від 03.08.1998 № 1217.

✚ Ведення реєстру місць видалення відходів.

Протягом 2022 року Департаментом розглянуто та опрацьовано 37 паспортів місць видалення відходів.

✚ Започаткування розробки проєкту щодо розміщення заводу комплексного сортування та переробки твердих побутових відходів на території Южненської територіальної громади.

У зв'язку з введенням воєнного стану в Україні у 2022 році роботи щодо започаткування розробки проєкту щодо розміщення заводу комплексного сортування та переробки твердих побутових відходів на території Южненської територіальної громади не проводились.

✚ Створення нових територій та об'єктів природо-заповідного фонду.

За результатами роботи Указом Президента України від 01 січня 2022 року №3/2022 на території Одеського та Березівського районів Одеської області утворено національний природний парк «Куяльницький» загальною площею 10800,8867 га. Указом Президента України від 02 січня 2022 року № 6/2022 розширено територію ботанічного заказника загальнодержавного значення «Староманзирський» на території Болградського району Одеської області на 99 га. Одеською обласною радою прийнято рішення від 02.12.2022 № 488-VIII щодо зміни меж (розширення) території заповідного урочища місцевого значення «Дністровські плавні» (територію збільшено на 757 га).

Надання статусу об'єктів природно-заповідного фонду цінним в природоохоронному відношенні територіям створило умови для збереження природної різноманітності ландшафтів, підвищення природоохоронної цінності регіону, підтримання загального екологічного балансу області та збільшило відсоток заповідності області з 4,64 % до 4,99 %.

✚ Створення належних умов охорони, збереження та розвитку існуючих об'єктів природно-заповідного фонду.

На території національного природного парку «Тузловські лимани» облаштовано 3 туристичних маршрути: а саме: «Від «0 км» до Сільпрому», «Від «Фазана» до пеліканів» та «Тузлівська Амазонія». Для спостереження за скупченням великих зграй пернатих, співробітники Парку облаштовують спеціальні бунгало (скрадки), які дають можливість бердвотчерам та туристам оглядати пташине розмаїття, робити світлини та знімати відео.

У Нижньодністровському національному природному парку розроблено 2 туристичних водних екологічних маршрути: «Дністровська Амазонія» та «Царство птахів»; 2 екологічні стежки: «Шепіт заплав» та «Дністровія». На берегах річок Дністер, Турунчук та Глибокий Турунчук масовим видом рекреації є любительська рибалка та короткостроковий відпочинок.

✚ Впровадження на території населених пунктів «Дня довкілля».

Відповідно до указу Президента України від 6 серпня 1998 року № 855/98 щороку в третю суботу квітня органами місцевого самоврядування, підприємствами, установами та організаціями проводиться акція «День довкілля» на території Одеської області.

✚ Забезпечення екологічно-безпечного збирання, перевезення, зберігання, утилізації/видалення/знешкодження відходів непридатних або заборонених до використання хімічних засобів захисту рослин (ХЗЗР) та тари, у якій зберігаються та перевозяться ХЗЗР.

Обласна державна (військова) адміністрація проводить системну політику з вирішення питання остаточного вивозу непридатних ХЗЗР зі всієї території Одеської області. Але у зв'язку з введенням воєнного стану в Україні кошти на проведення заходів з очищення територій області від непридатних або заборонених до використання хімічних засобів захисту рослин у 2022 році не виділялись.

✚ Регулярне інформування про стан навколишнього природного середовища Одеської області.

Інформування населення про галузеві події та стан навколишнього природного середовища Одеської області здійснювалось регулярно через офіційний сайт Департаменту та сторінку Департаменту в соціальній мережі Facebook. Також на сайті Департаменту розміщено щорічний «Екологічний паспорт регіону» та «Регіональна доповідь про стан навколишнього природного середовища в Одеській області» за 2021 рік.

Стан фінансування діючих регіональних цільових та комплексних програм з обласного бюджету у 2022 році (тис. грн)

№ з/п	Назва програми	Передбачено в обласному бюджеті на 2022 рік (з урахуванням змін)	Виконано на 01.01.2023	Виконано %
1	Обласна програма розвитку освіти Одещини на 2022-2024 роки	53 212,8	41 121,9	77,3
2	Обласна комплексна програма соціальної підтримки населення на 2021-2023 роки «Соціальний захист	76 346,4	65 863,0	86,3

№ з/п	Назва програми	Передбачено в обласному бюджеті на 2022 рік (з урахуванням змін)	Виконано на 01.01.2023	Виконання %
	населення в Одеській області»			
3	Обласна цільова програма «Здоров'я Одещини на 2021-2023 роки»	157 013,2	127 392,4	81,1
4	Обласна комплексна програма «Культура Одещини - 2020-2022 роки»	25 276,1	3 040,1	12,0
5	Обласна комплексна програма розвитку фізичної культури і спорту в Одеській області на 2022-2024 роки	15 073,2	9 334,2	61,9
6	Програма сприяння розвитку міжнародної та інвестиційної діяльності Одеської області на 2021-2023 роки	5 594,3	2 648,3	47,3
7	Регіональна програма «Питна вода Одещини» на 2021-2024 роки	1 800,0	1 796,6	99,8
8	Регіональна програма цифрової трансформації Одеської області на 2021-2023 роки	8 329,9	3 588,2	43,1
9	Регіональна програма цивільного захисту, техногенної та пожежної безпеки Одеської області на 2022-2025 роки	100 589,9	22 041,7	21,9
10	Регіональна цільову програму енергоефективності Одеської області на 2020-2022 роки	3 648,1	3 224,3	88,4
11	Регіональна комплексна програма з охорони довкілля на 2022 рік	12 000,0	12 000,0	100,0
12	Обласна комплексна цільова програма «Безпечна Одещина» на 2022-2024 роки	49 011,6	48 755,3	99,5
13	Програма підтримки місцевих органів виконавчої влади Одеської області з питань реалізації реформ та делегованих місцевими радами повноважень на 2021-2022 роки	66 698,9	66 670,6	99,9
14	Обласна програма надання фінансової підтримки комунальним підприємствам (установам, організаціям) спільної власності територіальних громад Одеської області, які забезпечують діяльність обласної ради та обласної державної адміністрації та діяльність яких спрямована на забезпечення соціально-економічного розвитку регіону, на 2020-2022 роки	88 753,5	68 507,6	77,2
15	Комплексна регіональна програма забезпечення громадян житлом в Одеській області на 2019-2022 роки	1 976,3	1 976,3	100,0
Регіональні програми, фінансування яких призупинено у 2022 році у зв'язку із введенням воєнного стану				
16	Обласна цільова соціальна програма «Молодь Одещини» на 2021-2025 роки	0,0	0,0	0,0
17	Програма висвітлення діяльності Одеської обласної ради у засобах масової інформації на 2021-2023 роки	0,0	0,0	0,0
18	Програма реалізації в Одеській області Стратегії ЄС для Дунайського регіону на 2020-2022 роки	0,0	0,0	0,0
19	Програма «Одеська область – 90» на 2022 рік	4 750,0	0,0	0,0
20	Обласна цільова комплексна програма національно-патріотичного виховання дітей та молоді	0,0	0,0	0,0

№ з/п	Назва програми	Передбачено в обласному бюджеті на 2022 рік (з урахуванням змін)	Виконано на 01.01.2023	Виконання %
	на 2021-2025 роки			
21	Програма розвитку туризму та курортів в Одеській області на 2021-2023 роки	2 000,00	0,0	0,0
22	Комплексна програма запобігання та протидії домашньому насильству і насильству за ознакою статі, забезпечення гендерної рівності, протидії торгівлі людьми на період до 2023 року	0,0	0,0	0,0
23	Програми розвитку конкурентоспроможності малого та середнього підприємництва в Одеській області на 2021-2023 роки	0,0	0,0	0,0
24	Комплексна програма реставрації та збереження Аккерманської фортеці й розвитку інфраструктури у м. Білгороді-Дністровському на 2018-2022 роки	0,0	0,0	0,0
25	Програма забезпечення житлом в Одеській області внутрішньо переміщених осіб (ВПО), учасників проведення антитерористичної операції (АТО) та/або учасників проведення операції об'єднаних сил (ООС) на 2020-2024 роки	0,0	0,0	0,0
26	Програма газифікації Одеської області на 2010-2035 роки	0,0	0,0	0,0
27	Програма правової освіти населення Одеської області на 2019-2022 роки	0,0	0,0	0,0
28	Регіональна програму з благоустрою населених пунктів Одеської області на 2019-2023 роки	0,0	0,0	0,0
29	Регіональна програма розвитку автомобільних доріг Одеської області на 2019-2022 роки	0,0	0,0	0,0
30	Регіональна програма розвитку агропромислового комплексу Одеської області на 2019-2023 роки «Аграрна Одещина»	10 000,0	0,0	0,0
31	Регіональна програма з підтримки індивідуального житлового будівництва на селі «Власний дім»	0,0	0,0	0,0
32	Регіональна програма збереження і відновлення водних ресурсів у басейні Куяльницького лиману на 2019-2023 роки	0,0	0,0	0,0
33	Регіональна програма «Ліси Одещини на 2021-2025 роки»	0,0	0,0	0,0
	Загальний обсяг фінансування:	682 074,2	477 960,5	70,1